# Označavanje teksta pomoću TEI-a u digitalnoj knjižnici Edicija

**Krstanović, Tanja**

**Master's thesis / Diplomski rad**

**2014**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

*Permanent link / Trajna poveznica:* https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:665828

*Rights / Prava:* In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-03-29**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

*Repository / Repozitorij:*

FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek

zir.nsk.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet u Osijeku

Diplomski studij informatologije

Tanja Krstanović

# Označavanje teksta pomoću TEI-a u digitalnoj knjižnici Edicija

Diplomski rad

Mentor: doc. dr. sc. Boris Bosančić

Osijek, 2014.

# Sadržaj

Sažetak ..... 2
1.Uvod ..... 3
2. Označavanje teksta i razvoj TEI-a ..... 4
2.1. Općenito o TEI-u ..... 4
2.2. O postupku označavanja teksta ..... 8
2.2.1. Općenito o postupku označavanja teksta ..... 8
2.2.2. Općenito o XML-u ..... 9
2.3. Inačice TEI smjernica ..... 10
2.4. Smjernice za označavanje teksta TEI knjižnične posebne interesne skupine (Best Practices for TEI in Libraries) ..... 14
3. Koraci (faze) u provedbi postupka označavanja teksta ..... 16
4. Digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine Edicija ..... 22
4.1. O Ediciji ..... 22
4.2. O planiranju projekta označavanja teksta u Ediciji ..... 23
4.3. Svrha, cilj i metodologija istraživanja ..... 25
4.4. Označavanje teksta starih knjiga u digitalnoj knjižnici tiskane baštine Edicija ..... 25
5. Zaključak ..... 31
Literatura ..... 33
Prilozi ..... 36
Prilog 1 – Označavanje teksta pomoću TEI-a na primjeru knjige Abecevica Slovinska ..... 36
Prilog 2 – Označavanje teksta pomoću TEI-a na primjeru knjige Od Pri Szvetoga Troisztva ..... 73
Prilog 3 – Kontrolirani rječnici termina (datoteka context.xml) ..... 100

## Sažetak

U ovome radu dan je prikaz razvoja TEI-a (*Text Encoding Initiative* -TEI), Inicijative za označavanje teksta, od njenih početaka do danas. Pozornost je usmjerena na osnutak TEI konzorcija i posebnih interesnih skupina, s posebnim naglaskom na onu koja se bavi knjižnicama. Ujedno predstavljeni su i *Poughkeepsie* principi na kojima se temeljila izrada TEI smjernica za označavanje teksta, te razvoj i osnovne značajke XML-a, kao i projekti označavanja teksta pomoću TEI-a. Definiran je i sam pojam označavanja teksta te je dan pregled TEI smjernica za označavanje teksta (svih 5 inačica) s posebnim naglaskom na posljednju inačicu P5. Kao jedna od najpopularnijih TEI prilagodbi, za konkretnu provedbu postupka označavanja teksta u praksi, predstavljen je *TEI Lite*. Po razinama označavanja teksta su opisane i smjernice za označavanje teksta TEI knjižnične posebne interesne skupine *Best Practices for TEI in Libraries*. Dan je i pregled sedam faza projekta označavanja teksta prema *Women Writers Project* vodiču za označavanje teksta za potrebe znanstveno-istraživačkog rada, prema kojima je planiran i projekt označavanja teksta u digitalnoj knjižici hrvatske tiskane baštine Edicija koji je tematiziran ovim radom. Uz opis Edicije, digitaliziranih knjiga koje sadrži te načina pretraživanja digitalne knjižnice, praktični dio rada obuhvaćao je označavanje teksta putem TEI-a dvije digitalizirane knjige u Ediciji: Abecevice Slovinske i Od Pri Szvetoga Troisztva. Dodatno su označene, i prethodno označene knjige Abecevica, Oprosstenja Osobita i Xivot Svetoga Petra Regalata, na način da su označena osobna i geografska imena koja su spominjana u tekstu.

**Ključne riječi:** označavanje teksta, TEI, TEI smjernice, XML, digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine Edicija.

# 1.Uvod

TEI (*Text Encoding Initiative - TEI*) kao standard za prikaz najčešće izvorno tekstualne građe u digitalnom obliku putem postupka označavanja ili enkodiranja teksta (engl. *text encoding*) svojom relativno jednostavnom i razumljivom strukturom omogućava učinkovitu obradu teksta u elektroničkom okruženju. Prvotna svrha istoimene organizacije koja stoji iza TEI-a, Inicijative za označavanje teksta, bila je razviti standard za označavanje teksta temeljen na SGML-u (*Standard Generalized Markup Language*). Pomoću TEI-a moguće je prikazati strukturu teksta u svojoj kompleksnosti označavajući ga unaprijed definiranim skupom elemenata u najobičnijem programu za uređivanje teksta poput Notepad-a++ koji se koristio prilikom izrade praktičnog dijela ovog rada.

Svrha ovog rada je prikazati kako se pomoću TEI-a označava tekst na primjeru označavanja teksta digitaliziranih knjiga u Digitalnoj knjižnici hrvatske tiskane baštine Edicija. Edicija trenutno sadrži pet digitaliziranih knjiga, od kojih dvije nisu bile označene postupkom označavanja teksta pomoću TEI-a. Prvi cilj ovoga rada je označiti tekst preostale dvije knjige: Abecevice Slovinske i Od Pri Szvetoga Troisztva jednostavnim skupom TEI oznaka koji pokriva strukturna i grafička svojstva teksta. Drugi cilj rada odnosi se na označavanje obilježja teksta koji su navedeni u odjeljku „Oznake“[1] na mrežnoj stranici Edicije, a koji se tiču osobnih i geografskih imena u svih pet knjiga digitalne knjižnice (uključivo, dakle, i Abecevicu, Oprosstenja Osobita i Xivot Svetoga Petra Regalata.) Radom se nastoje stvoriti korisni dokumenti za daljnje znanstveno istraživanje koji će predstavljati okvir i za daljnji razvoj ove digitalne knjižnice.

U teorijskom dijelu rada osim samog razvoja TEI-a i TEI smjernica, svojevrsnih uputa za označavanje teksta koje predstavljaju specifikaciju navedenog standarda, prikazat će se provedba samog projekta Edicije prema sedam faza projekta označavanja teksta koje su izvedene iz *Women Writers Project* vodiča za označavanje teksta za potrebe znanstveno-istraživačkog rada. Kao uvod u praktični dio rada razjašnjeni su i elementi korišteni prilikom označavanja teksta u digitalnoj knjižnici.

[1] Edicija:oznake. URL: http://web.ffos.hr/EDICIJA/digitalnaZbirka/oznake.php

Ovim radom želi se pokazati da se označavanjem teksta starih knjiga 18. stoljeća pomoću TEI-a stvaraju važni dokumenti koji mogu biti od velike pomoći širokoj zajednici korisnika i istraživača zainteresiranih za njihovo proučavanje.

# 2. Označavanje teksta i razvoj TEI-a

## 2.1. Općenito o TEI-u

Sam osnutak TEI-a dogodio se nedugo nakon pojave SGML-a (metajezika odnosno jezika za definiranje označiteljskih jezika odnosno jezika koji propisuje sintaktička pravila drugih označiteljskih jezika) te je predstavljao jedan od najznačajnijih događaja u razvoju nove discipline u okviru humanističkih znanosti - digitalne humanistike.[2] Na Sveučilištu Vassar u Poughkeepsiju, New York 1987. osnovana je Inicijativa za označavanje teksta TEI.[3] Sljedeće organizacije sudjelovale su u osnivanju TEI-a:

- Udruženje za računala i humanistiku (*the Association for Computers and the Humanities - ACH*);
- Udruženje za literarno i jezično računarstvo (*the Association for Literary and Linguistic Computing - ALLC*);
- Udruženje za računalnu lingvistiku (*the Association for Computational Linguistics - ACL*).

Projekt je imao veliku potporu Nacionalne zaklade za humanističke znanosti (*National Endowment fot the Humanities - NEH*), Uprave komisije europske zajednica (*Directorate XIII of the Commission of the European Communities - CEC/DG-XIII*), Kanadskog vijeća socijalne znanosti i humanističkog istraživanja te Zaklade Andrew W. Melloon.[4] Cilj je TEI-a bio osigurati uspješnu razmjenu humanističkih tekstova u istraživanjima i sugerirati principe označavanja teksta. Prema osnovnoj inicijativi, TEI standard dužan je:

[2] Znanstvena grana koja se bavi ulogom računala u znanstveno-istraživačkom radu.
[3] Usp. Barnard, D. T.; Ide, N. M. The text encoding initiative: flexibile and extensible document encoding. // Journal od the american society for information science. 1997, vol. 48 (7) Str. 622. URL: https://cloud.irb.hr/proxy/nph-proxy.cgi/10/http/web.a.ebscohost.com/ehost/detail=3fsid=3dc7a540f8-302a-405c-9b16-ca2f8b91634e=2540sessionmgr4003=26vid=3d1=26hid=3d4112=26bdata=3dJmxhbmc9aHImc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=eric&AN=EJ547817 (2014-04-20) Bussines Source Complete
[4] Usp. Ide, N. Encoding standards for large text resources: the Text encoding Initiative. URL: http://clair.eecs.umich.edu/aan/paper.php?paper_id=C94-1094#pdf (2014-04-20)

- obuhvaćati sve tekstualne značajke na koje pažnju obraća znanstveno istraživanje;
- biti jednostavan, jasan i konkretan;
- biti neovisan o softveru;
- omogućiti stroge definicije i učinkovitu obradu tekstova;
- biti u skladu sa postojećim i novim standardima.[5]

Struktura TEI-a se vremenom mijenjala pa tako TEI iz 1990-ih ima centraliziranu strukturu, u kojoj sav posao obavlja vrlo mali broj ljudi pod nadzorom organizacija koje su sudjelovale u samom osnutku ovog standarda, dok se danas TEI zasniva na distribuiranoj strukturi u kojoj zadatak održavanja i razvoja smjernica obavlja više ljudi iz široko uspostavljene zajednice.[6]

Kako bi se TEI popularizirao i razvijao, na sveučilištu Virginia i sveučilištu Bergen 1999. u Norveškoj osniva se međunarodna udruga pod nazivom TEI konzorcij čiji je zadatak skrb o TEI-u, odnosno njegovo održavanje, razvoj i promociju u svijetu. Konzorcij je neprofitna organizacija sastavljena od akademskih institucija, istraživačkih projekata i pojedinih znanstvenika diljem svijeta. Pruža mnoge izvore informacija za učenje TEI-a, informacije o projektima koji koriste TEI, bibliografije TEI publikacija i softvere razvijene za korištenje TEI-a.[7] Članovi konzorcija sastaju se jednom godišnje kako bi raspravljali o trenutnim problemima označavanja teksta, te kako bi odabrali nove članove konzorcija. U sklopu TEI-a djeluju i posebne interesne skupine (*Special Interest Groups - SIGs*) koje se sastoje od pojedinaca sa sličnim interesima kojima je, ovim putem, omogućena razmjena ideja. Neke od tih skupina su: *Music SIG, Education SIG, TEI Tools SIG, TEI Manuscripts Special Interest Group* te posebna TEI interesna skupina koja se bavi uporabom TEI-a u knjižnicama *Libraries SIG*. Ova skupina ima za cilj raspravljati o temama korištenja TEI-a u knjižnicama te poboljšanju i ažuriranju smjernica za označavanje teksta prema potrebama knjižničnih projekata. Svaka interesna skupina ima mrežnu stranicu u okviru TEI mrežnog mjesta, poseban *wiki* te mogućnost sastanka na godišnjem sastanku TEI članova. Sve interesne skupine otvorene su za javnost.

[5] Usp. Barnard, D.T.; Ide, N.M. Nav.dj. str. 622-623.
[6] Usp. Burnard, L. The evolution of Text Encoding Initiative: from research project to research infrastructure. URL: http://jtei.revues.org/811 (2014-04-20)
[7] Usp. TEI – Text Encoding Initiative. URL: http://www.tei-c.org/index.xml (2014-04-20)

Inicijativa za označavanje teksta dogovorila je principe pri izradi TEI smjernica odnosno *Poughkeepsie* principe koji služe za pripremu smjernica za označavanje teksta za književna, jezična i povijesna istraživanja. Principi su sljedeći:

1. Smjernice bi trebale osigurati standardni format za razmjenu podataka u humanističkim istraživanjima.
2. Smjernice bi trebale sugerirati principe za označavanje teksta u istom formatu.
3. Smjernice bi trebale:
   - definirati preporučenu sintaksu za format dokumenata;
   - definirati metajezik za opis formata;
   - opisati novi format dokumenata i postojećih standarda.
4. Smjernice trebaju predložiti skup pravila označavanja teksta prigodan za različite aplikacije.
5. Smjernice trebaju uključiti minimalan skup pravila za označavanje novih tekstova.
6. Smjernice izrađuje odbor na temelju:
   - tekstualne dokumentacije;
   - tekstualne reprezentacije;
   - tekstualne interpretacije i analize;
   - definicije metajezika i opisa postojećih i predloženih standarda.
7. Kompatibilnost sa postojećim standardima održat će se što je više moguće.
8. Velik broj tekstualnih arhiva složio se podržati smjernice u svojoj funkciji kao format za razmjenu označenih dokumenata.
9. Konverzija postojećih strojno čitljivih tekstova u novi format uključuje prijevod njihovih pravila u sintaksu novog formata.[8]

Iz *Poughkeepsie* principa zaključeno je da bi TEI smjernice trebale predstavljati standardni format za razmjenu podataka te biti vodič za označavanje teksta u ovom formatu. Trebalo bi dati podršku označavanju svih vrsta tekstova i svih obilježja teksta koje proučavaju znanstvenici te osigurati njihovu učinkovitu obradu.

[8] Usp. Cummings, J. The text encoding initiative and the study of the literature. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405148641/9781405148641.xml&doc.view=print&chunk.id=ss1-6-6&toc.depth=1&toc.id=0 (2014-04-20)

TEI mrežna stranica pruža mnogo važnih poveznica o samom označavanju teksta, tutorijale, vježbe te izvore osnovnih informacije o TEI-u. Poveznice su prilagođene početnicima, te pružaju vrlo jednostavne primjere i definicije osnovnih značajki TEI-a. Ujedno nude i mnoštvo poveznica na druge korisne sadržaje o TEI-u. Neke od vrlo korisnih poveznica su mrežne stranice o projektima koji koriste TEI, mrežne stranice *TEI wikija*, mrežno mjesto *TEI by example* te službeni časopis TEI-a - *Journal of the Text Encoding Initiative*.

*TEI wiki* mrežnu stranicu stvorili su TEI korisnici za druge TEI korisnike. Na stranici se mogu pronaći razne korisne poveznice koji upućuju na daljnje informacije o TEI-u.[9]

*TEI by example* nudi niz besplatno dostupnih online tutorijala za upoznavanje s postupkom označavanja teksta u TEI-u te tutorijale tipa 'korak po korak', primjerice, tutorijal koji istraživača vodi kroz osam koraka različitih aspekata elektroničkog označavanja humanističkih tekstova. *TEI by example* nudi i testove, vježbe i primjere (za početnike i napredne korisnike) te alat za testiranje ispravnosti dokumenata *TEI validator* i *XML toolkit*.[10]

*Journal of the Text Encoding Initiative* je službeni časopis TEI konzorcija. Objavljuje odabrane radove godišnjih TEI konferencija i susreta članova, posebne teme od interesa za zajednicu, posebna događanja te sastanke povezane s TEI-em. Radove recenziraju ugledni stručnjaci. Glavni cilj časopisa je širiti što je moguće više informacija od TEI-u. Časopis objavljuje izvješća o trendovima u području TEI označavanja teksta te područjima povezanima s TEI praksom, npr. digitalnoj obradi znanstvenih radova i predmeta znanstvenog proučavanja, lingvističkoj analizi, izradi jezičnog korpusa, masovnoj digitalizaciji i slično. Časopis se objavljuje jednom godišnje.[11]

Na TEI mrežnoj stranici također je moguće pronaći informacije o mnoštvu projekata označavanja teksta pomoću TEI-a. Jedan od njih je Projekt spisateljica sveučilišta Brown (*Brown University Women Writers Project - WWP*) koji pruža dokumentaciju i upute za označavanje starih tiskanih knjiga (radi se o zbirci preko 200 engleskih tekstova ženskih autora iz perioda 1450-1850).[12] Projekt koji je također vrijedan spomena je Orlando projekt koji kreira digitalnu povijest tekstova britanskih spisateljica na sveučilištima Alberta i Guelph koristeći SGML. Ovaj

[9] Usp. TEI wiki. URL: http://wiki.tei-c.org/index.php/Main_Page (2014-04-20)
[10] Usp. TEI by example. URL: http://teibyexample.org/ (2014-04-20)
[11] Usp. Journal of the Text Encoding Initiative. URL: http://journal.tei-c.org/journal/index (2014-04-20)
[12] Usp. Women writers project. URL: http://www.wwp.northeastern.edu/ (2014-04-20)

projekt donio je ideju o potpuno novom obliku znanstvenog pisanja.[13] Jedan od najvećih projekata zajednice stručnjaka koji se bave označavanjem teksta je Arhiv tekstova sveučilišta Oxford (*Oxford Text Archive - OTA*). Osnovan je 1976 i svrha mu je prikupljanje, katalogiziranje, čuvanje i distribuciju elektroničkih proizvoda istraživanja i znanosti u svim područjima tekstualnih, književnih i jezičnih studija. Sadrži veliku zbirku elektroničkih tekstova na različitim jezicima koji su od interesa znanstvenika u humanističkim zajednicama. Ti izvori su besplatni te se mogu preuzeti ili naručiti preko mrežne stranice.[14] Jedan od projekata koji sadrži prijepise i prijevode mnogih grčkih, latinskih i renesansnih radova na engleskom jeziku te mnogo izvora vezanih za umjetnost i arheologiju je *Perseus* projekt. Ukupno sadrži oko 25 000 slika arhitekture, skulpture, kovanica, vaza, atlasa i mapa. Planiranje *Perseus* projekta započelo je 1985. *Perseus* je digitalna knjižnica koja se trenutno fokusira na drevni grčki svijet. Prvo izdanje za Macintosh računala objavljeno je na CD-ROM-u 1992, a drugo koje radi na PC i Macintosh platformama 2000. godine.[15] Uz navedene projekte, postoje još brojni drugi projekti koji se bave označavanjem teksta pomoću TEI-a: *American Verse Project, British National Corpus, Chronicon, Cambridge University Press, Croatiae auctores Latini, Cursus project, Digital Archives and Pacific Cultures, FreeDict, ProQuest* i drugi.[16]

## 2.2. O postupku označavanja teksta

### 2.2.1. Općenito o postupku označavanja teksta

Kod korištenja pojma označavanje teksta, termin tekst odnosi se isključivo na elektronički tekst. Elektronički tekst je elektronička reprezentacija književnog teksta u računalnoj datoteci koja omogućuje kontekstualno pretraživanje ili pretraživanje po ključnim

[13] Usp. Hockey, S. The History of Humanities Computing. // A companion to digital humanities / Susan Schreibman, Raymond George Siemens and John M. Unsworth. Wiley-Blackwell, 2004. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-2-1&toc.depth=1&toc.id=ss1-2-1&brand=9781405103213_brand (2014-04-20)
[14] Usp. University of Oxford Text Archive, URL: http://ota.ahds.ac.uk/ (2014-04-20)
[15] Usp. Perseus digital library. URL: http://www.perseus.tufts.edu/hopper/ (2014-04-20)
[16] Usp. TEI: projects using the TEI. URL: http://www.tei-c.org/Activities/Projects/ (2014-04-20)

riječima.[17] Označavanje teksta poseban je dio digitalne humanistike pomoću kojega je moguće djelo, koje je katalogizirano i opremljeno standardnim bibliografskim metapodacima, prikazati na način da se njegov tekst označi posebnim oznakama pomoću kojih je moguća izrada rječnika, konkordanci, kazala i slično. Označiti je moguće različite elemente poput vrste oštećenja, inicijale, minijature, oznake vlasništva i slično.[18] Mnogi znanstvenici i urednici smatraju da označavanje teksta pomoću TEI-a daje najbolji i najpotpuniji prikaz teksta u svoj svojoj kompleksnosti, dopuštajući kreatoru ili uredniku da označi hijerarhijske strukture te mnoštvo drugih značajki pronađenih u tekstu.[19] Početak provedbe postupka označavanja teksta datira iz 1949. kada je otac Roberto Busa počeo koristiti IBM bušene kartice za indeks djela Tome Akvinskoga. Stoga se može reći da je označavanje teksta gotovo iste starosti kao digitalno računarstvo.[20] Termin *markup* definira se kao informacija koja se formalno razlikuje od slijeda znakova digitalnog prijepisa teksta i služi za identifikaciju logičkih ili fizičkih svojstava. Termin dolazi iz tradicionalnog izdavaštva u kojem urednik obilježava rukopis dodavanjem anotacija ili simbola na papirnu kopiju teksta ukazujući izravno ili neizravno kako bi nešto trebalo izgledati u tisku.[21] Na termin *markup* nadovezuje se i termin *mining* koji se odnosi na proces analiziranja teksta zbog skupljanja korisnih informacija za određene svrhe.

### 2.2.2. Općenito o XML-u

TEI standard je ispočetka bio baziran na SGML-u sve dok se iz njega nije razvila njegova poznatija inačica XML (*eXtensible Markup Language*). XML je označiteljski jezik koji služi za pohranu, strukturiranje i razmjenu podataka. Vrlo je sličan HTML-u, iako je prvenstveno namijenjen za opis podataka, za razliku od HTML-a koji služi za prikaz podataka. Može se koristiti besplatno bez plaćanja autorske naknade, te je neovisan o hardveru i softveru. XML je pojednostavljena inačica SGML-a, prilagođena mrežnom okruženju. XML-a verzija 1.0 prvi je put objavljena 1998, te obuhvaća 25 stranica, za razliku od specifikacije SGML-a koji obuhvaća

[17] Usp. Willett, P. Electronic texts: audiences and purposes. URL: http://digitalhumanities.org:3030/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-3-6&toc.depth=1&toc.id=ss1-3-6&brand=9781405103213_brand (2014-04-20)
[18] Usp. Tomić, Marijana. Stara i rijetka građa u digitalno doba: je li povjesničarima knjige dovoljan bibliografski opis?. // Čitalište 18, (2011), str. 23. URL: http://www.citaliste.rs/casopis/br18/tomic_marijana.pdf (2014-04-20)
[19] Usp. Willet, P. Nav.dj.
[20] Usp. Renear, A. H. Nav.dj.
[21] Usp. Isto.

155 stranica. Ista ta verzija zadnji put je ažurirana 2008. XML verzija 1.1 prvi je put objavljena 2004, a 2006. objavljeno je drugo izdanje te verzije (trenutno posljednje).[22] Verzija 1.0 je uglavnom zbog svoje raširenosti više zastupljena od verzije 1.1. XML uređuje i vodi W3C (*World Wide Web Consortium*).

Što se tiče strukture dokumenta, DTD (*Document Type Definition*) određuje koji se elementi i atributi mogu koristiti te kojim redoslijedom u XML dokumentu. Kao skup deklaracija kojim se definiraju elementi, atributi i entiteti u okviru XML dokumenta, DTD se može nalaziti unutar XML dokumenta ili se može koristiti kao zaseban dokument. *XML Schema (XML Schema Definition - XSD*) je alternativa DTD-u, odnosno noviji način određivanja strukture XML dokumenta. Iako su pomoću *XML Scheme* proširene mogućnosti opisa strukture dokumenta jedan od velikih nedostataka je njezina vrlo složena sintaksa. XML sam po sebi ima stroga sintaktička pravila kojih se treba pridržavati kako bi XML dokument bio valjan. XML dokumentima nije dozvoljeno izostaviti nijednu oznaku (završnu oznaku elementa), mala i velika slova se razlikuju, elementi se ne smiju preklapati, potrebno je koristiti korijenski element, te ga, po potrebi, proširiti podelementima. Vrijednosti atributa moraju biti navedene u navodnim znakovima.[23] XML podržava *Unicode* odnosno standard za prikaz slova neovisan o jeziku. Zadani način kodiranja je UTF-8. Zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti proširenja ovaj označiteljski jezik ima vrlo široku primjenu te u potpunosti potiskuje korištenje SGML-a u TEI-u.

## 2.3. Inačice TEI smjernica

Utjecaj i opseg TEI-a premašio je sva očekivanja. Objava TEI smjernica poklopila se sa razvojem digitalnih knjižnica koje sadrže cjelovite tekstove različitih djela, te se rad na

[22] Usp. Bosančić, B. Uloga opisnih označiteljskih jezika u razvoju digitalne humanistike. // Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova. 4 (2001). Str. 76-77. URL: http://hrcak.srce.hr/92394?lang=en (2014-04-20)

[23] Usp. Renear, A. H. Text encoding. // A companion to digital humanities / Susan Schreibman, Raymond George Siemens and John M. Unsworth. Wiley-Blackwell, 2004. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-3-5&toc.depth=1&toc.id=ss1-3-5&brand=default (2014-04-20)

projektima digitalnih knjižnica stoga bazirao na TEI-u.[24] TEI smjernice predstavljaju prvi pokušaj prikaza teksta u elektroničkom obliku za potrebe istraživanja koji:

- nije ograničen ni na jednu instituciju;
- pokušava pokriti sve vrste tekstova, na svim jezicima i pismima, iz svih razdoblja;
- pokušava podržati sve vrste istraživanja (nije ograničen samo na određene discipline).[25]

*Poughkeepsie* principi definirali su projekt razvoja TEI smjernica za označavanje teksta. Ubrzo nakon toga, osnovan je upravni odbor te izabrana dva urednika: Michael Sperberg-McQueen i Lou Burnard. Prvi nacrt TEI smjernica (P1) od 275 stranica objavljen je u lipnju 1990; slijedile su ga objave izmjena i proširenja odnosno druga verzija smjernica (P2). Ova verzija sadržavala je mnogo novog materijala te je objavljivana poglavlje po poglavlje od 1992 do kraja 1993. Prva službena verzija smjernica (P3) objavljena je u svibnju 1994. na međunarodnoj konferenciji u Montreuxu, dok je zadnja revidirana verzija P3 smjernica, u kojoj su ispravljene greške prethodno objavljene verzije te dodan jedan novi element, objavljena 1999. Smjernice su imale dva sveska odnosno dijela od ukupno 1300 stranica u kojima je definirano oko 600 SGML elemenata koji se mogu kombinirati na različite načine.[26] Četvrtu verziju smjernica (P4) objavio je, u međuvremenu novoosnovani, TEI konzorcij 2002. Nova verzija je većinom bila nepromijenjena verzija P3 smjernica, osim što je koristila XML sintaksu pored SGML sintakse. TEI konzorcij je 2003. pozvao sve posebne interesne skupine da revidiraju određena poglavlja smjernica i predlože promjene. Peta i za sada zadnja važeća verzija TEI smjernica (P5) objavljena je 2007. Te smjernice koriste isključivo XML kao sintaksu za označavanje teksta.[27]

Kao uvod smjernicama, izvorno je zamišljen *TEI Lite* koji opisuje 145 elemenata. Objavljen je 1995, te postao jedan od najpopularnijih TEI prilagodbi. Zbog svoje jednostavnosti i lakoće učenja široko je prihvaćen u TEI zajednici. Arhiv tekstova sveučilišta Oxford i Centri za

[24] Usp. Hockey, S. Nav.dj.
[25] Usp. Sperberg-McQueen, M. Textual criticism and the text encoding initiative. URL: http://www.tei-c.org/Vault/XX/mla94.html (2014-04-20)
[26] Usp. Burnard, L. Nav.dj.
[27] Usp. Renear, A. H. Nav. dj.

elektroničke tekstove na sveučilištu u Virginiji i na sveučilištu u Michiganu koriste *TEI Lite*. Sadašnja verzija *TEI Lite* izvedena je iz P5 smjernica.[28]

Novosti u P5 verziji smjernica očituju se kroz uvođenje novih elemenata, te reorganizaciju elementa u module koji olakšavaju bolju prilagodbu korisnicima. TEI smjernice su napisane i održavane kao veliki TEI dokument koji odgovara na temeljne potrebe širokog kruga korisnika: istraživača u računalnoj lingvistici, humanistici, prirodnim i društvenim znanostima, izdavačima, knjižničarima i zainteresiranima za pretraživanje i pohranu dokumenata.[29] U zadnjoj inačici TEI ima 503 elementa i 210 atributa koji su organizirani kroz 21 modul standarda. Smjernice su podijeljene na poglavlja i pokrivaju širok raspon tema počevši s tri uvodnika koja se tiču općeg opisa smjernica, kratakog uvoda u XML, te kratkog prikaza korištenja jezika kao skupa znakova u elektroničkom okruženju. Daljnja poglavlja su podijeljena prema modulima u kojemu je svaki modul posebno opisan s obzirom na vrstu teksta koji se označava. Prva četiri poglavlja obuhvaćaju osnovne module TEI-a, dok se ostalih šesnaest poglavlja odnosi na module koji pokrivaju specifične aspekte postupka označavanja teksta. Predzadnje i zadnje poglavlje govore o dokumentiranju TEI prakse označavanja teksta. Sva poglavlja TEI smjernica nadopunjena su raznim dodatcima referentnog materijala.

Osnovni i obvezni TEI moduli su:

1. TEI infrastuktura (modul *tei*) - definira glavne elemente i atribute za postupak označavanja teksta. U okviru ovog modula za svaki TEI element definirani su neobavezni globalni atributi:

    - @xml:id – jedinstveni identifikator elementa;
    - @n – broj ili neki drugi znak koji pobliže označava element kojem je pridružen i koji nije nužno jedinstven (npr. broj poglavlja);
    - @xml:lang – označava jezik sadržaja elementa;
    - @rend – označava kako je element prikazan ili prezentiran u izvorniku;

[28] Usp. Burnard, L. TEI Lite: an introduction to text encoding for interchange. URL: http://www.tei-c.org/Vault/P4/Lite/teiu5_en.html (2014-04-20)
[29] Usp. Ide, N. Nav.dj.

- @rendition – upućuje na opis prikaza ili prezentacije korištene za ovaj element u izvorniku;
- @xml:base – pruža osnovnu URI adresu pomoću koje računalne aplikacije mogu relativnu URI adresu pretvoriti u apsolutnu;
- @xml:space – naznačuje na koji način se tretiraju praznine u tekstu.[30]

2. TEI zaglavlje (modul *teiHeader*) - elementi koji čine dio zaglavlja TEI dokumenta. TEI zaglavlje se sastoji od četiri dijela: bibliografskog opisa elektroničkih tekstova (*fileDesc*), detalja o postupku označavanja teksta (*encodingDesc*), ne-bibliografskih detalja vezanih uz tekst (*profileDesc*) i povijesti izmjena nastalih tijekom označavanja teksta (*revisionDesc*).
3. Elementi dostupni u svim TEI dokumentima (modul *core*) – to su elementi koji se mogu pojaviti u bilo kojem TEI dokumentu, bez obzira na žanr. Ti elementi odnose se na označavanje odlomaka, naglašenih dijelova teksta i citiranje, pogreški, dopuna, imena, adresa, datuma, brojeva i kratica, bibliografskih referenci, popisa itd.
4. Osnovna struktura teksta (modul *textstructure*) – sadrži elemente i atribute koji opisuju tekst i određuju strukturu TEI dokumenta. TEI struktura dokumenta definirana je elementom <teiHeader> te elementom <text>. Potonji se može sastojati od sadržaja poput naslovnih stranica, posveta i predgovora označenih u okviru elementa <front>, glavnog dijela teksta koji je označen unutar elementa <body> te sadržaja poput priloga i popisa literature koji se mogu javiti u okviru elementa <back>.

Ostali TEI moduli su:

- zastupljenost nestandardnih znakova i simbola (modul *gaiji*);
- poetski tekstovi (modul *verse*);

[30] Usp. TEI P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange / TEI Consortium eds. URL: http://www.tei-c.org/Guidelines/P5/ (2014-04-20)

- tekstovi dramskih izvedbi (modul *drama*);
- transkripcija govora (modul *spoken*);
- rječnici (modul *dictionaries*);
- opis rukopisa (modul *msdescription*);
- primarni izvori (modul *transcr*);
- kritični aparat (modul *textcrit*);
- imena, datumi, ljudi i mjesta (modul *namesdates*);
- tablice, formule i grafika (modul *figures*);
- jezik (modul *corpus*);
- povezivanje, segmentacija i poravnavanje teksta (modul *linking*);
- jednostavni analitički mehanizmi (modul *analysis*);
- značajke strukture teksta (modul *iso-fs*);
- grafovi, mreže i stabla (modul *nets*);
- sigurnost i odgovornost (modul *certainty*);
- elementi dokumentacije (modul *tagdocs*).[31]

## 2.4. Smjernice za označavanje teksta TEI knjižnične posebne interesne skupine (*Best Practices for TEI in Libraries*)

Ove su smjernice kreirane kako bi se koristile u projektima digitalizacije knjižnične građe, te se na temelju razine 4 i 5 ovih smjernica proveo postupak digitalizacije knjiga u

[31] Usp. Isto

digitalnoj knjižnici Edicija, o čemu će se nešto više govoriti u poglavlju o samom planiranju projekta. Postupkom digitalizacije vrši se prijenos sadržaja i forme građe u digitalni oblik najčešće pomoću skeniranja. Građa koja nastaje ovim postupkom reprodukcija je izvornika u digitalnom obliku. Produkt digitalizacije naziva se digitalni faksimil. Digitalni faksimil može predstavljati kopiju reprodukcije izvornika u različitim rezolucijama. Po potrebi je moguće određena tekstualna objašnjenja povezati sa slikovnim podatcima.[32] Ove smjernice je kreirala knjižnična posebna interesna skupina *Libraries SIG* u okviru TEI-a koja u njima razlikuje pet razina označavanja teksta:

- Razina 1 – tekst je podvrgnut optičkom prepoznavanju znakova (*Optical Character Recognition - OCR*) te je podređen digitaliziranoj slici izvornika (nije u mogućnosti stajati samostalno kao elektronički tekst bez digitalizirane slike).

- Razina 2 – tekst također nastaje putem OCR-a i podređen je digitaliziranoj slici izvornika, no zadržani su načini označavanja naslova i podjele teksta.

- Razina 3 – tekst nastaje postupkom OCR-a ili unosom preko tipkovnice. Neki strukturalni elementi su označeni. Tekst se može koristiti sa ili bez digitalizirane slike izvornika.

- Razina 4 – tekst nastaje ili kroz njegovo ispravljanje (korigiranje) putem OCR-a ili prilikom unosa putem tipkovnice te može stajati samostalno bez digitalizirane slike izvornika. Mogu ga koristiti studenti, znanstvenici i ostali zainteresirani korisnici.

- Razina 5 – za ovu razinu vrijede isti načini nastanka i samostalnosti teksta, osim što još uključuje sudjelovanje predmetnih stručnjaka u postupku označavanja teksta iz područja kojemu tekst pripada.[33]

[32] Usp. TEI P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange / TEI Consortium eds. URL: http://www.tei-c.org/Guidelines/P5/ (2014-04-20)
[33] Usp. TEI SIG on Libraries. Best Practices for TEI in Libraries. URL: http://www.tei-c.org/SIG/Libraries/teiinlibraries/main-driver.html (2014-04-20)

## 3. Koraci (faze) u provedbi postupka označavanja teksta

*Women Writers Project* vodič za označavanje teksta za potrebe znanstveno-istraživačkog rada razlikuje sedam specifičnih koraka odnosno faza u provedbi jednog projekta označavanja teksta. Te faze uključuju planiranje, projektnu analizu, analizu dokumenata, transkripciju i označavanje, provjeru grešaka, naknadnu računalnu obradu (tzv. 'post-obradu') teksta i fazu dokumentacije.[34]

U prvoj fazi planiranja potrebno je odlučiti o:

- razini označavanja teksta prema knjižničnim smjernicama *Best Practices for TEI in Libraries* koja može biti određena financijama, problemima korisnika, stručnošću osoblja ili metodologijom rada.
- vrsti označavanja teksta kojom se odlučuje kako će se označavanje teksta i transkripcija provoditi, ručno ili automatski, te od strane koga.
- poslu urednika koji podrazumijeva donošenje odluka o detaljima transkripcije[35] i modernizaciji teksta, kako tretirati greške u tekstu i nestandardizirane znakove te kako prikazati slike i ostale grafičke elemente.
- dodatnim informacijama vezanim uz sadržaj teksta koje treba zabilježiti (npr. objašnjenja za nepoznate riječi, bibliografske informacije o ljudima, povijesni kontekst i sl.)

Nakon donošenja ovih odluka potrebno je napraviti realnu procjenu svrhe i cilja projekta.

U fazi projektne analize važno je utvrditi:

- kratkoročne i dugoročne planove projekta - koliko će trajati projekt, ima li određen datum završetka ili je riječ o otvorenom projektu koji se razvija u vremenu. Ako se planira projekt kroz duže vremensko razdoblje i koji od početka

[34] Usp. Encoding guide for early printed books. URL: http://www.wwp.northeastern.edu/research/publications/guide/index.html (2014-04-20)
[35] Transkripcija je postupak u kojemu se bilježi svaka riječ koja se pojavljuje u izvorniku.

ima zacrtane ciljeve, moguće je zaposliti osobu zaduženu za označavanje teksta, tzv. 'enkodera'.

- namjenu i cilj cjelokupnog projekta - koji su razlozi za označavanje odabranih materijala, hoće li se stvarati znanstvena izdanja, te digitalizirati sadržaji iz lokalnih arhiva i sl.

- ciljanu grupaciju korisnika - odrediti jasno tko su korisnici rezultata projekta, njihov stupanj obrazovanja i što im je potrebno (u kojem smjeru se većinom treba usmjeriti kako bi se ispunila očekivanja korisnika).

- sudionike na projektu - treba donijeti odluke o tome tko će provoditi postupak označavanja teksta. O vremenskom trajanju rada 'enkodera' ovisi koliko će stručno posao označavanja teksta biti obavljen. Osoblje koje je stručno u području rada kojim se bavi projekt također određuje kvalitetu rada s obzirom na lakoću prepoznavanja određenih značajki u materijalima.

- korisnost projekta - za koga su isključivo namijenjeni tekstovi te je li cilj osigurati samo dostupnost ili omogućiti napredniju analizu teksta.

U fazi analize dokumenta važno je obratiti pažnju na:

- homogenost teksta - jesu li tekstovi međusobno slični i je li posjeduju ista svojstva ili se razlikuju jedan od drugoga. Ako se radi o maloj zbirci sličnih tekstova lakše ih je označiti jer je moguće raditi po određenom predlošku označavanja teksta.

- vrstu odnosno žanr teksta koji je zastupljen, jer o žanru ovisi kako će se označavati tekst odnosno koji će se dio TEI modula koristiti.

- kronologiju - spadaju li tekstovi kronološki u isto povijesno razdoblje s obzirom na činjenicu da je kroz projekt važno pružiti određeni stupanj ujednačenosti svih tekstova. Ako se koriste tekstovi iz različitih razdoblja, između kojih je veliki vremenski raspon, može doći do promjene pravopisa, različitih naziva osobnih imena i mjesta te promjene u samom stilskom oblikovanju teksta.

- jezik - u tekstu se može javiti i više od jednog jezika ili sustava pisanja zbog čega je potrebno ustvrditi o kojim je jezicima riječ te u skladu s tim svaki dio teksta odgovarajuće označiti.

- tiskanu knjigu ili rukopis - ovisno o tome označava li se inačica tiskane knjige ili rukopisa potrebno je obratiti pažnju na smjernice za označavanje upravo te vrste teksta.

- čitljivost teksta - je li tekst oštećen ili mu nedostaju slova te je li ga teško čitati zbog lošeg tiska ili rukopisa.

Što se tiče faza transkripcije i označavanja teksta važno je naglasiti kako su ova dva postupka većinom dio istog procesa, odnosno stvaranja TEI označenog dokumenta. Označavanje teksta putem TEI-a daje priliku za označavanje svakog obilježja teksta, poput podcrtane, masno otisnute, riječi ili riječi u kurzivu. Prvi korak prilikom transkripcije je prepisivanje odnosno konvertiranje teksta u digitalni oblik. To se postiže na dva načina:

- ručnim prepisivanjem koje obavlja sudionik projekta ili nositelj autorskog prava teksta odnosno dokumenta;

- skeniranjem (dobivanjem digitalnog faksimila) i OCR-iranjem (dobivanjem strojno čitljive inačice teksta) dokumenta.

Prilikom ručnog prepisivanja tekst se unosi direktno u računalo. Ovaj način prepisivanja primjenjiv je na svaki tekst iako se u pravilu koristi kad je riječ o rukopisima, oštećenom tekstu te ako je tekst rijedak i vrlo star. Skeniranje i OCR su automatizirani postupci kojima se tekst prenosi u digitalni oblik. Tekst se skenira kao digitalna slika, koja se zatim obrađuje u softveru koji prepoznaje oblik slova i bilježi ih kao tekst. Ovaj način primjenjiv je na dokumentima koji su ispravno i jasno tiskani te se pomoću njega vrlo brzo obrađuju velike količine dokumenata. Mnogi softveri stvoreni su kako bi bili od pomoći pri stvaranju i uređivanju XML dokumenata jer imaju mogućnost prepoznavanja strukture dokumenta te mogu otkriti sintaktičke pogreške. Neki od tih XML uređivača teksta su <oXygen/>, emacs, jEdit i XMLSpy.[36]

[36] Usp. Isto.

U fazi provjere grešaka i lekture najčešće nailazimo na tipografske greške zbog čega je važno lektorirati TEI dokument u cijelosti. Prilikom provjere grešaka tekst koji se ispravlja uspoređuje se s izvornom kopijom. Uz tipografske greške mogu se javiti i greške u sintaksi koje je najlakše spriječiti koristeći dobar XML uređivač teksta koji ih može uočiti. Iako pomaže prilikom ispravljanja greški u sintaksi, XML uređivač teksta ne može pomoći ako se prilikom označavanja teksta upotrijebio pogrešni element u krivom kontekstu. Dodatne metode za uklanjanja grešaka su:

- korištenje dodatnih XML alata koji mogu, primjerice, provjeriti zadane vrijednosti unutar elementa ili hijerarhijsku strukturu dokumenta, poput *Schematrona* koji to čini na osnovi deklaracija elemenata u DTD-u ili *XML Schemi*. Primjerice, ako se koristi element <persName> uz njega će se zahtijevati korištenje elemenata <forname> i <surname>.[37]

- alati za prikaz koji kreiraju dokument koji naglašava pojedine elemente i dijelove označenog teksta kako bi greške bile uočljivije.

- ručno pregledavanje odnosno čitanje dokumenta - iako je ova metoda najbolja za uklanjanje grešaka nije financijski pogodna ako je potrebno pregledati velik broj dokumenata.

U fazu naknadne računalne obrade (tzv. 'post-obrade') teksta spada svaki način obrade izvršen nakon što je početno označavanje teksta završeno. U 'post-obradu' spada nekoliko procesa:

- automatsko označavanje teksta – umetanje oznaka u tekst s vrlo malo ili nimalo ljudske intervencije detektirajući određene potrebne tekstualne značajke poput imena ili datuma na temelju oblikovanja. Ako se svi datumi sastoje od četiri znamenke te nema drugih brojeva u tom obliku u tekstu, automatski označiti sve datume čini se jednostavnim. Isto se može uraditi i s osobnim imenima detektirajući ih traženjem riječi napisanih velikim slovima.[38] Ovaj način označavanja teksta nije koristan prilikom označavanja starih tekstova jer u većini

[37] Usp. Isto.
[38] Usp. Isto

takvih tekstova nema ujednačenosti po pitanju toga jesu li riječi napisane malim ili velikim slovima.

- Poluautomatsko označavanje teksta – pretraživanjem teksta softver pomaže otkriti pojedine značajke riječi nakon čega 'enkoder' može odabrati način na koji će ih označiti (osobna imena, mjesta i slično).

- otkrivanje pogreški i njihovo ispravljanje – lektura koju provedi odgovorna osoba vrlo je bitna, no postoje razni alati koji se koriste za pronalaženje greški koje je ljudskom oku teško uočiti. Jedan od najvažnijih je *XML validator* koji uočava greške u sintaksi i pomaže 'enkoderu' dokument dovesti u ispravno stanje. Više o ovom problemu govorilo se u prethodnom poglavlju.

- transformacija u druge formate pohrane – može se upotrebljavati samo jednom ili kroz proces ponavljanja ako dolazi do izmjena dokumenta. Neki od najčešćih formata su:

    - HTML – označiteljski jezik koji prevladava u mrežnom izdavaštvu, te se javlja kao najčešći oblik formata pohrane u mrežnom okruženju;

    - ne-arhivski XML – TEI XML dokument koji nastaje prilikom procesa označavanja teksta ponekad nije idealan oblik za određene svrhe objavljivanja. Ako se označavaju prijelomi redaka pomoću elementa <lb /> neki preglednici za pretraživanje neće biti u mogućnosti naći riječi koje su prelomljene pomoću navedenog elementa. Stoga se može stvoriti format u kojemu se <lb /> element može ukloniti;[39]

    - format pogodan za razmjene i dijeljenje dokumenata među korisnicima – ako se javi želja za zajednički projekt označavanja teksta s drukčijom praksom označavanja ili doprinos podatcima na zajedničkom repozitoriju;

    - ne-XML format – kao što je na primjer PDF format za pregled i ispis dokumenta.

[39] Usp. Isto

Završna faza dokumentacije je možda najvažniji dio projekta, no ujedno i dio koji je najviše zanemaren s obzirom na činjenicu da se smatra kako je važnije digitalizirati sve zacrtane tekstove nego pisati o tome kako se to napravilo. Kako bi se dokumentiranje što bolje obavilo potrebno je usredotočiti se na:

- TEI prilagodbu (*TEI Customization*) dokumenta[40] - potrebno je dokumentirati TEI prilagodbu standarda koja se koristila u postupku označavanja teksta, navesti koji su se TEI moduli koristili, te elementi i vrijednosti atributa; Po mogućnosti, u dokumentaciju bi trebao ući odgovarajući DTD ili *XML Schema* dokument;

- označiteljsku praksu - također je potrebno dokumentirati kako se koristio standard. Kako bi se osigurala dosljednost u postupku označavanja teksta potrebno je dokumentirati koji su se elementi koristili i za koju svrhu, po kojem kriteriju se vršio odabir obilježja teksta koje je trebalo označiti;

- uredničku praksu – ovaj dio dokumentacije trebao bi sadržavati informacije o praksi transkripcije odnosno kako su se rješavali slučajevi nečitljivosti, kako su se tretirale praznine u tekstu, da li se pravila razlika između malih i velikih slova i slično;

- korišteni alati i procedure – bilo koji alat razvijen za vlastitu upotrebu u provedbi projekta označavanja teksta trebao bi biti dokumentiran, te razjašnjeno zbog čega je bio korišten i kako se njime koristilo. Isto vrijedi i za procedure kako bi se osigurala što bolja dosljednost u postupku označavanja teksta, kao i za svaku daljnju pomoć pri prisjećanju zašto se određeni tekst obrađivao upravo na taj način.

[40] Mogućnost prilagodbe TEI standarda vlastitim potrebama (korištenje isključivo samo određenih TEI elemenata i atributa). Ovaj proces dopušta brisanje nepotrebnih elemenata, preimenovanje elemenata, promjene atributa i njihovih unaprijed definiranih vrijednosti itd.

# 4. Digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine Edicija

## 4.1. O Ediciji

Prema C. L. Borgman digitalne knjižnice skup su elektroničkih izvora i njima srodnih tehničkih mogućnosti za stvaranje, pretraživanje i uporabu informacija. One su produžetak i nadogradnja sustava za pohranu i pretraživanje informacija koji rukuju digitalnim podacima na bilo kojem mediju. Sadržajno gledano, digitalne knjižnice obuhvaćaju podatke i metapodatke.[41]

Suvremeni projekti označavanja digitaliziranih tekstova TEI oznakama vrlo su bitan pomak u digitalizaciji, prezentaciji i obradi rijetke i stare građe. Jedan od takvih projekata je i Edicija. Edicija je digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine i predstavlja ishod znanstvenog projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske naziva „Digitalna knjižnica hrvatske baštine tiskane do 1800.:izvedbene pretpostavke“ Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Svrha projekta ogleda se u korisnosti za potrebe znanstveno-istraživačkog rada različitih istraživača, povjesničara hrvatske književnosti i hrvatskog jezika, povjesničara knjige, nakladništva i tiskarstva, znanstvenicima i studentima srodnih znanstvenih grana.[42] Edicija je prvi put predstavljena na LIDA (*Libraries in the Digital Age*) konferenciji 2010. u Zadru. Sljedeće godine predstavljena je na SEEDI (*The Sixth SEEDI Conference. Digitization of Cultural and Scientific Heritage*) konferenciji, održanoj u Zagrebu 2011, te na studentskoj i međunarodnoj konferenciji Bobcatsss 2011. u Szombathelyu u Mađarskoj. Tijekom prosinca 2010. Edicija je podvrgnuta testiranju pristupa i pregleda sadržaja na iPad-u, nakon čega se dokazala njezina funkcionalnost i sklad s W3C standardom. Edicija je uvrštena na stranice nacionalnog projekta digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe „Hrvatska kulturna baština“.[43]

U Ediciji je omogućeno intertekstualno pretraživanje tekstova. Digitalna knjižnica nudi čitateljima sadržaj u slojevima čime omogućuje uvid u digitalizirani tekst knjige, zatim,

---

[41] Usp. Borgman, C. L. What are digital libraries? Competing visions. // Information Processing & Management 35, 3(1999). Citirano prema: Saračević, T. Vrednovanje digitalnih knjižnica: evolucija koncepata. // Prilozi utemeljenju informacijske znanosti / Tefko Saračević. Osijek : Filozofski fakultet, 2006. Str. 212. URL: http://comminfo.rutgers.edu/~tefko/Prilozi%20utemeljenju%20informacijske%20znanosti%202006%20.pdf (2014-04-23)

[42] Usp. Edicija: digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine. URL: http://web.ffos.hr/EDICIJA/index.html (2014-04-20)

[43] Usp. Isto

prezentaciju teksta u slikovnom, ali i tekstualnom obliku, te preuzimanje sadržaja teksta u HTML, PDF, TEI i ePub formatima pohrane. Knjižnicu je moguće pretraživati na više razina, a tu se misli pomoću kazala djela, kataloga, pretraživanja cjelovitog teksta i pretraživanja pomoću oznaka. Oznake informiraju čitatelje o pojmovima, osobnim i geografskim imenima te simbolima sadržanim u djelima, te bez obzira na neujednačenosti u pravopisu, omogućuju intertekstualno pretraživanje. Dodatna pomagala za istraživanje tiskane baštine u Ediciji su bibliografija knjiga i članaka iz povijesti književnosti i povijesti knjige, djela kojima su istekla autorska prava (sekundarna literatura iz povijesti književnosti i knjige) i informacije o važnijim hrvatskim i svjetskim projektima digitalizacije te literaturi iz tog područja.[44]

Pet je kriterija (5P) koji vrednuju uspješnost Edicije (pripremljenost, pristupačnost, pretraživost, pouzdanost i potpunost). Kako bi se hrvatskim istraživačima omogućio lakši pristup potencijalno zanimljivim djelima Edicija je digitalizirala pet djela iz Nacionalne knjižnice Széchényi u Budimpešti: Abecevicu, Abecevicu slovinsku, Oprosstenja osobita, Xivot Svetoga Petra Regalata i Od Pri Szvetoga Troisztva.

## 4.2. O planiranju projekta označavanja teksta u Ediciji

U prvoj fazi planiranja projekta određena je razina označavanja teksta, vrsta označavanja, kontrolirani rječnici termina i obilježja teksta za označavanje. Prilikom označavanja teksta za digitalnu knjižnicu Edicija odlučeno je da se koristi postupak ručnog označavanja teksta zbog manjeg broja knjiga koje je bilo potrebno označiti. Uostalom, riječ je o starim knjigama na hrvatskom jeziku iz 18. stoljeća. Od razina označavanja teksta prema smjernicama *Best Practices for TEI in Libraries*, odabrane su razine 4 i 5. U obradi teksta, kao dodatne informacije koje će biti zastupljene pored označenih dokumenata, navedeni su kontrolirani rječnici osobnih imena i mjesta (toponimi).

U drugoj fazi, fazi projektne analize određeni su kratkoročni i srednjoročni planovi projekta, njegova svrha, te korisnici i sudionici. Kratkoročni plan se odnosio na označavanje tekstova do pet starih knjiga na razini 4 koje propisuju smjernice *Best Practices for TEI in Libraries*. Srednjoročni plan se odnosio na označavanje još sedam starih knjiga, uz mogućnost

[44] Usp. Isto

označavanja teksta pojedine knjige na  razini 5 na zahtjev pojedinog znanstvenika, a za potrebe njegova znanstveno-istraživačkog rada. Korisnici digitalne knjižnice Edicija su povjesničari knjige, specijalni knjižničari, lingvisti, latinisti i stručnjaci za zaštitu građe; osim toga i oni stručnjaci i istraživači koji su zainteresirani za prijevod starije inačice jezika u novu razumljiviju inačicu, za oznake mjesta i osobnih imena u tekstu te bibliografskih informacija pohranjenih u TEI zaglavlju dokumenta. Takvim korisnicima potrebno je osigurati katalog kako bi imali uvid u bibliografske informacije o knjigama. Svrha projekta je učinkovito pregledavanje elektroničkih tekstova starih knjiga na hrvatskom jeziku do 1800. prema potrebama gore navedenih korisnika različitih znanstvenih zajednica uz poboljšanje znanstvene komunikacije unutar i između tih korisnika. Sudionici projekta su Zoran Velagić kao voditelj projekta, urednik i lektor, Boris Bosančić kao 'enkoder' odnosno osoba zadužena za provedbu postupka označavanja teksta (ujedno i mentor ovoga rada), Tomislav Jakopec kao programer, Milijana Mičunović kao lektor i prevoditelj, te Ivana Čadovska i Tihomir Vranješ kao studenti koji su provodili postupak optičkog prepoznavanja znakova (OCR) prethodno skeniranog izvornika.

U trećoj fazi, fazi analize dokumenta provedena je analiza homogenosti i žanra teksta, kronologija, jezik, čitljivost tekstova, te stavljen naglasak na to da se radi o tiskanim knjigama. Što se tiče homogenosti, tekstovi su slični i posjeduju ista svojstva. Po žanru su to stare knjige 17. i 18. stoljeća tiskane na hrvatskom jeziku, odnosno sve knjige pripadaju jednom povijesnom razdoblju. U tekstovima se koriste latinski jezik i hrvatski koji se rabio u 18. stoljeću. U pojedinim knjigama tekst je teže čitati jer je na nekim mjestima oštećen ili nedostaju slova.

U četvrtoj fazi transkripcije i označavanja teksta starih knjiga govori se o metodama za dohvaćanje digitalnog sadržaja što je u slučaju digitalne knjižnice Edicija skeniranje + OCR u HTML-u, kreiranje predloška za XML TEI dokumente te kreiranje *XSLT stylesheet* datoteka za prikaz XML TEI dokumenta.

U petoj fazi provjere grešaka, greške u sintaksi rješavao je XML uređivač teksta Oxygen. Ostale greške (najčešće tipografske) otklonjene su lektoriranjem teksta odnosno detaljnim ručnim pregledavanjem dokumenta.

U šestoj fazi naknadne obrade teksta govori se o automatskom označavanju koje se ne preporučuje kod starih, slabo čitljivih knjiga te se u slučaju projekta Edicija nije ni provodio. Što se tiče transformacije TEI XML dokumenta u druge formate, Edicija omogućuje pristup istom sadržaju kroz HTML, PDF i ePub format pohrane.

U sedmoj i zadnjoj fazi dokumentacije vrlo je važno dokumentirati način na koji su tekstovi starih knjiga u Ediciji transkribirani i označeni. Ovaj diplomski rad može se uzeti kao prilog dokumentaciji projekta. Nažalost, od izrade cjelovite dokumentacije projekta prema *Woman Writers Project* vodiču na kraju se odustalo. U međuvremenu, i znanstveni projekt je dovršen (početkom 2014).

## 4.3. Svrha, cilj i metodologija istraživanja

Svrha praktičnog dijela rada ogleda se u označavanju teksta pomoću TEI-a digitaliziranih starih knjiga u digitalnoj knjižnici Edicija. Kao rezultat praktičnog dijela rada, nastali označeni tekstovi starih knjiga moći će se učinkovitije koristiti za daljnja znanstvena istraživanja.

Ciljevi rada su:

- kreirati TEI XML dokumente u kojima je pomoću TEI-a označen tekst dvije knjige iz digitalne knjižnice Edicije (Abecevica Slovinska i Od Pri Szvetoga Troisztva) jednostavnim skupom TEI oznaka koji pokrivaju strukturna i grafička obilježja teksta;
- proširiti postupak označavanja teksta u preostale tri (već označene) knjige (Abecevica, Oprosstenja Osobita i Xivot Svetoga Petra Regalata) na označavanje osobnih i geografskih imena u tekstu prema 'oznakama' na mrežnoj stranici Edicije.

Postupak označavanja teksta kao korištena metodologija u ovom radu provodio se u programu Notepad++, u potpunosti oslonjen na upute za označavanje teksta zadnje inačice TEI smjernica P5. Svi TEI XML dokumenti dijele isto zaglavlje koje su prethodno kreirali sudionici projekta.

## 4.4. Označavanje teksta starih knjiga u digitalnoj knjižnici tiskane baštine Edicija

Na stranici digitalne knjižnice Edicija nalazi se, kako je to već prethodno navedeno, pet digitaliziranih knjiga. Tri su već označene pomoću TEI-a, a preostale dvije knjige označene su za

potrebe ovoga rada. Za knjige Abecevica Slovinska (69 stranica) i Od Pri Szvetoga Troisztva (107 stranica) kreirane su TEI XML datoteke (vidi Priloge 1 i 2) u kojima su pomoću TEI-a označena strukturna i grafička svojstva teksta. U TEI XML datotekama u kojima je označavanje istih obilježja teksta već provedeno (Abecevica, Oprosstenja Osobita i Xivot Svetoga Petra Regalata) naknadno su označena osobna i geografska imena koja su navedena pod 'oznakama' na mrežnim stranicama Edicije. Isti postupak je na kraju proveden i za Abecevicu Slovinsku i Od Pri Szvetoga Troisztva.

Kod knjige Abecevica Slovinska nastao je problem oko određivanja poglavlja i potpoglavlja zbog nedostatka stilskog oblikovanja i isticanja navedenih elemenata. Naime, bilo je nemoguće sa sigurnošću utvrditi je li riječ o potpoglavlju ili samo nastavku teksta u cjelini. Obje knjige su vrlo opsežne stoga su označene samo jednostavnim skupom TEI oznaka koje su bazirane na stukturnim i grafičkim svojstvima teksta. S obzirom na količinski obim teksta nakon završetka postupka javio se problem neispravnosti dokumenata. Greške je bilo vrlo teško uočiti samostalnim pregledom, stoga je uvelike pomogao TEI validator. Greške koje su se javljale većinom su se odnosile na nedostatak zatvarajućeg taga elementa ili na krivi redoslijed zatvaranja elemenata. Svi tekstovi koji sada prolaze provjeru ispravnosti i valjanosti u TEI validator-u[45] obrađivani su u besplatnom uređivaču teksta Notepad ++, verzija 6.6.8.

Svi tekstovi imaju istu osnovnu TEI strukturu koja je već unaprijed bila definirana u označenim knjigama digitalne knjižnice. U daljnjem prikazu dan je uvid u opis osnovne strukture TEI XML dokumenata. Korijenski element je <TEI>. Atribut @xml:lang koji definira jezik naveden je u <teiHeader> elementu, odnosno elementu zaglavlja koji se sastoji od elemenata:

- <fileDesc> sadrži podatke o naslovu (<titleStmt>), izdanju (<publicationStmt>) i izvorniku (<sourceDesc>)
    - U okviru <titleStmt> su navedeni podatci o odgovornosti (<respStmt>)
- <encodingDesc> sadrži podatke o postupku označavanja (u slučaju digitalne knjižnice Edicija riječ je i o informacijama o provedenom postupku optičkog prepoznavanja znakova, OCR-u)
- <profileDesc> sadrži podatke o ne-bibliografskim informacijama vezanim uz tekst (npr. godini nastanka dokumenta i jeziku koji se rabi u tekstu)

[45] URL: http://teibyexample.org/xquery/TBEvalidator.xq

- <revisionDesc> sadrži podatke o izmjenama u postupku označavanja teksta.

U tekstu starih knjiga koje su ušle u Ediciju označena su sljedeća svojstva odnosno obilježja teksta: numeriranje stranica teksta uz dodatno označavanje poveznice svake stranice teksta sa svojom reprezentacijom u obliku digitalnog faksimila, primarni tekst, poglavlja i potpoglavlja, odlomci, prijelaz u novi red, tipografski i retorički označen tekst, slike, tablice te oznake (osobna i geografska imena).

Pomoću elementa <facsimile> označene su slike izvornika. Ovaj element pripada modulu <*transcr*> te je riječ o elementu koji sadrži reprezentaciju teksta u formi jedne ili više slika odnosno digitalnih faksimila. Kako bi se pomoću ovog elementa označile sve slike izvornika koristi se element <graphic> i atribut @url u obliku <graphic url=““ />. Ovaj element pripada modulu <*core*> te putem naziva slike upućuje na njezinu lokaciju. Element <facsimile> javlja se nakon TEI zaglavlja, a prije elementa <text> u obliku:

<facsimile>

<graphic url=“ “ />

<graphic url=“ “ />

</facsimile>

Element <text> pripada modulu <*textructure*> te definira opću strukturu teksta. Unutar ovog elementa koristi se element <body> koji također pripada istom modulu. U okviru elementa <body> označen je primarni tekst te su smješteni svi ostali elementi kojima se označavao tekst u ovom radu:

- U tekstovima je pomoću komentara u obliku <!-- broj stranice --> označeno gdje koja stranica u tekstu točno počinje, te su pomoću elementa <pb /> numerirane stranice teksta. Element <pb /> pripada modulu <*core*>. Riječ je o praznom elementu odnosno elementu koji nema zatvarajući tag. Javlja se na početku stranice koju označava. Kako bi se pomoću ovog elementa numerirale stranice koristi se atribut @n u obliku <pb n=“ “ facs=““ /> gdje @n označava brojeve stranica teksta, dok atribut @facs označava lokaciju odnosno putanju do slike izvornika.
- Element <head> pripada modulu <*core*> te označava bilo koju vrstu naslova (naslov poglavlja, podpoglavlja, itd.) u obliku <head> </head>. Ovaj element koristi i element <title> koji pripada istom modulu. Element <title> pomoću

atributa @main označava glavni naslov, a pomoću atributa @sub podnaslov. Unutar elementa <head> pomoću elementa <title> označeni su naslovi poglavlja i podpoglavlja u obliku:

```
<head>
    <title type="main"> </title>
    <title type="sub"> </title>
</head>
```

- Tekst je podijeljen na odlomke korištenjem elementa  koji pripada modulu <*textstructure*>. Element  koristi atribute @type, @n i @xml:id u obliku:  

Atribut @type naznačuje je li riječ o knjizi, poglavlju ili podpoglavlju dok atribut @n označava broj poglavlja, podpoglavlja ili knjige. Atribut @xml:id u svakom  elementu sadrži kanonsku referencu u formi „DK1800-XX-YY-ZZ" gdje je XX broj knjige označen rimskim brojevima, YY broj poglavlja u knjizi označen arapskim brojevima, a ZZ broj potpoglavlja označen arapskim brojevima. U slučaju kada nije sigurno je li riječ o poglavlju ili potpoglavlju oznake YY i ZZ iskazuju se također rimskim brojevima a vrijednost atributa <*type*> je neodređen (*undetermined*).[46] Element <div1> označava knjigu, dok <div2> označava poglavlja, a <div3> potpoglavlja. Važno je na ispravan način u sljedećom obliku vršiti zatvaranje ovih elemenata kako bi dokument bio validan:

```
<div1>
    <div2>
        <div3>
        </div3>
    </div2>
</div1>
```

- Paragrafi teksta označeni su sa elementom  koji pripada modulu <*core*> te označava tekst u obliku  .
- Tipografski tekst (veliko početno slovo) označen je elementom <hi> u obliku <hi> </hi>. Ovaj element pripada modulu <*core*> te označava riječi ili fraze koje

[46] U skladu s praksom i preporukom TEI zajednice vrijednosti TEI atributa navođeni su na engleskom jeziku.

se razlikuju od teksta kojim su okružene. Korištenjem atributa @rend u obliku <hi rend=“ “> </hi> može se naglasiti je li tekst, primjerice, u kurzivu ili centriran.

- S elementom <emph> označen je retorički označen tekst (tekst pisan velikim slovima) u obliku <emph> </emph>. Ovaj modul također pripada modulu *<core>* i koristi atribut @rend u obliku <emph rend=“ “> </emph>.
- Element <lb /> korišten je prilikom prijeloma redaka. Ovaj element je poput elementa <pb /> prazan element koji nema zatvarajući tag. Ovim elementom su izričito naznačeni prijelomi gdje je rečenica ili sam naslov teksta pisan kroz nekoliko redova, a dio je jedne smislene cjeline. Pripada modulu *<core>*.
- Elementom <figure> označene su slike unutar teksta uz korištenje elementa <graphic url=“ “/> koji je već razjašnjen u okviru elementa <facsimile>. Element figure pripada modulu *<figures>* te sadrži i elemente <head> i <figDesc>. Element <figDesc> daje kratak opis slike. Slike se većinom javljaju na početku ili na kraju poglavlja.
- Tablice su označene elementom <table> koji također pripada modulu *<figures>*. Pomoću ovog elementa označen je tekst koji se u izvorniku nalazi u obliku tablice. Element <table> sadrži element <row> koji predstavlja jedan red tablice i element <cell> koji predstavlja jednu ćeliju tablice. Element <row> koristi atribut @n kako bi se naznačio broj reda. Element <table> označava se u obliku:

```
<table>
        <row n=“ “>
                <cell> </cell>
        </row>
</table>
```

Oznake u Ediciji obuhvaćaju: bibliografske jedinice, geografska imena, godinu tiskanja, jezik, kazalo pojmova i simbola, mjesto tiska, osobna imena, pravopis, prijevod, tiskara i tiskarske pogreške. U ovom radu (u knjigama Abecevica, Oprosstenja Osobita i Xivot Svetoga

Petra Regalata) označene su isključivo oznake: geografska i osobna imena.[47] Navedene oznake označene su pomoću sljedećih elemenata iz modula <*namesdates*>:

- <persName key=“ “ ref=“ “> </persName> gdje element <persName> sadrži podatke o osobi (najčešće ime i prezime). Ovaj element koristi atribut @key koji definira eksterno identificiran izvor koristeći neku vrstu kodirane vrijednosti i atribut @ref koji upućuje na taj izvor;
- <placeName key=“ “ ref=“ “ type=“ “> </placeName> gdje element <placeName> sadrži podatke o geografskim imenima. Ovaj element također koristi atribute @key i @ref, te atribut @type koji definira da li je riječ o gradu, državi, selu ili je podatak nepoznat pa je vrijednost atributa nepoznata (*unknown)*;
- <date when=“ “> </date> gdje element <date> pomoću atributa @when sadrži podatke o godini tiskanja.

Označena osobna i geografska imena u osnovnim TEI XML datotekama navedenih knjiga povezana su sa datotekom context.xml koja se nalazi u Prilogu 3. U toj datoteci, koja preuzima ulogu kontroliranog rječnika termina, nalaze se detaljnije informacije o označenim osobnim i geografskim imenima.

[47] Ostatak oznaka zbog velikog obima posla nije označen.

# 5. Zaključak

U radu je prikazana provedba označavanja teksta pomoću TEI-a na primjerima iz digitalne knjižnice Edicija. Kroz rad su prikazani razni elementi koji su upotrijebljeni prilikom označavanja teksta. Kako stranica Edicije nudi čitateljima sadržaj u slojevima, omogućen je uvid u sam digitalizirani tekst izvornika usporedno s prezentacijom teksta u tekstualnom obliku što olakšava sam postupak označavanja i ukazivanja na stilske značajke teksta.

U teorijskom dijelu rada dan je prikaz razvoja TEI-a od samih početaka pa sve do danas, te je stavljen naglasak na provedbu označavanja teksta prema *Woman Writers Project* vodiču. Zadnja verzija TEI P5 smjernica, te ujedno i mnogobrojne mrežne stranice o TEI-u poput *TEI wikija, TEI by Example* te TEI službenog časopisa pružaju korisne informacije za sve one koje su zaiteresirani za TEI i XML te su bile od velike pomoći prilikom teorijskog i praktičnog dijela ovog rada. Kroz TEI smjernice ujedno je i pobliže predstavljen uvod u glavne module i elemente tih modula koji su se koristili prilikom označavanja tekstova u praktičnom dijelu rada.

Prilikom označavanja teksta u praktičnom dijelu rada prepreku su predstavljala nejasno određena poglavlja i potpoglavlja u knjizi Abecevica Slovinska, te nemogućnost prikaza određenih stranica u knjizi Od Pri Szvetoga Troisztva, no oba su teksta na kraju uspješno označena. Kako su oba teksta poprilično opsežna, bilo je vrlo teško uočiti pogrješke u sintaksi prilikom označavanja koje su na kraju uspješno savladane zahvaljujući TEI validatoru. U Ediciji je dostupno pet digitaliziranih knjiga, od kojih su tri već ranije bile označene putem TEI-a, te su poslužile kao ogledni primjerci prilikom označivanja.

U pogledu homogenosti tekstova može se zaključiti kako vlada ujednačenost među dokumentima. Od teškoća koje su pratile postupak označavanja teksta jedna se odnosi na korištenje besplatnog programa za uređivanje teksta, Notepad ++ koji, iako vrlo koristan prilikom označavanja teksta i jednostavan za upotrebu, nema neke dodatne mogućnosti poput, recimo, samostalnog zatvaranja elemenata koje bi uvelike olakšale ovaj postupak.

Kroz detaljan pregled razvoja TEI-a i svih njegovih dosadašnjih inačica, te dva zastupljena standarda (SGML i XML) dolazi se do zaključka kako se u svijetu tehnologije svakim danom sve više napreduje, te se stvari na području web-a vrlo brzo mijenjaju i nadopunjavaju. Stalne

potrebe za izmjenama donose nove boljitke koji pogoduju kako razvoju TEI standarda tako i samom području digitalne humanistike.

## Literatura


1. Barnard, D. T.; Ide, N. M. The text encoding initiative: flexibile and extensible document encoding. // Journal od the american society for information science. 1997, vol. 48 (7) Str. 622-629. URL: https://cloud.irb.hr/proxy/nph-proxy.cgi/10/http/web.a.ebscohost.com/ehost/detail=3fsid=3dc7a540f8-302a-405c-9b16-ca2f8b91634e=2540sessionmgr4003=26vid=3d1=26hid=3d4112=26bdata=3dJmxhbmc9aHImc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=eric&AN=EJ547817 (2014-04-20) Bussines Source Complete

2. Bosančić, B. Uloga opisnih označiteljskih jezika u razvoju digitalne humanistike. // Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova. 4 (2001). Str. 65-82. URL: http://hrcak.srce.hr/92394?lang=en (2014-04-20)

3. Borgman, C. L. What are digital libraries? Competing visions. // Information Processing & Management 35, 3(1999). Citirano prema: Saračević, T. Vrednovanje digitalnih knjižnica: evolucija koncepata. // Prilozi utemeljenju informacijske znanosti / Tefko Saračević. Osijek : Filozofski fakultet, 2006. Str. 212. URL: http://comminfo.rutgers.edu/~tefko/Prilozi%20utemeljenju%20informacijske%20znanosti%202006%20.pdf (2014-04-23)

4. Burnard, L. The evolution of Text Encoding Initiative: from research project to research infrastructure. URL: http://jtei.revues.org/811 (2014-04-20)

5. Burnard, L. TEI Lite: an introduction to text encoding for interchange. URL: http://www.tei-c.org/Vault/P4/Lite/teiu5_en.html (2014-04-20)

6. Cummings, J. The text encoding initiative and the study of the literature. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405148641/9781405148641.xml&doc.view=print&chunk.id=ss1-6-6&toc.depth=1&toc.id=0 (2014-04-20)

7. Edicija: digitalna knjižnica hrvatske tiskane baštine. URL: http://web.ffos.hr/EDICIJA/index.html (2014-04-20)

8. Encoding guide for early printed books. URL: http://www.wwp.northeastern.edu/research/publications/guide/index.html (2014-04-20)

9. Hockey, S. The History of Humanities Computing. // A companion to digital humanities / Susan Schreibman, Raymond George Siemens and John M. Unsworth. Wiley-Blackwell, 2004. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-2-1&toc.depth=1&toc.id=ss1-2-1&brand=9781405103213_brand (2014-04-20)

10. Ide, N. Encoding standards for large text resources: the Text encoding Initiative. URL: http://clair.eecs.umich.edu/aan/paper.php?paper_id=C94-1094#pdf (2014-04-20)

11. Journal of the Text Encoding Initiative. URL: http://journal.tei-c.org/journal/index (2014-04-20)

12. Perseus digital library. URL: http://www.perseus.tufts.edu/hopper/ (2014-04-20)

13. Renear, A. H. Text encoding. // A companion to digital humanities / Susan Schreibman, Raymond George Siemens and John M. Unsworth. Wiley-Blackwell, 2004. URL: http://www.digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-3-5&toc.depth=1&toc.id=ss1-3-5&brand=default (2014-04-20)

14. Sperberg-McQueen, M. Textual criticism and the text encoding initiative. URL: http://www.tei-c.org/Vault/XX/mla94.html (2014-04-20)

15. TEI by example. URL: http://teibyexample.org/ (2014-04-20)

16. TEI P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange / TEI Consortium eds. URL: http://www.tei-c.org/Guidelines/P5/ (2014-04-20)

17. TEI: projects using the TEI. URL: http://www.tei-c.org/Activities/Projects/ (2014-04-20)

18. TEI SIG on Libraries. Best Practices for TEI in Libraries. URL: http://www.tei-c.org/SIG/Libraries/teiinlibraries/main-driver.html (2014-04-20)

19. TEI – Text Encoding Initiative. URL: http://www.tei-c.org/index.xml (2014-04-20)

20. TEI wiki. URL: http://wiki.tei-c.org/index.php/Main_Page (2014-04-20)

21. Tomić, Marijana. Stara i rijetka građa u digitalno doba: je li povjesničarima knjige dovoljan bibliografski opis?. // Čitalište 18, (2011), str. 21-24. URL: http://www.citaliste.rs/casopis/br18/tomic_marijana.pdf (2014-04-20)

22. University of Oxford Text Archive, URL: http://ota.ahds.ac.uk/ (2014-04-20)

23. Willett, P. Electronic texts: audiences and purposes. URL: http://digitalhumanities.org:3030/companion/view?docId=blackwell/9781405103213/9781405103213.xml&chunk.id=ss1-3-6&toc.depth=1&toc.id=ss1-3-6&brand=9781405103213_brand (2014-04-20)

24. Women writers project. URL: http://www.wwp.northeastern.edu/ (2014-04-20)

# Prilozi

## Prilog 1 – Označavanje teksta pomoću TEI-a na primjeru knjige Abecevica Slovinska

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<?xml-stylesheet type="text/xsl" href="../xsl/xhtml/tei.xsl"?>
<!--<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" xml:id="DK1800-III" xml:lang="hr">-->

<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" xml:id="DK1800-III" xml:lang="hr"
   xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
   xsi:schemaLocation="http://www.tei-c.org/ns/1.0 file:/D:/Obrazovanje/Doktorski/Digitalizirano/XSD/tei_all/tei_all.xsd">

   <teiHeader xml:lang="hr">
      <fileDesc>
         <titleStmt>
            <title>Abecevica Slovinska: elektronička verzija</title>
            <editor>
                <persName>Zoran Velagić</persName>
            </editor>
            <funder>Filozofski fakultet u Osijeku</funder>
            <principal>Zoran Velagić</principal>
         <respStmt>
            <persName>Milijana Mičunović</persName>
            <resp>lektoriranje</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Boris Bosančić</persName>
            <resp>konverzija u TEI format</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Tomislav Jakopec</persName>
            <resp>programiranje aplikacije za prikaz TEI dokumenata</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Ivana Čadovska</persName>
            <resp>OCR teksta</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Tihomir Vranješ </persName>
            <resp>OCR teksta</resp>
         </respStmt>
         </titleStmt>

         <editionStmt><p></p></editionStmt>

         <extent>15 300 dpi G4 TIFF images</extent> <!-- rezolucija i format slika -->

         <publicationStmt>
            <idno>DK1800-IIII</idno> <!-- vrijednost atributa xml:id u korijenskom TEI tagu -->
            <publisher>Filozofski fakultet u Osijeku</publisher>
            <pubPlace>Osijek</pubPlace>
            <address>
               <addrLine>L. Jägera 9</addrLine>
               <addrLine>31000 Osijek</addrLine>
            </address>
            <availability><p></p></availability>
            <date when="2010"></date>
         </publicationStmt>

         <notesStmt>
            <note></note>
         </notesStmt>

         <sourceDesc>
            <biblStruct> <!-- Bibliografski opis (Marijana) -->
               <monogr>
                  <author>
```

```
            <persName></persName>   <!-- nedostaje autor -->
          </author>
          <title level="m" type="marc245a">Abecevica Slovinska</title>
          <imprint>
            <pubPlace></pubPlace>
            <publisher></publisher>
          </imprint>
        </monogr>
        <note></note>
      </biblStruct>
    </sourceDesc>
  </fileDesc>

  <encodingDesc>
    <projectDesc>
      <p>Digitalizirani i označeni tekstovi starih knjiga na hrvatskom jeziku za potrebe Digitalne knjižnice hrvatske baštine do 1800. god. i istoimenog znanstvenog projekta</p>
    </projectDesc>
    <editorialDecl n="4" xml:lang="en">
      <p xml:lang="hr">Elektronički tekst nastao je postupkom optičkog prepoznavanja znakova. Obavljene su ispravke teksta u navedenom postupku. Označavanje je provedeno na osnovi preporuka za Razinu 4 (Level 4) označavanja "Vodiča za TEI u knjižnicama". Digitalizirane slike su povezane s elektroničkim tekstom.</p>
      <p xml:lang="en">This electronic text file was created by Optical Character Recognition (OCR). Some corrections have been made to the OCR-ed text. Encoding has been done using the recommendations for Level 4 of the TEI in Libraries Guidelines. Digital page images are linked to the text file.</p>
      <p>Soft hyphens encoded as U+00AD</p>
      <p>Hard hyphens as U+002D.</p>
    </editorialDecl>
    <tagsDecl>
      <!-- CSS za oznaku poravnanja teksta na naslovnoj stranici; CSS će biti pozvan na samoj stranici preko rendition atributa -->
      <rendition xml:id="center" scheme="css">text-align: center;</rendition>
      <!-- Primjer objašnjavanja čemu služi pb element u dokumentu -->
      <namespace name="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
        <tagUsage gi="pb" occurs="8" withId="8">Koristi se za oznaku prijelaza na novu stranicu</tagUsage>
      </namespace>
    </tagsDecl>
    <refsDecl>
      <!-- Primjer izražavanja kanonske reference odnosno identifikacijskog sustava koji se koristi za oznaku broja knjige i broja stranice -->
      <p>Atribut <att>xml:id</att> u svakom <gi>div</gi> elementu sadrži kanonsku referencu u formi 'DK1800-XX-YY-ZZ' gdje je XX broj knjige označen rimskim brojevima, YY broj poglavlja u knjizi označen arapskim brojevima, a ZZ broj potpoglavlja označen arapskim brojevima. U slučaju kada nije sigurno da li je riječ o poglavlju ili potpoglavlju oznake YY i ZZ iskazuju se također rimskim brojevima a vrijednost atributa <att>type</att> u <gi>div</gi> elementu je "undetermined".</p>
    </refsDecl>
    <appInfo>
      <!-- Aplikacije koje su se koristile za stvaranje i uređivanje dokumenta -->
      <application ident="AbbyFineReader" version="10.0" notAfter="2009-09-01">
        <label>Abby FineReader</label>
      </application>
    </appInfo>
  </encodingDesc>

  <profileDesc>
    <!-- Da li ovdje Zoran može nešto napisati o porijeklu dokumenta? -->
    <creation>1748</creation>
    <!-- 90% se koristi hrvatski jezik 18. stoljeća, a 10% današnji hrvatski jezik u dokumentu -->
    <langUsage>
      <language ident="hr-HR" usage="10">hrvatski</language>
      <language ident="shr-HR" usage="90">hrvatski 18. stoljeća</language>
    </langUsage>
    <textClass> <!-- Ovdje će se označiti Zoranovi POJMOVI i SIMBOLI -->
      <keywords scheme="">
        <term></term>
      </keywords>
    </textClass>
    <!-- SLUČAJ KADA SU KONTROLIRANI RJEČNICI TERMINA (context.xml) UNUTAR TEI HEADERA
      <particDesc>
      <listPerson type="historical">
      <person n="1" xml:id="PN01">
      <persName>
      <forename>Petar</forename>
```

```
            <surname>Regalat</surname>
            <addName type="alias" xml:lang="es">Regalado</addName>
            <addName type="alias" xml:lang="la">Regalatus</addName>
            <roleName>svetac</roleName>
            <roleName>španjolski franjevac</roleName>
            <state type="life" from="1390" to="1456"></state>
            </persName>
            </person>
            <person n="2" xml:id="PN02">
            <persName>
            <forename>Franjo</forename>
            <surname>Asiški</surname>
            <roleName>svetac</roleName>
            </persName>
            </person>
            <person n="3" xml:id="PN03">
            <persName>
            <forename>Abraham</forename>
            <roleName>patrijarh</roleName>
            </persName>
            </person>
            </listPerson>

            <listPlace>
            <placeName key="GN1" n="1" xml:id="GN01">
            <settlement type="city">Valladoid,</settlement>
            <country>Španjolska</country>
            </placeName>
            <placeName key="CN1" n="2" xml:id="CN01">
            <settlement type="country">Španjolska,</settlement>
            <country>Španjolska</country>
            <bloc type="continent">Europa</bloc>
            </placeName>
            </listPlace>
            </particDesc>
            itd.
          -->
      </profileDesc>

      <revisionDesc> <!-- npr. kad Marijana pošalje bibliografski opis i on bude ugrađen u <biblStruct> -->
         <change who="#MARIJANA" when="2010-05-25">Header generated from export of MARC record</change>
      </revisionDesc>

   </teiHeader>

               <facsimile>
<graphic url="002.jpg"/>
<graphic url="003.jpg"/>
<graphic url="004.jpg"/>
<graphic url="005.jpg"/>
<graphic url="006.jpg"/>
<graphic url="007.jpg"/>
<graphic url="008.jpg"/>
<graphic url="009.jpg"/>
<graphic url="0010.jpg"/>
<graphic url="0011.jpg"/>
<graphic url="0012.jpg"/>
<graphic url="0013.jpg"/>
<graphic url="0014.jpg"/>
<graphic url="0015.jpg"/>
<graphic url="0016.jpg"/>
<graphic url="0017.jpg"/>
<graphic url="0018.jpg"/>
<graphic url="0019.jpg"/>
<graphic url="0020.jpg"/>
<graphic url="0021.jpg"/>
<graphic url="0022.jpg"/>
<graphic url="0023.jpg"/>
<graphic url="0024.jpg"/>
<graphic url="0025.jpg"/>
```

```
<graphic url="0026.jpg"/>
<graphic url="0027.jpg"/>
<graphic url="0028.jpg"/>
<graphic url="0029.jpg"/>
<graphic url="0030.jpg"/>
<graphic url="0031.jpg"/>
<graphic url="0032.jpg"/>
<graphic url="0033.jpg"/>
<graphic url="0034.jpg"/>
<graphic url="0035.jpg"/>
<graphic url="0036.jpg"/>
<graphic url="0037.jpg"/>
<graphic url="0038.jpg"/>
<graphic url="0039.jpg"/>
<graphic url="0040.jpg"/>
<graphic url="0041.jpg"/>
<graphic url="0042.jpg"/>
<graphic url="0043.jpg"/>
<graphic url="0044.jpg"/>
<graphic url="0045.jpg"/>
<graphic url="0046.jpg"/>
<graphic url="0047.jpg"/>
<graphic url="0048.jpg"/>
<graphic url="0049.jpg"/>
<graphic url="0050.jpg"/>
<graphic url="0051.jpg"/>
<graphic url="0052.jpg"/>
<graphic url="0053.jpg"/>
<graphic url="0054.jpg"/>
<graphic url="0055.jpg"/>
<graphic url="0056.jpg"/>
<graphic url="0057.jpg"/>
<graphic url="0058.jpg"/>
<graphic url="0059.jpg"/>
<graphic url="0060.jpg"/>
<graphic url="0061.jpg"/>
<graphic url="0062.jpg"/>
<graphic url="0063.jpg"/>
<graphic url="0064.jpg"/>
<graphic url="0065.jpg"/>
<graphic url="0066.jpg"/>
<graphic url="0067.jpg"/>
<graphic url="0068.jpg"/>
<graphic url="0069.jpg"/>
<graphic url="0070.jpg"/>
</facsimile>

        <text>
    <body>
                <pb n="1" facs="002.jpg"/>

    <div1 type="book" n="4" xml:id="DK1800-IIII-00">
      <!--  Prihvaćen primjer ako se naslov i podnaslov shvate kao dijelovi body-a -->

      <div2 type="undetermined" n="1" xml:id="DK1800-IIII-i">
      <head>
        <title type="main">
          <emph>ABECEVICA SLOVINSKA,</emph>
        </title>
        <title type="sub">
          <emph rend="center">DRAGOJ DITCSICI KORISTNA, I POTRIBNA, Z-BLAGODARNOM POMOCSJOM VISSOKO
POSCTOVANOGA GOSPODINA <lb/>
           NICOLE KRALYICS,<lb/>
          Kod Cerkve Sviuh Svetih, Za Slavu Boxju, i Mariansku, kano i za Duſcaa Spaſſenye<lb/>
           DUHOVNOGA PASTIRA velle skerblyivoga, Od Lyudih velike Fale, â Od Boga Nebeske Krune Vridnoga.<lb/>
          Tlacſena po Ivanu Weitz, ú Zagrebu. God. Goſp. 1748.</emph>
        </title>
      </head>
      </div2>
                        <!-- 2. STRANICA -->
```

<pb n="2" facs="003.jpg"/>
<div2 type="undetermined" n="2" xml:id="DK1800-IIII-ii">
<figure>
<graphic url="pics/graphic1.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head>Pridgovor.</head>
<hi>D</hi>Aſtemi zdrava Pridraga obojega ſpola Ditcſica! Sctoſam znao najkoriſtniega; toſam vam ú ovu malenu Knyixicu poſtavio. Ako od mene vecs nauka xelite; pogledajte Piſsaniczu Duhovnu Slovinsku â Horvathsku: Poſzel Apoſtolſzki, i Skolu Kriſtuſſevu. Ako cſekate Molitava, i Bogolyubnoga ponukovanya; togaſe nahodi ú Duhovnoj Hrani, kojuſam prid lani nacſinio. A ſada evo vam Abcecevica! gdiſe nahodi u kratko Nauk Kerſtyanski, malo od izpovidi, Molitve Jutarnye, i Vecſerne, Litanie Goſpine, Miniſtracie, nacſin malo za brojiti, i proeſapiti. Dakle ovu dragovolynò primite, tere zame, i za ovoga vaſcega Velikoga Dobrocſinitelya, â moga Dragoga, ú dviuh Skulah Ucſenika, virnò Boga molite. Oſtajem ú Zagrebu na Dan 9. Maja. 1748. Vam gotov na dalye posluxiti.
<hi>JURAJ MULIH</hi>, Druxtva Iſſuſovoga Miſſnik, Miſſionar Apoſctolski.
</div2>
<!-- 3. STRANICA -->
<pb n="3" facs="004.jpg"/>
<div2 type="undetermined" n="3" xml:id="DK1800-IIII-iii">
A B C D E F G H I K L M<lb/>
N O P Q R S T U V X Y Z.
A B C D E F G H I K L M<lb/>
N O P Q R S T U V X Y Z. 
a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ<lb/>
ſz ſs t u v x y z. ae oe & ct ſt & c
a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ<lb/>
ſz ſs t u v x y z. ae oe & ct ſt & c.

<table>
<row>
<cell> Ab eb ib ob ub.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Ba be bi bo bu.</cell>
</row>

<row>
<cell>Ac ec ic oc uc.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Ca ce ci co cu.</cell>
</row>

<row>
<cell> Ad ed id od ud.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Da de di do du.</cell>
</row>
<row>
<cell>Af ef if of uf.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Fa fe fi fo fu.</cell>
</row>

<row>
<cell> Ag eg ig og ug.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Ga ge gi go gu.</cell>
</row>

<row>
<cell>Ah eh ih oh uh.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Ha he hi ho hu.</cell>
</row>

<row>
<cell> Aj ej ij oj uj.</cell>
<cell> </cell>
<cell>Ja je ji jo ju.</cell>
</row>

```
<row>
   <cell>Ak ek ik ok uk.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Ka ke ki ko ku.</cell>
</row>

<row>
   <cell>Al el il ol ul.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>La le li lo lu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>Am em im om um.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Ma me mi mo mu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>An en in on un.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Na ne ni no nu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>Ap ep ip op up.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Pa pe pi po pu.</cell>
</row>
```

```
                                                <!-- 4. STRANICA -->
                                                <pb n="4" facs="005.jpg"/>
                                                <row>
   <cell>Ar er ir or ur.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Ra re ri ro ru.</cell>
</row>

<row>
   <cell>As es is os us.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Sa ſe ſi ſo ſu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>At et it ot ut.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Ta te ti to tu.</cell>
</row>

                                                <row>
   <cell>Av ev iv ov uv.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Va ve vi vo vu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>Ax ex ix ox ux.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Xa xe xi xo xu.</cell>
</row>

<row>
   <cell>Az ez iz oz uz.</cell>
   <cell> </cell>
   <cell>Za ze zi zo zu.</cell>
</row>
                                <table>
                                <p>
```

```
<p>
<table>
        <row>
                <cell>Bab beb bib bob bub bac bad baf bog</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>bah bal bar bas bav bax baz bok.</cell>
        </row>


        <row>
                <cell>Cab cal cel com cir cos cax caz cor.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Dab daf dag doh dok dol dar dav dat.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Fob faf fag fah fal fon far fax fat.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Gab gad gah gal gar gas gav gax got.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Hab hac had hag ham hap hat hax haz</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Jad jag jat jal jak jap jer jat jaz.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Kab lac laf lah lal lan lar lob lav.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Lab kod kag kaj kam kap kat kax kaz</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Mac mad maf mag man map mar mat.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Nab nad nah nal naj nam nas nav niz.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Pab pac paf pag pak pam pap pat pax.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Rab rad rah raj rak ral rav rat rez.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Sab ſac ſaf ſag ſah ſan ſap ſar ſat.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Tab tad tak tal tam tar tat tav taz.</cell>
        </row>

        <row>
                <cell>Vac vad vag vah val vap vas vav vat.</cell>
```

```
</row>

<row>
	<cell>Xah xid xaf xai xak xam xav xas xat.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Zab zad zaſ zah zaj zal zav zax zaz</cell>
</row>
<!-- 5. STRANICA -->
<pb n="5" facs="006.jpg"/>
<row>
	<cell>Bda bla bma bna bra bre bri bro bru.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Cla cle cli clo clu cna cra cta cti.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Dla dma dna dra dva dve dvi dvo dvu</cell>
</row>

<row>
	<cell>Fla fle fli flo flu fma fna fre fra.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Gda gde gla gma gna gra gva gri gro.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Hla hma hna hra hva hve hvi hti hto.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Kla kma kna kra kta kva kve kvi kvu.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Mla mna mra pha pla pna pra pſa pta,</cell>
</row>

<row>
	<cell>Qa que qui quo qu? quae quin quan</cell>
</row>

<row>
	<cell>Ska sla ſma ſna ſpa ſra ſta ſva ſte.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Tka the tla tma tna tra tva tve tvi tri.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Vka vla vma vna vta vra vri vro vru.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Babs bebs brod bram bran bras brad.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Ceps clam cran cras crad craz clad.</cell>
</row>

<row>
	<cell>Drag dlan dlas flam fras frat frav.</cell>
</row>
```

<row>
<cell>Glah gmaz gnoj grad hman hval hrih.</cell>
</row>
<row>
<cell>Klar klam knam kvam kvar kvat kris.</cell>
</row>
<row>
<cell>Mlad mraz mlat plah plav prud praz.</cell>
</row>
<row>
<cell>Quas quis quae quod quam quem q?ú.</cell>
</row>
<row>
<cell>Slar ſmer ſnur ſpan ſruk ſvek ſtor.</cell>
</row>
<row>
<cell>Tmen tram tren tvoj tlam tvah t?av.</cell>
</row>
<row>
<cell>Vran vrad vdan zlan zvan zvon</cell>
</row>
<row>
<cell>Groff grozd gruſt vkvar ſeſzt ſvenk.</cell>
</row>
<row>
<cell>Strum ſtrax ſtrok klaſz ſzlan ſzmert.</cell>
</row>
<row>
<cell>Sztvar ſztvor treſzk bliſzk.</cell>
</row>
</table>

<!-- 6. STRANICA -->
<pb n="6" facs="007.jpg"/>

A da mus, <persName key="PN31" ref="context.xml#PN31">Eva</persName>, An to ni us, Bal tba ſar, Bar ba ra, Coe ci li a, Ca tha ri na, Ca ro li na, Fran ci ſca, Gre go ri us, Jo ſe pha, I gna ti us, Jo an nes, Jo ab, Ju li a na, Lau ren ti us, Mar cus, Ni co la us, Ro ſa li a, Ste pha nus, Ve ro ni ka, Xa ve ri us, Za chae us. I to jeſt za Diake doſta.

</div2>

<div2 type="chapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-01">
<head></head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-01-01">
<head><hi rend="italic">Ovaſzu pako ú Slovinskom Jeziku oſtobita.</hi></head>

Ac ec ic oc uc. Otac, Stric,
Ca ce ci co cu. Carigrad, ditce.
Niki Harvati piſcu: Otacz, Sztricz.
Czar, poczulicza. Czeliczu, ditcza,
Acs, ecs. placs, becs, krics, bics.
Cſa cſe, Cſarka, Cſelo, Cſovik.
Horvati: Plach, bech, krich, noch.
Charam, chelo, chlovek, Chvarak.
Aly, ely: Kraly, cily ſpaſsitely, xuly.
Lya, lye: Sablya, lyut, lyudi, kralyica
Any, eny: Ogany, kony, pany,

Nya, nye : Konya, nyih nyega.
Gya, gye. gyuro orſagyki, vangyelia
Rogyak vigyen, naregyen, ofugyen.
<!-- 7. STRANICA -->
<pb n="7" facs="008.jpg"/>

<hi rend="italic">Ali bolyejeſt ovako piſati:</hi> Kradyen.
Rodyak, vidyen, narodyen, oſudyen.
Pha, phe: kanoſ. Pharao, Propheta,
Joſeph, Seraphin, Nicephor, Philoſophus.
Aſc. naſc, cſaraſc, Duſc, baſc.
Sca, ſce: Scaran, naſce, ſckvorc.
Scta, ſcte: ſctap, Kloſctar. ſctoje.
Xa, xe: xaba, xelud, xivot, Boxji. xut.
Ax, ex: lax, laxes, xaloſt, tuxna.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIII-01-02">
<head><hi>U Ime + Otca, + i Sina, i Duha + Svetoga Amen.</hi></head>

<hi>H</hi>Odi ô Duſce Sveti, i Serdca tvojih Virnih napuni. Proſvitli razum moj, okripi pamet moju, i uxexi ogany lyubavi tvoje ú ſerdcu momu. Udilimi miloſt tvoju, da mogu napridovati ú Nauku, i ú dobrotah Kerſtianskih. Tebi Bogu na falu, blixnyemu momu na pomocs, i meni na ſpaſenye. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIII-01-03">
<head><hi rend="italic">Molitva Goſpodinova.</hi></head>

<hi>O</hi>Tcſe naſc, koji jeſi na nebeſih, ſvetiſe Ime tvoje. Pridyi Kralyeſtvo tvoje. Budi volya tvoja,
<!-- 8. STRANICA -->
<pb n="8" facs="009.jpg"/>
kako na nebu, tako i na zemlyi. Kruh naſc ſvagdanyi daj namga danas. I odpuſtinam duge naſce, kako i mi odpuſctamo duxnikom naſcim. I ne uvedi nas ú napaſt, da izbavi nas oda zla, Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIII-01-04">
<head><hi rend="italic">Pozdravlyenye Angyeosko.</hi></head>

<hi>Z</hi>Drava Mario, miloſti puna: Goſpodin ſtobom, blagoſovlyena Ti medyu xenami, i blagoſovlyen Plod od Utrobe tvoje Iſus, Sveta Mario, Majko Boxja, moli za nas griſcnike ſada, i ù vrime ſmerti naſce. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIII-01-05">
<head><hi rend="italic">Virovanye Apoſctolsko.</hi></head>

<hi>V</hi>irujem ú Boga Otca Svemogucſega, Stvoritelya neba, i zemlye. I ú Jſuſakerſta Sina nyegova jedinoga Goſpodina naſsega. Koji zacset jeſt po Duhu Svetomu, rodyen od Divice Marie. Mucſen pod <persName key="PN29" ref="context.xml#PN29">Ponciom Pilatom</persName>, propet, umro, i pokopan. Snidye nad Pakao, tretyi dan uskerſnuh od mertvih. Uzidye na nebeſa, ſidi obdeſnu Boga Otca ſvemoguchega. Od tuda ima doj
<!-- 9. STRANICA -->
<pb n="9" facs="0010.jpg"/>
tyi ſuditi xive, i mertve. Virujem ù Duha Svetoga. Svetu Cerkvu Katolicſansku, Szvetih obcſinu. Odpuſctenye grihah. Puti uskerſnutye. I Xivot Vicſnyi. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="6" xml:id="DK1800-IIII-01-06">
<head><hi rend="italic">Deſetere Zapovidi Boxje.</hi></head>

<table>
<row>
<cell><hi rend="italic">Perva.</hi> 1. Jaſam Goſpodin Bog tvoj, nejmaj tugyi Bogova pridamnom.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Druga.</hi> 2. Neprimaj Ime Goſpodina Boga tvoga ú izpraznoſt.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Tretya.</hi> 3. Spomeniſe da poſvetiſc Dan ſvecſani.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Cſetverta.</hi> 4. Poſctuj Otca, i Mater.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Peta.</hi> 5. Ne úbi.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Sceſta.</hi> 6. Ne zagriſci bludno.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Sedma.</hi> 7. Ne ukradi.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Oſima.</hi> 8. Ne govori kriva ſvidocſanſtva protiva iskernyemu tvomu.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Deveta.</hi> 9. Nepoxeli xene iskernyega tvoga.</cell></row>

<row>
<cell><hi rend="italic">Deſeta.</hi> 10. Nepoxeli nikakva blaga iskernyega tvoga.</cell></row>

</table>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="7" xml:id="DK1800-IIII-01-07">
<head><hi rend="italic">Petere Zapovidi Cerkvene.</hi></head>

l. Sve Svetce naredyene, i zapovidane od ſzvete Matere Cerkve pomlyivò ſvetkuj.
<!-- 10. STRANICA -->
<pb n="10" facs="0011.jpg"/>
2. Svaki Svetac Svetu Miſſù, bogomolyno sluſcaj.
3. Korizmene, Kvaterne, i oſtale Cerkvene Poſte ſverſcenò poſti, niti po Petki, i po Subotah Meſa nejidi.
4. Svakuſe godinu naj manye jedan pút tvomu vlaſtitomu Paſtiru, ali drugomu Scnyegovim dopuſcſenyem izpovidi, i okolo Uskerſa kod nyegaſe pricſeſti.
5. Nepiruj ú Vrime zabranyeno; deſetinu pako obicſajnu virnò placſaj.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="8" xml:id="DK1800-IIII-01-08">
<head><hi rend="italic">Sedam Sveti Sakramenta.</hi></head>

1. Kerſtcſenye. 2. Krizmanye.
3. Pricſeſcanye, illiti Tilo Iſukerſtovo. 4. Iſpovid. 5. Poslidnye pomayanye. 6. Sveti Red. 7. Xenitba.
Naucſitely. Sctojcſe reci: Sedam Sakramenata?
<hi rend="italic">Ucſenik.</hi> Recſicſe: danam je Goſpodin Iſukerſt oſtavio ſedam Poſvetiliſctaa, illiti nacſinaa, skojimih (kadajih Cſovik doſtojnò prima) Goſpodin Bog duſcu nyegovu razſvitlyuje, i u Svakomu Sakramentu,
<!-- 11. STRANICA -->
<pb n="11" facs="0012.jpg"/>
tu oſobitu miloſt daje; navlaſtito pako ove:
<hi rend="italic">U Svetomu Kerſctenyu:</hi> Daſe Cſovik kanoti priporodi, jer od griha iztocſnoga cſiſt oſtaje, i iz griſcnika, Sin Boxi poſtaje.
<hi rend="italic">U S. Krizmanyu:</hi> Daſe Cſovik ú Viri Kerſtianskoj utemelyi, na dobar xivot podpomoxe.
<hi rend="italic">U S. Pricſeſctenyu.</hi> Daſe Cſovik kanoti sduhovnom ráhnom na ſvako dobro, ſuproti grihu okripi, i ú fvetinyi podraſte; Oſobitim pako nacſinôm ú cſiſtocſi Duſce, i tila.
<hi rend="italic">U S. Izpovidi.</hi> Daſe Cſovik, pravi Pokornik, od ſviuh grihah odriſci, i kripkii poſtane, od nyiſe cſuvati, i uklanyati.
<hi rend="italic">U S. Poslidnyemu Pomazanyu.</hi> Daſe Boleſnik oslobodi, od pedepſe, kojubi morebiti duxan bio podneſti za ſvoje (premda morebiti odpuſctene) grihe illi oude, illi ù miſtu od ocſiſctenya, i ſvoju boleſt laſnie podnoſi, i da ali ozdravi, ali na ſmerti napaſt dyavaosku laſnie pridobie.
<!-- 12. STRANICA -->
<pb n="12" facs="0013.jpg"/>
<hi rend="italic">U Svetomu Redu.</hi> Da Redovnik dobivſci oſobitu oblaſt kano pravi Namiſtnik Jſukerſtov polak derxanya ſvoga bitya doſtojno xiviti more.

<hi rend="italic">U Xenidbi.</hi> Da Mux, i Xena lyubeznivo, virnò, uſterplyeno, i sloxnò polak obecſanja ſvojega do ſmerti xiviti, i ſvoju ditcu ú ſtrahu Boxjemu odrahniti mogu.

<hi rend="center; italic">Ove miloſti tribaje dobro znati, jerbi mersko bilo, da Kerſcſanin neznade, koliku ima Koriſt, iz Svetih Sakramenatah.

N. Kada nie Redovnika, á diteje ù pogiby, moreli onda slobodno ſvitovni Cſovik Kerſtiti.</hi>

U. More slobodno ſvaki na ſvitu, ako ima odluku Iſukerſtovu, i ſvete Matere Cerkve, te ako ſpravom naravnom vodom Dite oplivajucſi ovako izgovori: Ja te kerſtim ú Ime Otca, i Sina, i Duha Svetoga. I kojeſe ovako okerſti, i umre, takiſe ſpaſi, i moreſe ú ſvetomu miſtu ukopati.

<!-- 13. STRANICA -->
<pb n="13" facs="0014.jpg"/>

N. <hi rend="italic">Od kolikoſu verſtih griſi?</hi>

U. Od troje Verſti. 1. Grih iztocſni. 2. Grih ſmertni. 3. Grih mali.

N. <hi rend="italic">Kolikoje glavni griha?</hi>

U. Sedam. 1. Oholoſt. 2. Lakomoſt. 3. Bludnoſt. 4. Nenavidnoſt. 5. Proxderloſt. 6. Serditoſt. 7. Linoſt.

N. <hi rend="italic">Kojeſu Kripoſti glavnim grihom ſuprotivne?</hi> U. Jeſu oſobite ove: Oholoſti, Ponixenoſt. Lakomoſti, Blagodarnoſt. Bludnoſti, Cſiſtocha. Nenavidoſti, Dobroſtivnoſt. Proxderloſti, Triznoſt. Serditoſti, Uſterplivnoſt. Linoſti, Bogolyubnoſt.

N. <hi rend="italic">Kolikoje griha proti Duhu Svetomu?</hi>

U. Sceſt. 1. ú miloſcſuſe Boxju ufajuch griſciti. 2. ú miloſchi Boxjoj; illiti odpuſctenyu grihah ufanye izgubiti. 3. Poznanu iſtinu progoniti. 4. Iskernyemu darove Boxje nenaviditi. 5. Protiva dobromu Svitovanyu ſerdce utverdokoriti. 6. U nepokajanyu do ſmerti oſtati.

N. <hi rend="italic">Kolikoje grihah, koji ú Nebo vicſu?</hi>

<!-- 14. STRANICA -->
<pb n="14" facs="0015.jpg"/>

U. Cſetiri. 1. Povolyno Ubojſtvo. 2. Grih Sodomitanski. 3. Pritiſnutye Ubogih Lyudih, Vdovicah, i drugih Sirotah. 4. Zasluxene placſe uzderxanye.

N. <hi rend="italic">Kolikoje grihah túgyih?</hi> U. Devet, 1. Drugoga na grih ſvitovati. 2. Drugoga na grih nagoniti. 3. Rad imati, da drugi griſci. 4. Drugoga na grih vabiti. 5. Tugye grihe faliti. 6. Mucſati, da drugi griſci. 7. Nepokarati kad drugi griſci. 8. Dopuſtiti, da drugi griſci. 9. Zatajiti tugye grihe, kadbi, i komubi valyalo ocſitovati.

N. <hi rend="italic">Odkolikoſu verſtih dobra Dila?</hi>

U. Od pet Verſtih. 1. Poſt. 2. Zatuxbina. 3. Molitva. Od kojih Duh Sveti govori: Dobraje Molitva s-Poſtom i Zaduxbinom.

N. <hi rend="italic">Kolikoje dilaa Miloſerdja tileſnoga?</hi>

U. Sedam: 1. Gladne nahraniti. 2. Xedne napojiti. 3. Gole zaoditi. 4. Tamnicſare odkuplyivati. 5. Nemocſne pohoditi. 6. Putnike na ſtan primati. 7. Mertve pokapati.

<!-- 15. STRANICA -->
<pb n="15" facs="0016.jpg"/>

N. <hi rend="italic">Kolikoje dilaa miloſerdya duhovnoga?</hi> U. Sedam: 1. Griſnike karati. 2. Neumne ucſiti. 3. Sumnyive ſvitovati. 4. Za iskernye Boga moliti. 5. Xaloſtne razgovoriti. 6. Krivice uſterplyeno podnoſiti. 7. Uvridyenya praſcſati.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Kripoſtih Bogoslovnih?</hi>

U. Tri: 1. Vira. 2. Ufanye. 3. Lyubav.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Kripoſtih ſtoxernih, illi glavnih.</hi> U. Cſetiri. 1. Razbornoſt 2. Pravica. 3. Triznoſt. 4. Jakoſt.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Darova Duha Svetoga?</hi>

U. Sedam. 1. Mudroſt. 2. Razum. 3. Svitovanye. 4. Znanye. 5. Jakoſt. 6. Bogomolynoſt. 7. Strah Boxji; kojiſe zove: pocſetak Mudroſti.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Plodova Duha Svetoga; illiti dilaa duhovnih, po miloſti Duha Svetoga Ucſinyenih, â tileſnim upravo ſuprotivnih?</hi> U. Dvanajeſt: 1. Lyubav. 2. Veſelye. 3. Mir. 4. Uſterplyenye. 5. Dugoterplyenye. 6. Dobrota. 7. Blagoſtivoſt. 8. Krot

<!-- 16. STRANICA -->
<pb n="16" facs="0017.jpg"/>

koſt.

9. Virnoſt. 10. Skuplyenoſt. 11. Uſtegnutye. 12. Cſiſtocha.

N. <hi rend="italic">Kolikoje dilah tileſnih, duhovnim ſuprotivnih?</hi> U. Devetnajeſt oſobitih, od S. Pavla imenuvanih, i od Boga odmetnutim Lyudma obicſajnih. 1. Bludnoſt. 2. Kurvaluk. 3. Necſiſtocſa. 4. Nepoſtenye. 5. Putena poxuda. 6. Krivih Bogovah sluxba. 7. Zacſaranye. 8. Nepriatelyſtvo. 9. Inad. 10. Nadticanye. 11. Serdyba. 12. Kaar. 13. Nesklad. 14. Nevirnoſt. 15. Nenavidoſt. Ubojſtvo. 17. Pianſtvo. 18. Proxdorloſt. 19. Lakomoſt, i mloga druga ovim prikladna.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Nacſinah Kerſtianskoga Uſterplyenya?</hi> U. Sceſt: 1. Suprotivſctine dobrovolynò podnoſiti. 2. Oſvete neizkati. 3. Na protivnike nemerziti. 4. Protivnike lyubiti. 5. Nyemu dobro cſiniti. 6. Za nyegovo ſpaſenje Boga moliti.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Blaxenſtvaa Evangyelskih?</hi> U. Oſam. 1. Blaxeni Ubozi duhom, jerje nyiovo Kralyeſtvo

<!-- 17. STRANICA -->
<pb n="17" facs="0018.jpg"/>

Nebesko. 2. Blaxeni krotki, jereche oni zemlyu poſidovati. 3. Blaxeni, koji placſu; jerecſeſe oni utiſciti. 4. Blaxeni, koji gladuju, i xedyaju pravde; jerecſeſe oni naſtiti. 5. Blaxeni miloſerdni: zaſctocſeſe oni sinovi Boxji zvati. 6. Blaxeni

ciſctoga ferdca, zaſctocſe oni Boga viditi. 7. Blaxeni mirni, zaſtocſeſe oni Sinovi Bosji zvati. 8. Blaxeni, koji progonſtvo terpe radi pravde, zaſcto nyinovo jeſt Kralyeſto Nebesko.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Svetuvanyaa Evangyelskih?</hi> U. Tri. 1. Uboſtvo povolyno. 2. Cſiſtocha vikovita. 3. Posluh zaradi Boga pod Duhovnim Poglavarom.

N. <hi rend="italic">Kolikoje poslidnyih Csovicſijh?</hi>

U. Jeſu cſetvera. 1. Smert. 2. Súd. 3. Pakao. 4. Nebo. Od kojih Duh Sveti opominya: ú ſvih poslovih tvojih, ſpomenise od poslednyih tvojih, i nigda necſes ſagriſciti.

<!-- 18. STRANICA -->

<pb n="18" facs="0019.jpg"/>

N. <hi rend="italic">Falyen budi Iſukerſt?</hi>

U. Uviki; ali Amen.

N. <hi rend="italic">Prikerſtiſe.</hi> U. U Ime Otca, i Sina, i Duba Svetoga Amen.

N. <hi rend="italic">Tkoſi ti?</hi> U. Jaſam po miloſti Boxjoj Cſovik.

N. <hi rend="italic">Tkoje Csovik?</hi> U. Jeſt ſvaki oni, koji godi ù ſvojemu tilu ima Duſcu na Bosji Kip ſtvorenu, illiti budi muſcko, illiti xensko.

N. <hi rend="italic">Kakoveſi ti Vire?</hi> U. Jaſam Kerſtyanin (ka) Vire Katolicſanske.

N. <hi rend="italic">Tkoje Kerſtyanin Vire Katolicſanske?</hi> U. Jeſt oni, koji jeſt ſvetim Kerſtom okerſcten, i joſcktomu viruje, i izpovida ſve ono, ſcto S. Mati Cerkva Rimska Apoſctolska viruje, i ucſi po ſvemu ſvitu jednako.

N. <hi rend="italic">Pocſemuſe poznaje pravi Kerſtyanin Katolik?</hi> U. Po Zlamenyu S. Krixa, i po dobromu Kerſtyanskomu xivotu.

N. <hi rend="italic">Tkoje tebe, i ſve druge ſtvari ſtvorio?</hi> U. Goſpodin Bog Otac Nebeski.

N. <hi rend="italic">Zaſctoteje Goſpodin Bog stvorio?</hi>

<!-- 19. STRANICA -->

<pb n="19" facs="0020.jpg"/>

U. Zato, daga poznajem, lyubim, i damu na ovomu ſvitu virnò sluxim,i potáſe nacſin ſpaſim.

N. <hi rend="italic">Zaſtoſe ſvi lyudi neſpaſe ?</hi> U. Zato, jerbose griha neuklanyaju, i Bogu pravò nesluxe.

N. <hi rend="italic">Zakógaſu ſve druge ſtvari ſtvorene?</hi> U. Za nas, danam budu napomocs zauzderxati ovi xivot, i zadobiti vicſnye ſpaſenye.

N. <hi rend="italic">Scttoſmo zato Bogu duxni?</hi> U. Svaku nami mogucſu Lyubav, falu, i poſctenye.

N. <hi rend="italic">Odkôgaje Bog poſtao?</hi> U. Nie od nikoga, negoje ſam od ſebe ú vik bio, i bude na vike blaxen, i ſvega dobra pun.

N. <hi rend="italic">Moreli Bog ſagriſciti, lagati, ali krivò ucſiniti?</hi> U. Nemore: Zaſctoboje Bog iſta cſiſta Svetoſt, vikovita iſtina, i Pravica.

N. <hi rend="italic">Kolikoje Bogova?</hi> U. Jedan je Bog, â triſu Kipa, illi Sobſtva: Otac, i Sin, i Duh Sveti. Koji Kipi, illi Sobſtva jeſu ú ſvakoi izvarſcenoſti jednaka, i ſva tri zajedno

<!-- 20. STRANICA -->

<pb n="20" facs="0021.jpg"/>

zovuſe: Priſveto Trojſtvo.

N. <hi rend="italic">Buducſi ſvako Sobſtvo Bog, zaſcto dakle niſu tri Boga?</hi> U. Zato; jerbo ſva tri Sobſtva imaju jedno bitye, i jednu Naravu Boxanſtvenu.

N. <hi rend="italic">Imali Bog Tilo, kano i mi?</hi>

U. Nejma nikakva, nego je Bogu ù ſebi jedan pricſiſti Duh, koji jeſt na Nebu i na zemlyi, i ú ſvakomu miſtu vazda, ſvaka zna, i ſvaka vidi, kôga niſctanemanye mi na ovomu ſvitu viditi nemoremo.

N. <hi rend="italic">Jeli niſctanemanye Bog náſce Tilo uzeo, i Csovikom poſtao?</hi> U. Jeſt: ali ſaſvim tim jeſt zajedno i Bog oſtao.

N. <hi rend="italic">Jeli ſve priſveto Trojſtvo náſce tilo uzelo, i Cſovikom poſtalo?</hi> U. Nie, nego ſamo drugo Sobſtvo, tojeſt: Sin Otca Boga, kojſe zove: Iſus, Iſukerſt, i jeſt pravi Bog, i pravi Cſovik.

N. <hi rend="italic">Kakoje Sin Boxji Cſovikom poſtao?</hi> U. Po Kripoſti Duha ſvetoga, uzeo jeſt iz Utrobe Pricſiſte Device Marie Tilo Cſovicsje, koje nejma Otca, nego ſamu Mater, zaſctoboje od

<!-- 21. STRANICA -->

<pb n="21" facs="0022.jpg"/>

me Cſiſte Kervi Blaxene Divice Marie: i za jedno ù ovo Tilo, uzeoje Duſcu Cſovicsju od Boga ſtvorenu.

N. <hi rend="italic">Zaſctoje Sin Boxji Csovikom poſtao?</hi> U. Zato, da nas od griha, i od pakla odkupi, i danam po ſvomu Nauku ú Nebo pút ukaxe, i nas ſpaſi.

N. <hi rend="italic">Tkoje tebe odkupio?</hi> U. Sin Boxji Iſukerſt.

N. <hi rend="italic">Kakoteje Iſukerſt odkupio?</hi> U. Mukuje podneſao, kerv prolio, i na Krixu umro zanaſce ſpaſenye.

N. <hi rend="italic">Koliko naravaa ima Iſukerst?</hi> U. Ima dvi: Boxanſtvenu, i Cſovicſansku; tojeſt: daje pravi Bog i pravi Cſovik.

N. <hi rend="italic">Jeli Jſukerſt Muku podneſao i na Krixu umro polag Narave Boxanſtvene?</hi> U. Nie, nego ſamo polag Narave Cſovicſanske; jer Boxanſtvo nemore niſta od nikoga terpiti, niti umerti.

N. <hi rend="italic">Gdie ſada Iſukerſt?</hi> U. Iſukerſt polag Narave Boxanſtvene jeſt ú ſvakomu miſtu na nebu, i na zemlyi, kanoti Otac, i Duh sveti: â polag Narave Cſovicſanske; tojeſt: Tilo

<!-- 22. STRANICA -->

<pb n="22" facs="0023.jpg"/>

nyegovo, niê ù ſvakom miſtu, nego ú Nebu Obdeſnu Otcza Nebeskoga vidyenim nacſinom, i ú Svetomu Oltarskomu Sakramentu nevidyenim nacſinom.

N. <hi rend="italic">Jeli viſcje Tila Iſukerſtova ú viſceh Ostiah , nego ú jednoj?</hi> U. Nie nimalo viſcje zaſctoboje ú ſvakoj poſvetcſenoj Oſtii, i ú ſvakoj mervici pravi, xivi, i cio Iſukerſt.

N. <hi rend="italic">Sctoje ova Oſtia prie; negoju Miſſnik poſveti?</hi> U. Jeſt pravi, i iſti Kruh, kanoti i ú Kalexu Vino.

N. <hi rend="italic">Kadaſe razlomi poſvetcſena Oſtia, razlomilise, i Tilo Iukerſtovo?</hi> U. Nerazlomi, nego ſama prilika Kruha, â Tilo Iſukerſtovo ſve cilo oſtane ú ſvakomu dilku, illiti mervici.

N. <hi rend="italic">Jeli ſve ono ú Oſtii pod prilikom Kruha, ſctoje u Kalexu pod prikom Vina; to jeſt: jeli i ú Oſtii, i ú Kalexu xiv, i cio Iſukerſt Bog, i Cſovik?</hi> U. Jeſt, Zaſctoboje ú poſvetcſenoj Oſtii xivo Tilo, dakle mora biti i Kerv, buduchi da Cſovicſansko Tilo nemore xiviti brez Kervi. I niti Kervi

<!-- 23. STRANICA -->
<pb n="23" facs="0024.jpg"/>

Iſukerſtove nie brez Tila, niti Tila brez Kervi.

N. <hi rend="italic">Sctoje ono, ſcto ſvitovnyi Lyudi na Pricſeſctenyu od Miſſnika primaju?</hi>

U. Jeſt ú onoj Oſtii pod ſamom prilikom Kruha ſakriveno pravo, xivo, i iſtinito Tilo, i Kerv Iſukerſtova; to jeſt: xivi i cio Iſukerſt Bog, i Cſovik.

N. <hi rend="italic">Jeli ono Kerv Iſukerſtova, ſctoſe lyudma piti daje po Pricſeſctenyu?</hi> U. Nie niti Kerv, niti prilika Kervi Iſukerſtove', nego priproſto, i nepoſvetcſeno Vino, ali Voda, za probaviti laſniè S. Oſtiu, i poprati uſta kômuje vzeti volya.

N. <hi rend="italic">Vidimoli ú Oſtii pravo Tilo, i u Kalexu Kerv, illiti pravoga Iſukerſta?</hi> U. Nevidimo, nego ú Oſtii vidimo priliku Kruha, â ú Kalexu priliku Vina, premda pod jednom, i drugom verſtjom jeſt ſakriveno xivo Tilo, i Kerv, illiti Iſukerſt, kojiſe niſctanemanye nemore ocſito viditi, nego virovati.

N.<hi rend="italic">Tkocſenas taki poſmerti, i na ſver

<!-- 24. STRANICA -->
<pb n="24" facs="0025.jpg"/>

hi ſvita ſuditi?</hi> U. Drugo Sobſtvo Priſvetoga Trojſtva; tojeſt: Sin Boxji Iſukerſt.

N. <hi rend="italic">Sctocſe nam onda dati?</hi> U. Dobrim, i Virnim ſvojim daticſe za placſu ú nebu uxivanye ſvakoga dobra: â zlim, i nepokornim daticſe ú paklu muke vikovite.

N. <hi rend="italic">Pokojiſe nacſim more Kralyeſtvo Nebesko dobiti?</hi> U. Zapovidi Boxje pomlyivò obsluxujucſi; to jeſt: zlaſe uklanyajucſi: â zadobrim naſto ecſi.

N. <hi rend="italic">Moremolise' ſami od ſebe griha cſuvati, i dobro dilovati?</hi> U. Nemoremo brez miloſti Boxje, i pomocſi nyegove.

N. <hi rend="italic">Pocſemuſe more pakao zasluxiti?</hi> U. Po ſvakomu, premda jedinomu ſmertnomu grihu, ú kojemu akoſe dogodi ſovoga ſvita priminuti, nemoreſe dika nebeska dobiti. I zato grih jeſt najvecſe zlo, kojeſe cſoviku na ovomu ſvitu more dogoditi.

N. <hi rend="italic">Moremoliſe po ſmerti griha, ali pakla osloboditi?</hi> U. Nemoremo ni

<!-- 25. STRANICA -->
<pb n="25" facs="0026.jpg"/>

kada; jere po ſzmerti niſmo vecſe napútu zato nemoremo niti dobra, niti zla cſiniti, niti Neba, niti Pakla Zasluxiti.

N. <hi rend="italic">Sſto mora Cſovik razuman znati, i virovati za dobiti ſpaſenye?</hi> U. Mora virovati ſvo ono, ſctoſe darxi ú Viri Boxjoi, i ſcto viruje, i ucſi Sveta Mati Cerkva Rimska Apoſtolska.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="9" xml:id="DK1800-IIII-01-09">
<head><hi rend="italic">Ova pako mora, i Virovati, i znati; Navlaſtito:</hi></head>

1. Daje jedan Goſp. Bog ú Boxanſtvu, Stvoritely, i Ravnitely ſvega ſvita: â troji ú Sobſtvih: Otac, i Sin, i Duh Sveti.

2. Da drugo Sobſtvo Priſvetoga Trojſtva; to jeſt: Sin Boxji ú pricſiſtoj Utrobi B. D. Marie, po Kripoſti Duha ſvetoga jeſt Cſovikom poſtao, i nas na Krixu ſvojom mukom, Kervjom, i ſmertjom odkupio.

3. Da ſvakoga, ko i ú ſmertnomu grihu umre; hocſe Iſukerſt ú Pakao odſuditi, da onde vikovicſnye muke podnoſi: à koji umre brez ſmert

<!-- 26. STRANICA -->
<pb n="26" facs="0027.jpg"/>

noga griha; nyega ú nebo, da z-Bogom vicſnye veſelye uxiva.

N. <hi rend="italic">Jeli Cſovik ſcto viſcje duxan znati, i ſvoje mladye ucſiti?</hi> U. Jeſt duxan znati, i razumiti ſve ono, ſctoſe zdarxi ú Virovanyu Boxjemu, ú Otcſe naſcu, i zdravoj Marii, ú Deſet zapovidih Boxjih, u pet Cerkvenih, ú ſedam Sakramenti, i ú pravici Kerſctyanſzkoj.

N. <hi rend="italic">Zaſctoje to ſve Cſovik duxan znati, i razumiti?</hi> U. Zato; Jerboſe ú Virovanyu Boxjemu zdarxi ono, ſcto oſobito moramo virovati: ú ocſenaſcu i zdravoj Marii ono, ſctoſe moremo od Boga uffati, i proſiti: ú Zapovidih Boxjih, i Cerkvenih ono, ſcto moramo cſiniti, i od ſctaſe moramo uklanyati, da ukaxemo Lyubav Bogu, i iskernyemu naſcemu: u Sakramentih, kako moramo ſzvetinyu xivota dobiti, i ú nyojſe ukorenuti: ú Pravici Kerſtyanskoj, kakoſe moremo zla uklanyati, i dobro cſiniti, akoſe xelimo ſpaſiti.

N. <hi rend="italic">Kojeſu Dobrote, illiti Kripoſti naj

<!-- 27. STRANICA -->
<pb n="27" facs="0028.jpg"/>

vecſie, i najplemenitje.</hi> U. Jeſu ove tri: Vira, Uffanye, i Lyubav, kojeſe Boxanſtvene zato zovu, jerbo za ſvoj cily imaju ſamoga Boga.

N. <hi rend="italic">Zaſcto virujes ſve ono, ſctoſe ù Virovanyu Boxjemu darxi, i ſcto ucſi ſveta Mati Cerkva?</hi> U. Zato; Zaſctoboje. Goſp. Bog rekao, i Svetoj Materi Cerkvi objavio ſvaka ona, koji ſvaka zna, i jeſt iſtinit, i nemore niſcta drugo, nego iſtinu recſi, jerje iſta iſtina, i mudroſt.

N. <hi rend="italic">Sctoſe uffas, dacſeti Goſp. Bog dati?</hi> U. Uffamſe dachemi dati ſvoju miloſt, adriſcenye grihaa, i ſpaſenje, i ſve ono, ſctomi je potribito za dobiti ſpaſenye.

N. <hi rend="italic">Za ſctoſe ú Boga uffas, dacheti ſve to dati?</hi> U. Zatoſe uffam: jerboje Goſpodin Bog ſvaka ova obechao, koji more ſvaka dati, koja obecſa; jer je ſvemoguch, i hocſe dati, jer je miloſtivan, i Viran ú ſvomu obecſanju: N. Zaſcto Goſp. Boga lyubis, verhu ſviuh ſtvarih? U. Lyubim zato, jerboje Goſp. Bog ú ſebi najveche do

<!-- 28. STRANICA -->
<pb n="28" facs="0029.jpg"/>

bro i iſta dobrota. I radi toga vridan ſve moxne lyubavi, i poſctenya od ſvake ſtvari, verhu ſviuh ſtvarih.

N. <hi rend="italic">Sctocſe recſi: lyubim Boga verhu Sviuh stvarih?</hi> U. Recſicſe: da volim ſvako dobro izgubiti, i ſvako zlo podniti; negoſe Bogu zamiriti.

N. <hi rend="italic">Pocſemuſe poznaje, da Cſovik pravò lyubi Boga?</hi> U. Po ovomu: ako virnò obsluxuje Zapovidi Boxje, i ſvako zlo dobrovolynò terpi, i ſvako dobro, ſebi moxno poradi Boga dragovolyno cſini.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="10" xml:id="DK1800-IIII-01-10">
<head><hi rend="italic">Obchinska Izpovid.</hi></head>

<hi>I</hi>Zpovidamſze Bogu Svemoguchemu, BIaxenoj Marii vazda Divici, <persName key="PN30" ref="context.xml#PN30">Blaxenomu Mihovilu Arkangyelu</persName>, <persName key="PN12" ref="context.xml#PN12">Blaxenomu Ivanu Kerſtitelyu</persName>, <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">Svetim Apoſctolom Petru</persName>, i <persName key="PN14" ref="context.xml#PN14">Paulu</persName>, ſvim Svetim, i Sveticam Boxjim, i tebi Otcſe duhovni jerſam veoma ſagriſcio (la) ſmiſclyenyem, govorenyem i cſinyenyem moi grih! moj grih! moj priveliki grih! Zato molim Blaxenu Mariu vazda Divicu, <persName key="PN30" ref="context.xml#PN30">Blaxenoga Mihovila Arkangyela</persName>, Bla

<!-- 29. STRANICA -->
<pb n="29" facs="0030.jpg"/>

xenoga <persName key="PN12" ref="context.xml#PN12">Ivana Kerſtitelya</persName>, Svete Apoſctole <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">Petra</persName>, i <persName key="PN14" ref="context.xml#PN14">Paula</persName>, ſve Svete, i tebe Otcſe Duhovni, moliti ſame Goſpodina Boga naſcega Amen.

<hi rend="center; italic">Skruſcenye za grihe.

Skojimſe u pogibeli xivota najvecſi griſcnik more ſpaſiti akobiſe rad izpoviditi, á nejmajuchi Redovnika, ovakoſe ú ſerdcu pokaje, akobi nemogao ni govoriti.</hi>

<hi>A</hi>H Boxe moj, virujem ú te jedinoga Boga, i od tebe ſvaka ona, kojame ucſi Sveta Mati Cerkva Katolicſanska. Jerboſi ti ſvaka znajucſi, i iſtiniti Bog rekao, i objavio, koji nemores drugo; nego iſtinu recſi. Uffamſe ú te, dacheſmi po doſtojanſtvu Iſukerſtovu grihe oproſtiti, tvoju miloſzt, i diku nebesku dati. Jerboſi ti obecſao, kojiſi ſvemogucs, miloſtivan, i viran ú tvojemu obecſanyu. Lyubimte ſaſvim ſerdcem, verhu ſviuh ſtvarih, jerboſi ti ú tebi iſta nepriſexna Dobrota, i Vridnoſt, vridan ſvemoxne Lyubavi. I zato kajemſe iz pravoga ſerdca za ſve

<!-- 30. STRANICA -->
<pb n="30" facs="0031.jpg"/>

grihe moje, zato najvecſma: zaſctoboſam tebe pridragoga Boga uvridio (la) obechajem ſtanovito na bolye xivota moga prominyenye, da chuſe ſpomochjom tvojom, nie ſamò ſvakoga griha oſtaviti; nego i od griſcnih pogibelih uklanyati, i ú pervoj priliki, ako ikako bude mogucſe, pravò izpoviditi, i doſtojnu pokoru na ovomu ſvitu ucſiniti. O Boxe moj ſmilujmiſe, i oproſtimi ſve grihe moje. JESUS, Maria, Joſeph.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="11" xml:id="DK1800-IIII-01-11">
<head><hi rend="italic">Skruſcenye ú vechoj Pogibeli.</hi></head>

<hi>A</hi>H Boxe moj, kajemſe ſpravim ſerdcem za ſve grihe moje, zato najvecſma, jerboſam tebe dobroga Boga uvridio (la) obecſajem ſtanovito pobolſcanye ſvega xivota moga, i ako mogucſe bude, ucſiniticſu doſtojnu pokoru. Dakle ſmilujmiſe! ô JESUS, Maria, Joſeph.

<hi rend="center; italic">NB. Pazi dobro: laſnobiſe puko ù ſili, i pogibili od ovoga skruſcenya, illiti pokajanya zaboravio, kojibi neimao obicſaj ovakoje cſeſchè, â navlaſlito ſvaku Vecſer

<!-- 31. STRANICA -->
<pb n="31" facs="0032.jpg"/>

pokajati. Zato daſe ſmert ú grihu nedogodi, dobro je ovo napamet znati, i viſcje putaa ponoviti.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="12" xml:id="DK1800-IIII-01-12">
<head><hi rend="italic">Nauk od Iſpovidi.</hi></head>

<hi rend="italic">N. Sctoſe priſtoji cſiniti, daſse dobrò pripravis k-Iſpovidi?</hi> U. Najpervo priſtojiſe zaſaliti Goſpodinu Bogu za za ſve dare, â navlaſtito zato, da mie dao miloſt od grihaſe izpoviditi, i pokoru ucſiniti.

<hi rend="italic">N. Kakoſe priſtoji zafaliti, morebiti na Otcſenaſce molechi?</hi> U. Nie, nego iz ſerdca uzdiſcucſi ſovimih ali prilicſnimih richmah.

<hi>O</hi> Dobri Goſp. Boxe faluti uzdajem poniznò, za ſve tvoje darove, skojimſime od poſtanya moga obilato nadario, navlaſtito pako, falati zato, daſime doſada na pokoru miloſtivo cſekao. Molim, dame joſc pocſekas, dokle doſtojnu pokoru za grihe moje ucſinim.

Drugo. <hi rend="italic">Priſtojiſe proſiti, ſvitloſt Duha ſvetoga daſe mogu od griha oſititi, ſovimi, ali ſprilicſnimih ricſmah:</hi>

<!-- 32. STRANICA -->
<pb n="32" facs="0033.jpg"/>

<hi>O</hi> Miloſtivi Goſpodine Boxe, Ti znas, â i ja poznajem slaboſt pameti moje, daſe brez tvoje pomocſi nemogu oſititi od grihah mojih, dakle pomozime, daſe mogu dobrò ſmisliti za grihe moje, i od nyihſe pravò pokajati, jerſe xelim, i odlucſujem tebi ugodno, â meni koriſtno izpoviditi.

Tretye. <hi rend="italic">Priſtojiſe promisliti ſve grihe, to jeſt: miſclenye, govorenye, cſinyenye, i ſvoga posla zapuſctenye. Od grihaſe pako najlasnie cſovik oſititi more, ako protreſe Zapovidi Boxjeh, Cerkvene, i duxnoſti ſvoga derxanya, grihe glavne, tugye, i pricſete. Joſc k-tomu valya ocſitovati broj, i verſtu grihah, navlastito akoſu ſmertni.</hi>

Cſetverto: <hi rend="italic">Valyaſe pokajati iz ſvega ſerdca za ſve grihe ſvoje, i na grihe merziti, zato najvecſma: jerboſmo pridragoga Boga uvridili, i toſe moxe ucſiniti ſovimih, ali ſprilichnimih ricſmah.</hi>

<hi>O</hi> Dragi Goſpodine Boxe! iz Lyubavi tvoje kajemſe ſaſvim ſerdcem mojim, najvechma zato: jerbo

<!-- 33. STRANICA -->
<pb n="33" facs="0034.jpg"/>

ſam naivecſe dobro, tebe pridobroga Boga uvridio (la) kogaſam verhu ſviuh ſtvarih vazda duxan (na) lyubiti, i poſctovati. Ah xaomie! daſe joſc bolyè nemogu kajati.

Peto: <hi rend="italic">Valyaſe obecſati tverdnò, dacſemo vas xivot na bolyè prominiti, i zboxiomſe pomochjom ſvakoga griha oſtaviti, i griſcni pogibelih uklanyati, i to ſovim nacſinom:</hi>

<hi>O</hi> Goſzpodine Boxe moj! obecſajemti tverdnò, daſe ſpomocsjom tvojom hocſu ſvakoga griha oſtaviti, i vas moj xivot zaiſto pobolſcati. Volim ſmert, i ſvako zlo ovoga ſvita podniti; nego tebe od ſada znanò, i hotè uvriditi. Poniznote molim! dajmi tvoju Svetu miloſt, da odſele poſzvaki nacſin xivot moj na bolye prominim.

N. <hi rend="italic">Kadaſe dobro K-Ispovidi pripravis, ſcto onda cſinis?</hi> U. Idem poniznò prid Redovnika, i necſekam, dokme pocſne on pitati, nego ſovim, ali z-drugim slicſnim nacſinôm velim:

Otcſe Duhovni, koji ſidite na Box

<!-- 34. STRANICA -->
<pb n="34" facs="0035.jpg"/>

jemu miſtu, proſimvas dajtemi Sveti Blagoslov, da mogu ſve moje grihe pravednò izpoviditi, i za nyeſe doſtojnò pokajati: iſpovidio (la) ſamſe... Pokoruſam izverſcio (la) i od onoga vrimena tuximſe, daſam dobroga Boga moga zgriſih mojih uvridio (la) protiva pervoj Zapovidi.... Drugoj..... Ali kômuje volya, ovako: ſmiſclyenjem... govorenyem.... Cſinyenjem.... Zapuſctenyem....

N. <hi rend="italic">Kada ſve ocſitujes ſcto onda cſinis?</hi> U. Onda akome Izpovidnik vecſe niſcta nepita iz ſerdca bogolyubnò ovako, recſem:

Otcſe Duhovni jaſe vecſe ú drugomu za ſada nemogu ſpoznati; nego za ove, i za ſve druge znane, i neznanê grihe moje, i usluxbi Boxjoj nepomlye kajemſe poniznò (ovde udariſe ú Perſa) i veomami je xao za ſve male, i velike grihe moje, najviſcje zato: ſctoſam neprocinyenu dobrotu Boxju toliko putaa tako ruxnò, i gerdobnò uvridio (la) obe

<!-- 35. STRANICA -->
<pb n="35" facs="0036.jpg"/>

cſujem iſitinito, i temelyito pobolſcanye ſvega xivota moga, dacſuſe ſpomocsjom Boxjom od ſvakoga griha cſuvati, i griſcnih prigodah uklanyati. Otcſe Duhovni, molim vas poniznò, dajtemi koriſtnu Pokoru, i odriſcenye grihah.

Za ovim pako pripravlyajſe na ſveto Pricſeſcſenye da vridnò, i doſtojnò primiſc xivo Tilo, i Kerv pridragoga Iſukerſta pod Kruſcnom prilikom ſakrivena.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="13" xml:id="DK1800-IIII-01-13">
<head><hi rend="italic">Opomena od Pricſeſcſenya.</hi></head>

1. Kojiſe nahodi ú ſmertnomu grihu, duxanſeje cſiſtò izpoviditi.

2. Mora biti od po nocſi nataſcſe (oſim boleſnika ú pogibii xivota) i doſtojnò k-Angyeoskomu Stolu priſtupiti.

3. Promiſclyati, tkoje, kôga hocſe primiti, ú ſerdcu probuditi Viru, Uffanye, i Lyubav Boxju, ponoviti skruſcenye od griha, i obecſanye bolyega ú napridak xivota. Pak duboko ú ſerdcu imati ponixenſtvo, mislecſi od ſvoje nevridnoſti, illiti

<!-- 36. STRANICA -->
<pb n="36" facs="0037.jpg"/>

nedoſtojanſtva; zatim priklonitò, i ulyudnò uſtaa otvoriti, na donyu uſnicu jexik namiſtiti, i pametnò probaviti: â popranyeje na volyu uzeti.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="14" xml:id="DK1800-IIII-01-14">
<head><hi rend="italic">U Jutro ustajucs.</hi></head>

<hi rend="center">U Ime Otca, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.</hi>
<hi>U</hi> Ime Goſpodina naſcega Iſukerſta goriſe uſtajem, kojimeje ſvojom pridragom kervjom odkupio, on nekame blagoſovi, ravna, i ú xivot Vicſnyi uvede. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="15" xml:id="DK1800-IIII-01-15">
<head><hi rend="italic">Kadaſe opravlyas.</hi></head>

<hi>A</hi>H Goſpodine Boxe! Kad ja sovom ſvitovnom opravom griſcno tilo moje opravlyam; ti miloſtivò opravi Duſcu moju s-miloſcſom tvojom, i pomozime, da od ſada tebi povolyniè, i Svetim tvoim prilicſniè xivem. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="16" xml:id="DK1800-IIII-01-16">
<head><hi rend="italic"></hi>Zatim kleknuvſci.</head>

<hi>O</hi> Svemoguchi Vikovicſnyi Goſpodine Boxe! Otcſe moj Nebeski, Stvoritelyu ſvita, i ſvega dobra Pocſetnicſe, i Darovnicſe lyublyeni! kojega ovde i ú ſvakomu miſtu pri
<!-- 37. STRANICA -->
<pb n="37" facs="0038.jpg"/>
bivajuchega iſtinitò poznajem, i ſtanovito virujem. Jatiſe poniznô klanyam Boxe moj! falati, daſime ſtvorio, odkupio, i Svetim Kerſtom poſvetio, i s-mnogimih darih od poſtanya mojega blagodarnò nadario. Navlaſtito pako, da me ovu noch od nágle ſmerti, i druge neſricſe miloſerdnò obcſuvao. Virujem ú te! uffamſe ú te! i lyubimte! ſaſvim ſerdcem mojim, verhu ſviuh ſtvarih. Ah digni k-tebi prislabo ſerdce moje! proſvitli razum, i pamet moju, dame putt, i kerv neoblada, dame himbeni ſvit, i kratka slava nyegova neprivari, i dame duh pakleni pod ſvoju oblaſt nedobie, nego kojiſimi dao pocſetak ovoga danka ſrichno docſekati; time takogyer ſtvojom oſobitom kripoſtiom dan danaſcnyi, i ú napridak tako cſuvaj, i ravnaj; daſe na nikakov grih nepriatelyu momu nedam naveſti. Zato prikazujemti ſve moje danaſcnye miſclenye, govorenye, cſinyenye, i podnoſenye, ſve slucſeno,
<!-- 38. STRANICA -->
<pb n="38" facs="0039.jpg"/>
i ujedinyeno s-vridnoſtiom Iſukerſta, i B. D. Marie. Jerboti xelim vridno, i doſtojnò sluxiti, i ú ſvemu tvoju ſvetu Volyu izpuniti, iskernyemu momu na radoſt biti, i doſtojnu pokoru za grihe moje ucſiniti, i ſve danas moxno proſctenye za me, i za Duſce ú miſtu od ocſiſctenya zadobiti.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="17" xml:id="DK1800-IIII-01-17">
<head><hi rend="italic">Otcſe naſc, Zdrava Maria, i Virovanye.</hi></head>

<hi>O</hi> Iſuſe ſpaſitelyu moj propeti, ú priſvete tvoje Rane priporucſam ſve moje danaſcnye posle, trude, i brige, da pacſe ſvako Duſce, i tila ganutye, nekaſe na tvoju vecsju falu pocſne, i doſpie, i neka bude ſtanovito slamenye, date ſaſvim ſerdcem lyubim i da mislim Tebi ugodnò, â slugam tvojim prilicſnò cſak do ſverhe xiviti, i za nyima k-tebi ú diku nebesku dojti, gdite mnogò izverſniè xelim faliti, dicſiti, i lyubiti na ſve vike. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="18" xml:id="DK1800-IIII-01-18">
<head><hi rend="italic">Molitva, kojaſe ú ſvako vrime priſtoji.</hi></head>

<hi>O</hi> Goſpojo moja Sveta Mario, priodicſena Majko Boxja! ú tvoju
<!-- 39. STRANICA -->
<pb n="39" facs="0040.jpg"/>
blagoſovlyenu Viru, i oſobitu obranu, i ú nidra miloſerdya tvoga danas, i ſvaki dân, i na cſaſu od ſmerti moje Duſſu, i Tilo moje priporucſam, ſve uffanye i veſelye moje, ſve nevolye, i tegote moje, xivot, i ſverhu xivota moga tebi ú ruke dajem, daſe po tvojoj Svetoj molbi, i doſtojanſtvu ravnaju, i razredyuju ſva moja miſclyenya, govorenya, i cſinyenya polak tvoje, i tvojega Sinka volye. Amen.

Angyele Boxji, Cſuvaru moj nebeſzki, kômuſam ja priporucſen (na) Time danas proſvitli, cſuvaj, ravnaj, i vladaj. Amen.

Blagoſovionas Svemoguchi Goſpodin Bog Otac, i Sin, i Duh Sveti. Amen. I Virnih Duſce po miloſerdyu Boxjemu, da pocſinu u miru. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="19" xml:id="DK1800-IIII-01-19">
<head><hi rend="italic">Na Pocſelu Posla.</hi></head>

<hi>G</hi>Oſpodine Boxe moj, jati prikazujem ovi moj trud, na falu, i diku tvoju, budi tvoja ſveta Volya. Timi daj tvoj Sveti blagoſov. U
<!-- 40. STRANICA -->
<pb n="40" facs="0041.jpg"/>

ime Otca, i ſina, i Duha ſvetoga. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="20" xml:id="DK1800-IIII-01-20">
<head><hi rend="italic">Na doſpitku Posla.</hi></head>

<hi>D</hi>Ika budi Otcu, i Sinu, i Duhu Svetomu, kakoje bila ú pocſellu, tako i ſada, i vazda, na ſve vike vikov. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="21" xml:id="DK1800-IIII-01-21">
<head><hi rend="italic">Kada zvoni na Pozdravlyenye.</hi></head>

I.
<hi>A</hi>Ngyeo Goſpodnyi naviſti Marii, i zacſe po Duhu Svetomu.
<hi rend="center; italic">Zdrava Maria.</hi>
2. Evo Sluxbenica Goſpodina, budi meni po ricſi tvojoj.
<hi rend="center; italic">Zdrava Maria.</hi>
3. I rics put ucſinyena jeſt, i pribivah u nas.
<hi rend="center; italic">Zdrava Maria.</hi>
<hi>M</hi>Iloſt tvoju, molimote Goſpodine, ú pameti naſce ulii, neka mi, koji po Angyeoskomu naviſctenyu Iſukerſta Sina tvoga uputchenye poznaſmo; po muci, i Krixu nyegovu na uskerſnutya slavu pri¬ređeni budemo. Po iſtomu Iſuker
<!-- 41. STRANICA -->
<pb n="41" facs="0042.jpg"/>
ſtu Goſpodinu naſcemu. Amen.
I Virnih Duſce po miloſerdju Boxjemu da pocſinu u miru. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="22" xml:id="DK1800-IIII-01-22">
<head><hi rend="italic">Blagoſov prid Iedyekom.</hi></head>

<hi>G</hi>Oſpodine Boxe! blagoſovi nas, i ove tvoje dare, koje xelimo uzeti, i griſcno tilo naſce na sluxbu tvoju okripiti.
<hi rend="center; italic">Otcſe nacs.</hi>
U Ime Otca, &c.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="23" xml:id="DK1800-IIII-01-23">
<head><hi rend="italic">Za falenye po Jedyeku.</hi></head>

<hi>F</hi>Alimoti G. Boxe za ove, iza ſve darove tvoje. Proſimote, dajnam tvoju miloſt, da ovako okriplyeni tebi vazda zafalni budemo, i tebe nigda neuvridimo. Otcſe naſc.
I Virnih Duſce po miloſerdyu Bosjemu da pocſinu umiru. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="24" xml:id="DK1800-IIII-01-24">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od Vire ú Boga.</hi></head>

<hi>O</hi> Priſveto, i nerazdilyeno Trojſtvo! virujem ú te jednoga ú Boxanſtvu, â trojega ú Sobſtvih Boga Otca, i Sina, i Duha Svetoga. Virujem takogyer, da drugo Sobſtvo, illiti Sin, jeſt Cſovikom poſtao, i nas na Krixu odkupio, koji
<!-- 42. STRANICA -->
<pb n="42" facs="0043.jpg"/>
cſe na ſzudu ſvomu ſvim Virnim dati vicſnye Blaxenſtvo, â griſcnikom, i nepokornikom muke paklene. Virujem verhu toga ſvaka ona, kojame ucſi Sveta Mati Cerkva kotolicſanska, i ovo Virujem zato: zaſctoboſi ti ſvaka znajucs, mudar, i iſtiniti Bog tako ocſitovao, i virovati zapovidio, koji nemores niſcta drugo; nego iſtinu govoriti; jerſi iſta, cſiſta, i vikovita iſtina. Dakle pridragi Boxe! ú mnoxi, i okripi ovu moju Viru, dati mogu ú nyoi pravicſnò sluxiti, i ſricſnò ſovoga ſvita putovati. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="25" xml:id="DK1800-IIII-01-25">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od Uffanya ú Boga.</hi></head>

<hi>M</hi>Iloſtivi Goſpodine Boxe moj! jaſe ú te pritemelyito uffam, dacſeſcmi po vridnoſti, i doſtojanſtvu Muke Iſukerſtove, i po mojih dobrih dilih ſpomocsjom tvojom ucſinyenih, vſe moje grihe oproſtiti, i verhu toga tvoju miloſt, i pomocs miloſerdnò dati, daihſe mogu laſniè uklanyati, i uſvemu tvoju ſvetu volyu izpuniti. I ovoſe uffam zato: zaſcto

<!-- 43. STRANICA -->
<pb n="43" facs="0044.jpg"/>
boſi Ti obetcſao, koji ſvaka mores dati, koja obecſaſc; jerſi ſvemogucs, i hocſeſc dati, jerſi miloſtivan, i viran ú tvomu obecſanyu. Dakle pridobri Boxe! objacſi, i probudi ovo Uffanye moje, daſe ovo uffajucs, i tebi virnò sluxecs mogu na vike ſpaſiti. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="26" xml:id="DK1800-IIII-01-26">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od Lyubavi Bosje.</hi></head>

<hi>O</hi> Boxe moj, i ſve dobro moje! lyubimte iz ſvega ſerdca, duſſe, i kripoſti moje, zato najvecſma: zaſctoboſi ti ú tebi najvecſe dobro, i jeſi vridan ſvake lyubavi, i poſctenya od ſvake ſtvari, verhu ſviuh ſlvarih. Ah veomaſe kajem, daſam Tebe pridobroga Boga uvridio (la) volim hilyadu pútaa umerti, i ſvako zlo podniti; nego tebe odſele ſnajmanyim grihom znanò, i hottè uvriditi. Hochuſe ſpomocsjom tvojom pomlyivò brinuti, vazda tebi ugoditi, i doſtojnu lyubav ukazati. Uxexi ú meni ogany tvoje lyubavi. Amen.

</div3>
<!-- 44. STRANICA -->
<pb n="44" facs="0045.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="27" xml:id="DK1800-IIII-01-27">
<head><hi rend="italic">Opomena.</hi></head>

Ova tri dilovanya velleſu Koriſtna onomu, koji ô nyima ſvaki dan naſtoji: Dúg pako, illiti zavezanye ova dilovanya ucſiniti (kako S. Naucſitelyi govore) jeſt veliko, naulaſtito.
<hi rend="italic">Najpervò:</hi> Dok Cſovik dogye na vrime od razuma.
<hi rend="italic">Drugò:</hi> Najmanyè jedan pút ſvaku godinu.
<hi rend="italic">Tretyè:</hi> Kada Cſovik razuman hocſe, koji Sveti Sakramenat primiti, â ú ſmertnomſe grihu nahodi.
<hi rend="italic">Cſetvertò</hi> ú napaſti protiva Viri, duxan jê ponoviti dilovanye od vire; protiva uffanyu: dilovanye od uffanya; protiva lyubavi: dilovanye od lyubavi.
<hi rend="italic">Peto:</hi> Na skradnyoj uri ſvoga xivota: da pacſe i ú ſvakoj pogibeli xivota, navlaſtito, akoſe ú ſmertnomu grihu cſuti.
Kakobi pako to onda ucſinio, ako nebi ú ſvojemu zdravju obicſajan bio ova Sveta dilovanya viſcje púta ponoviti?

</div3>
<!-- 45. STRANICA -->
<pb n="45" facs="0046.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="28" xml:id="DK1800-IIII-01-28">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od klanyanya Bogu.</hi></head>

<hi>O</hi> Priveliki, i Svemogucſi Goſpodine Boxe! tebiſe ja prid Obrazom Velicſanſtva tvoga poniznò klanyam, i molimte za priſveto ime tvoje ſmilujmiſe ſada, i vazda, i udilimi toliko blagoſova tvoga; kolikomie potribito na tvoju sluxbu, i na ſpaſenye Duſce moje. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="29" xml:id="DK1800-IIII-01-29">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od Zafalenya Bogu.</hi></head>

<hi>A</hi>H Boxe moj, i ſve dobro moje falimti ponizno za ſve Svete darove, i miloſti tvoje, s-kojimſime od poſtanya moga brez ſvakoga doſtojanſtva moga, po ſamoj neizrecſenoj dobroti tvojoj na Duſci; i na tilu miloſerdnò nakitio, i nareſio. Priporucſujemſe i ú napridak ú tvoju ſvetu miloſt, dame ocſuvas od ſvakoga zla, navlaſtito pako od ſmertnoga griha. I molimte, pomozime, dati mogu ú ſvemu xivotu momu doſtojnò zafalyen, i ſpoznan biti.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="30" xml:id="DK1800-IIII-01-30">
<head><hi rend="italic">Dilovanye od dobre Odluke.</hi></head>

<hi>P</hi>Ridobroſtivi Boxe moj! jati prikazujem danas, i ſvaki dan ſve
<!-- 46. STRANICA -->
<pb n="46" facs="0047.jpg"/>
moje
miſclenye, govorenye, cſinyenye, i terplyenye, vazda slucſeno, i ujedinyeno ſodlukom, mukom, i doſtojanſtvom pridragoga Sinka tvoga Iſukerſta, Blaxene Divice Marie, i ſviuh Svetih tvojih. Tebi, i nyima na falu, diku, i poſctenye, â meni, i Duſcam ú miſtu od ocſiſctenya na vikovito ſpaſenye. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="31" xml:id="DK1800-IIII-01-31">
<head><hi rend="italic">Molitve ú Vecſer prie Sna.</hi></head>

<hi>J</hi>Atiſe poniznò klanyam Boxe moj! falati za ſve tvoje dare, navlaſtito zato: daſime ovi dan ocſuvao. U te virujem, ú teſe uffam, tebe ſaſvim ſerdcem lyubim. Molimte poniznò, dajmi tvoju miloſt, daſe mogu od mojih grihah oſititi, i za ſvekolike pravò pokajati.

<hi rend="center; italic">Ovde Duſco draga protreſi tvoje misli, ricſi, dila, i derſanya, illiti posla tvoga nehajſtvo. Pakſe ſveſerdnò pokajaj govorecſi.</hi>
<hi>A</hi>h ſmilujmiſe Boxe moj radi velike miloſti tvoje! kajemſe ſaſvim ſerdcem za ſve grihe moje, zato najvechma, daſamte uvridio (la) obecſa
<!-- 47. STRANICA -->
<pb n="47" facs="0048.jpg"/>
jem ſpomocſom tvojom ſtanovito ſvega xivota moga pobolſanye. Molimte za priſveto ime tvoje, cſuvajme ovu noch od nágle ſmerti, i ſvakoga griha. Hocſu polak Svete Volye tvoje opocſinuti, i na sluxbu tvoju griſcno tilo moje objacſiti. Miſtò doſtojne fale, i molitve ú jedinoſti pridragoga Iſuſa doſtojanſtvah, darivamti ſerdce moga trepetanye, moja, i ſviuh Pravovirnih tvojih dila. Am.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="32" xml:id="DK1800-IIII-01-32">
<head><hi rend="italic">Otcſe naſc, Zdrava Maria, Virovanye.</hi></head>

<hi>A</hi>Ngyele Boxji, koji jeſi Straxanin moj, mene tebi priporucſena (nu) od privicſnye miloſti Boxanſtvene, time ovu noch proſvitli, cſuvaj, ravnaj, i upravlyaj. Amen.
U Ime Goſpodina naſcega Iſukerſta propetoga igyem ſpavati, on nekame blagoſovi, od ſvega zla brani, i ú xivot vikovicſnyi dovede. Amen.
U Ruke tvoje Goſpodine priporucſujem Duſcu, i tilo moje, odkupioſi nas Goſpodine Boxe pravicſni.
Blagoſovionas + Svemogucſi Goſpodin Bog Otac, i Sin, i Duh S. Ame.
<!-- 48. STRANICA -->
<pb n="48" facs="0049.jpg"/>
I Virnih Duſce po miloſerdyu Boxjemu, da pocſinu ú miru. Amen.
<hi rend="center; italic">Pak uzmi ſvete Vode, i kanoti ú grob bogomolynò igyi na opocſinak.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="33" xml:id="DK1800-IIII-01-33">
<head><hi rend="italic">Kada ſpavat lexes.</hi></head>

<hi>O</hi> Priſveto Trojſtvo jedini Boxe! dajmi tvoju miloſt, da ſricſhò, i cſeſtito ſovoga ſvita priminem. Priblaxena Divico Mario budimi na pomochi ſaſvim Dvorom Nebeſzkim, i cſuvajme od ſvakoga zla nocſas, i vazda; â navlaſtito na cſaſu od ſmerti moje, da onda, kano i ſada bogomolynò izrecſem: JEsus, Maria, Joſeph! ú Ime Otca, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

</div3>

</div2>

<div2 type="chapter" n="2" xml:id="DK1800-IIII-02">
<head><hi>LITANIE</hi><lb/>
Blaxene D. Marie Lavretanske.
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-02-01">
<head></head>

<hi>G</hi>Oſpodine Pomiluj,
Iſukerſte Pomiluj,
Iſukerſle Pomiluj,
Goſpodine Pomiluj.
Iſukerſte cſuj nas,
Iſukerſte usliſci nas.
<!-- 49. STRANICA -->
<pb n="49" facs="0050.jpg"/>
Otcſe Nebeski Boxe, pomiluj nas.
Sinu Odkupitelyu Svita Boxe, pomiluj nas.
Duſce Sveti Boxe, pomiluj nas.
S. Troico jedini Boxe, pomiluj nas.
[na ravnoj crti uz desnu marginu je okomiti tekst]: Moli Boga za nas.
Sveta MARIO,
Sveta Bogorodico,
Sveta Divo Divicah,

Majko Iſukerſtova,
Majko Boxanſtvene miloſti,
Majko Pribiſtra,
Majko Pricſiſta,
Majko Neoskvernyena,
Majko Nepotlacſena,
Majko Lyubezniva,
Majko Cſudna,
Majko Stvoritelya,
Majko Spaſitelya,
Divico Primudra,
Divico Poſctovana,
Divico Pripovidana,
Divico Moguchna,
Divico Miloſtiva,
Divico Virna,
Ogledalo Praude,
Priſtolye Mudroſti,
[na ravnoj crti uz desnu marginu je okomiti tekst]: Moli Boga za nas.
<!-- 50. STRANICA -->
<pb n="50" facs="0051.jpg"/>
Uzrocſe naſce Radoſti,
Sude Duhovni,Sude Poſctovani,
Sude velika Bogolyubſtva,
Ruxico zlamenita,
Turne Davidov,
Turne Bilokoſtni,
Kucſo Zlatna,
Korablyo Mira,
Vrata Nebeska,
Zvizdo Jutarnya,
Zdravje Nemocſnikah,
Utiſcenye Xaloſtnih,
Pomocſnico Kerſtiánska,
Kralyico Angyeoska,
Kralyico Patriarkah,
Kralyico Prorokah,
Kralyico Apoſctolah,
Kralyico Mucſenikah,
Kralyico Iſpovidnikah,
Kralyico Divicah,
Kralyico Sviuh Svetih.
Jagancſe Boxii, koji odnimas grihe Svita, oproſtinam Goſpodine.
Jagancſe Boxji, koji odnimas grihe Svita usliſci nas Goſpodine,
<!-- 51. STRANICA -->
<pb n="51" facs="0052.jpg"/>
Jagancſe Bosji, koji odnimas grihe Svita, pomilujnas.

<hi rend="center">
Iſukerſte cſui nas,
Iſukerſte usliſci nas,
Goſpodine pomiluj,
Iſukerſte pomiluj,
Iſukerſte Pomiluj,
Goſpodine Pomiluj.
</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIII-02-02">
<head>Otcſe naſc, Zdrava Maria.</head>

<hi>P</hi>Od tvojuſe Obranu uticſemo Sveta Bogorodico, od Naſciſe molitvicah neogluſci ú potribah naſcih, nego od ſviuh pogibelyah oslobodinas vazda Divico slavna, i blagoslovlyena, Goſpojo naſca, Medyugovornico naſca, odvitnico naſca, s-tvojim Sinom nas pomiri, tvomu Sinu nas priporucſi, tvomu Sinu nas prikaxi.
<hi rend="center">
?. Moliſe za nas Sveta Bogorodico.
<hi rend="italic">?. Da doſtojni budemo obecſanya Iſekerſtova.</hi>
</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIII-02-03">
<head>Pomolimoſe.</head>

<hi>M</hi>Iloſt tvoju, molimote Goſpodine, ú Pameti naſce ulij, nekami koji po Angyeoskomu naviſctenyu
<!-- 52. STRANICA -->
<pb n="52" facs="0053.jpg"/>
Iſukerſta Sina tvoga uputyenye poznaſmo; po muci nyegovoj, i Krixu na uskerſnutya slavu budemo privedeni, po iſtomu Iſukerſtu Goſpodinu naſcemu. Amen.
<hi rend="center">
?. Moli za nas <persName key="PN26" ref="context.xml#PN26">Sveti Jozipe</persName>,
<hi rend="italic"> ?. Da doſtojni budemo obecſanja Iſukerſtova.</hi>
</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIII-02-04">
<head>Pomolimoſe.</head>

<hi>P</hi>Riſvete Rodice tvoje Zaruchnika, molimo, Goſpodine z-doſtojanſtvom, daſe pomoxemo, i ſcto naſca moxnoſtnie vridna; nyegovimi proſcnyamih nekaſe nami daruje po Iſukerſtu Goſpodinu naſcemu. Amen.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIII-02-05">
<head>Malitva k-Blaſenoj D. Marii.</head>

<hi>Z</hi>Drava Kralyico! Majko od miloſerdya, xivot, slatkoſti, i uffanye naſce zdravo! k-tebi vicſemo iztirani Sinci Eve, k-tebi uzdiſcemo, cvilechi, i placſuchi ú ovoj dolini od ſuzah. Daj dakle Odvidnico naſca, one tvoje miloſerdne Ocſi na nas okreni, i Iſuſa Blagoſovlyenoga, Ploda od Utrobe tvoje nami za ovim progonom ukaxi. O miloſtiva!
ô
<!-- 53. STRANICA -->
<pb n="53" facs="0054.jpg"/>
Bogolyubna! ô slatka Divico Mario! Amen.
<hi rend="center">
?. Moliſe za nas Sveta Bogorodico.
<hi rend="italic">?. Da doſtojni budemo obecſanya Iſekerſtova.</hi>
</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="6" xml:id="DK1800-IIII-02-06">
<head>Pomolimoſe.</head>

<hi>S</hi>Vemogucſi vikovicſnyi Boxe! kojiſi slavne Divice Majke Marie Tilo, i Duſcu (da doſtojno Sinka tvoga pribivaliſctie poſtane) po Duha Svetoga dilovanyu pripravio; dopuſtinam: da po kojeſe uſpomenutyu veſelimo; po bogolyubnojſe nyezinoj molitvi od ſvakdanyega zla, i ſmerti vikovite oslobodimo. Po iſtomu Iſukerſtu Goſpodinu naſcemu, Amen.

<hi rend="center; italic">Pazi dobro: Letanie Lauretanske moguſe, i ovako primetnucſi pivati:</hi>
<hi rend="center">
Sveta Mario lipi Lilium,
Sveta Bogorodico a Draga ruxico.
Tiſi ſama vridna Bogorodica,
Ti nam vazda budi ſvim pomochnica.
<!-- 54. STRANICA -->
<pb n="54" facs="0055.jpg"/>
I tako po ſviuh Litaniah.
Maria Mati Miloſti,
Mati od Miloſerdnoſti,
Od nepriatelya brani nas,
I na cſas ſmerti primi nas.
Iſuſe Tebi budi slava,
Kojiſi rodyen od Divice,
Z-Otcem i Duhom Priſvetim,
Na ſve vike vikaa Amen.
Priè, ali posliè Blagoſova.
Iſuſe neoſtavi nas,
Nego blagoſovi nas,
I na ſtan ſprovodi nas,

Gdi od zla obrani nas,
K-Tebi ú nebo primi nas,
I ondi naſtani nas.
</hi>

</div3>

</div2>

<div2 type="chapter" n="3" xml:id="DK1800-IIII-03">
<head><hi>NACSIN</hi><lb/>
POSLUXITI k-S. MISSI
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-03-01">
<head></head>

<hi rend="italic">Kad Knyigu na Otar metnes; onda na livo klekavſci, prikerſtiſe z-Miſſnikom ovako.</hi>
<hi>I</hi>N Nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti, Amen.
<hi rend="center; italic">Prikerſtiſe.</hi>
Sacerdos. <hi rend="italic">Introibo ad Altare DEI.</hi>
<!-- 55. STRANICA -->
<pb n="55" facs="0056.jpg"/>
<hi rend="italic">Miniſter.</hi> Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.
S. <hi rend="italic">Judica me Deus... doloſo crue me.</hi>
M. Quia tu es Deus fortitudo mea. quare me repuliſti, & quare triſtis incedo, dum affligit me inimicus?
S. <hi rend="italic">Emitte lucem tuam... tabernacula tua.</hi>
M. Et introibo ad Altare Dei: ad Deum, quilaetiſicat juventutem meam.
S. <hi rend="italic">Confitebor tibi... conturbas me.</hi>
M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, ſalutare vultûs mei, & Deus meus.
S. <hi rend="italic">Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.</hi>
M. Sicut erat in principo, & nunc, & ſemper, & in ſaecula ſaeculorum. Amen.
S. <hi rend="italic">Introibo ad Altare Dei.</hi>
M. Ad Deum, qui letificat juventutem meam.
S. <hi rend="italic">Adjutorium noſtrum in nomine Domini.</hi>
<hi rend="center; italic">Prikerſtiſe.</hi>
M. Qui fecit coelum, & terram.
<!-- 56. STRANICA -->
<pb n="56" facs="0057.jpg"/>
S. <hi rend="italic">Confiteor Deo... Deum nostrum.</hi>
M. Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitam aeternam.
S. <hi rend="italic">Amen.</hi>
<hi rend="center; italic">Glavu nagnuvſci.</hi>
M. Confiteor Deo omnipotenti, Beatae Mariae ſemper Virgini, Beato <persName key="PN30" ref="context.xml#PN30">Michaëli Archangelo</persName>, Beato Joanni Baptiſtae, <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">Sanctis Apoſtolis Petro</persName>, & <persName key="PN14" ref="context.xml#PN14">Paulo</persName>, omnibus Sanctis, & Tibi Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbô, & opere: mea culpa! mea culpa! mea maxima culpa! ideò precor Beatam Mariam ſemper Virginem, Beatum <persName key="PN30" ref="context.xml#PN30">Michaëlem Archangelum</persName>, Beatum Joannem Baptiſtam, <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">Sanctos Apoſtolos Petrum</persName>, <persName key="PN14" ref="context.xml#PN14">Paulum</persName>, omnes Sanctos, & te Pater orare pro me ad Dominu Deum noſtrum.
S. <hi rend="italic">Miſereatur veſtri... ad vitam aeterna.</hi>
M. Amen.
S. <hi rend="italic">Indulgentiam... miſericors Dominus.</hi>
M. Amen.
S. <hi rend="italic">Deus tu converſus vivificabis nos.</hi>
M. Et plebs tua laetabitur in Te.
<!-- 57. STRANICA -->
<pb n="57" facs="0058.jpg"/>
S. <hi rend="italic">Oſtende nobis Domine miſericor diam tuam.</hi>
M. Et ſalutare tuum da nobis.
S. <hi rend="italic">Domine exaudi orationem meam.</hi>
M. Et clamor meus ad te veniat.
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>
M. Et cum Spiritu tuo.
S. <hi rend="italic">Kyrie eleiſon,</hi> M. Kyrie eleiſon.
S. <hi rend="italic">Kyrie eleiſon,</hi> M.Chriſte eleiſon.
S. <hi rend="italic">Chriſte eleiſon,</hi> M. Chriſte eleiſon.
S. <hi rend="italic">Kyrie eleiſon,</hi> M. Kyrie eleiſon.
S. <hi rend="italic">Kyrie eleiſon.</hi>
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>

M. Et cum Spiritu tuo.
<hi rend="italic">Na ſverhi Molitve odgovori..</hi> Amen.
<hi rend="italic">Na ſverhi Epistole odgovori.</hi> Deo gratias.
NB. <hi rend="italic">Ovde pazi: kada Miſſnik odſtupi od Knyige, takoju prineſi akoje vecſe rekao: Dominus vobiſcum. Akoli pako nie, tako na miſtu klecſi.</hi>
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>
M. Et cum Spiritu tuo.
S. <hi rend="italic">Initium. Ali ſequentia Sancti Ev.</hi>
M. Prikerſtiſe: Gloria tibi Domine.
<hi rend="italic">Na ſverhi Evangelia odgovori:</hi>
Laus tibi Chriſte. Klekni.
<!-- 58. STRANICA -->
<pb n="58" facs="0059.jpg"/>
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>
M. Et cum spiritu tuo.
<hi rend="italic">Na odkrivanye Kalexa, vino i vodu podaj, pako na ruke vodu ulii.</hi>
S. <hi rend="italic">Orate Fratres.</hi>
M. Klekavſci, i glavu nagnuvſci reci: Suſcipiat Dominus Sacrificium de manibus tuis ad laudem, & gloriam Nominis ſui, ad utilitatem quoque noſtram, totiusque Eccleſiae ſuae ſanctae.
S. <hi rend="italic">Per omnia Saecula Saeculorum.</hi>
M. Amen.
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>
M. Et cum Spiritu tuo.
S. <hi rend="italic">Surſum corda.</hi>
M. Habemus ad Dominum.
S. <hi rend="italic">Gratias agamus Domino Deo noſtro.</hi>
M. Dignum & juſtum eſt.
<hi rend="italic">Na Sanctus tri púta pozvoni, na prikrixenye jedan pút, i na ſvako podizanye jedan pút pozvoni. Kaſulu derxecſi.</hi>
Na Nobis quoque peccatoribus, malo odſtupi.
S. <hi rend="italic">Per omnia ſaecula ſaeculorum.</hi>
M. Amen.
<!-- 59. STRANICA -->
<pb n="59" facs="0060.jpg"/>
S. <hi rend="italic">Et ne nos inducas in tentationem.</hi>
M. Sed liberanos à malo.
S. <hi rend="italic">Per omnia ſaecula ſaeculorum.</hi>
M. Amen.
S. <hi rend="italic">Pax Domini ſit ſemper vobiſcum.</hi>
M. Et cum Spiritu tuo.
<hi rend="italic">Kadaſe Miſſnik pricſeſti, podajmu vino. Akocſeſe pako tko drugi pricſeſtiti, tako klekavſci reci:</hi> Confiteor Deo, & c.
S. <hi rend="italic">Dominus vobiſcum.</hi>
M. Et cum Spiritu tuo.
S. <hi rend="italic">Per omnia ſaecula ſaeculorum.</hi>
M. Amen.
Na Ite miſſa eſt. Ali, na Benedicamus Domino. Odgovori. Amen.
Na blagoſov klekni.
S. <hi rend="italic">Benedicat vos... Spiritus Sanctus.</hi>
<hi rend="center; italic">Prekerſtiſe.</hi>
M. Odgovori. Amen. Gori uſtani.
S. <hi rend="italic">Initium Sancti Evangelii. ali Sequntia Sancti Evangelii.</hi>
<hi rend="italic">M. Gloria tibi Domine.
Prikerſti cſelo, uſta, i perſa.
Na ſverhi:</hi> Deo gratias.
</p>
</div3>

</div2>

<!-- 60. STRANICA -->
<pb n="60" facs="0061.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="4" xml:id="DK1800-IIII-04">
<head><hi>NACSIN BROITI.</hi><lb/>
Pervi Broj Harapski, ſadaſe zove,<lb/>
Diacski: â drugi je Rimski.
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-04-01">
<head></head>

<p>
<table>
<row>
<cell>Jedan. 1. I.</cell>
<cell>Petd. i dev. 59. LIX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Dva. 2. II</cell>
<cell>Sceſtd. 60. LX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Tri. 3. III.</cell>
<cell>Scertd. i dev. 69. LXIX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Cſetiri. 4. IV.</cell>
<cell>Sedamdeſ. 70. LXX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Pet. 5. V.</cell>
<cell>Oſamdeſ. 80. LXXX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Sceſt. 6. VI.</cell>
<cell>Devetd. 90. XC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Sedam. 7. VII.</cell>
<cell>Devet. i dev. 99. XCIX</cell>

</row>

<row>
<cell>Oſam. 8. VIII.</cell>
<cell>Stotina. 100. C.</cell>

</row>

<row>
<cell>Devet. 9. IX.</cell>
<cell>Sto. i jed. 101. CI.</cell>

</row>

<row>
<cell>Deſet. 10. X.</cell>
<cell>Sto. i deſet. 110. CX.</cell>

</row>

<row>
<cell>Jedanaiſt. 11. XI.</cell>
<cell>Dviſto 200 CC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Dvanaiſt. 12. XII.</cell>

<cell>Triſto 300 CCC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Trinaiſt. 13. XIII.</cell>
<cell>Cſet ſto 400 CD.</cell>

</row>

<row>
<cell>Cheternaiſt. 14. XIV.</cell>
<cell>Pet ſto 500 D.</cell>

</row>

<row>
<cell>Petnaiſt. 15. XV.</cell>
<cell>Sceſt ſto 600 DC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Sceſtnaiſt. 16. XVI.</cell>
<cell>Sedam ſto 700 DCC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Sedamn. 17. XVII.</cell>
<cell>Olam ſto 800 DCCC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Oſamn. 18. XVIII.</cell>
<cell>Devet ſto. 900 CM.</cell>

</row>

<row>
<cell>Dvadeſet. 20. XX.</cell>
<cell>Hilyada 1000 M.</cell>

</row>

<row>
<cell>Trideſet. 30. XXX.</cell>
<cell>Hily. i ſto 1100 MC.</cell>

</row>

<row>
<cell>Trid. i pet 35. XXXV.</cell>
<cell>Dvi hily 2000. MM.</cell>

</row>

<row>
<cell>Trid.i dev. 39. XXXIX.</cell>
<cell>Pet hily 5000. MMMMM.</cell>

</row>

<row>
<cell>Cſeterd. 40. XL.</cell>
<cell>Oſam hily 8000.</cell>

</row>

<row>
<cell>Cſet. i pet. 45. XLV.</cell>
<cell>Devet hil. 9000.</cell>

</row>

<row>
<cell>Cſet. i dev. 49. XLIX.</cell>
<cell>Deſet hil. 10000.</cell>

</row>

<row>
<cell>Petdeſet. 50. L.</cell>
<cell>Sto hily 100000.</cell>

</row>
</table>

</div3>

<!-- 61. STRANICA -->
<pb n="61" facs="0062.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIII-04-02">
<head>Nahodiſe kadkad i ovako.</head>

Sto. C. ali IC.
Dviſto. CC. ali IIC.
Pet ſto. D. ali: VC. ali I??
Devet ſto. 900. CM. ali IX??
Hilya. M. ali IM. ali ???.
Dvi hilyade MM. ali IIM.
Deſet hilyad. 1000. ?????.
Sto hilyad. 100000. ???????.
Pet ſto hilyad. 500000. D. M
Hilyada hilyad. Million : 1000000. ali ?????????.

<hi rend="center; italic">Nahodiſe kod starih, da Slovo A. valya jednoga. B. dva, C. tri... Ali pako kod starih ovako:</hi>

<table>
<row>
<cell>A. 500.</cell>
<cell>L. I.</cell>
<cell> R. 80.</cell>

</row>

<row>
<cell>B. 300.</cell>
<cell>K. 50.</cell>
<cell>S. 70.</cell>

</row>

<row>
<cell>C. 100.</cell>
<cell>L. 50.</cell>
<cell>T. 160.</cell>

</row>

<row>
<cell>D. 500.</cell>
<cell>M. 1000.</cell>
<cell>V. 5.</cell>

</row>

<row>
<cell>E. 250.</cell>
<cell>N. 90.</cell>
<cell>X. 10.</cell>

</row>

<row>
<cell>F. 40.</cell>
<cell>O. II.</cell>
<cell>Y. 150.</cell>

</row>

<row>
<cell>G. 400.</cell>
<cell>P. 400.</cell>
<cell>Z. 2000.</cell>

</row>

<row>
<cell>H. 200.</cell>
<cell>Q. 500.</cell>

</row>
<!-- 62. STRANICA -->
<pb n="62" facs="0063.jpg"/>
</table>

<hi rend="center; italic">Akoſe pako na Slovo metne linia; tako valya toliko hilyada, koliko broja ſamo Slovo prieje valyalo, na priliku ovako:</hi>

<table>

<row>
<cell>I. Jedna hilyada.</cell>
<cell>H. Pet ſto hilyada</cell>
</row>

<row>
<cell>V. Pet hilyada</cell>
<cell>M. Hilyada hilyada</cell>
</row>

<row>
<cell>X. Deſet hiljada</cell>
<cell>O. Jedanaiſt hilyad.</cell>
</row>

<row>
<cell>L. Petdeſet hilya.</cell>
<cell>Z. Dvi hiljade hilyad</cell>
</row>

<row>
<cell>C. Sto hilyad.</cell>
</row>

</table>

<hi rend="center">I tako od drugih Slovaa.</hi>

<hi rend="center; italic">Niki pako broj na Slovo metnu.</hi>

<table>

<row>
<cell>2 3 4</cell>

</row>

</table>

Dvadeſet X. tri ſto C. Cſetiri hiljade M.
<hi rend="center; italic">Ali na broj metnu liniu ovako:</hi>
2 Dvi hilyade. 10 Deſet hiljad. 12 Dvanaiſt hiljad. 20 Dvadeſet hilyad. 50 Pet deſet hiljad.
Paziti valya: kadaje Diacskoga broja vecs. Tako iz deſne ruke pervi izgovaraſe ſam po ſebi. Drugi po deſet. Tretyi po ſto, Cſetverti po hilyadah. Peti po deſet hilyad. Scefti po ſto hiljad. Sedmi po hilyade hilyad, ili milion.
U Broju Rimskom, vecsè obicſajnom: ako ſe metne manji na livo prid vecſim; tako manji toliko uzima od vecſega. Kanoti: I. prid V. ovako IV. valja pet manye jedan, dakle cſetiri. IX. devet. XL. cſeterdeſet.
I tako na dalye.

<!-- 63. STRANICA -->
<pb n="63" facs="0064.jpg"/>

<hi rend="center; italic">Prilika radi broja Diacskoga, i Latinskoga, da vidis kakoſe ima piſati i izgovoriti.</hi>

Od Narodyenya Iſukerſta ima godiſcta, hilyada, ſedam ſto,cſeterdeſet, i oſam. To jeſt 1748. ali ovako: MDCCXXXXVIII. ali ovako: MDCCXLVIII.
Od pocſela Lutheranaa 231. CCXXXI.
Od Pocſela Kalvinaa. 212. CCXII.
Od Pocſela Turaka. 1132. MCXXXII.
Sctoſu Patri Jeſuite ú Poſegu doſcli godine Goſpodina. 1698. MDCXCVIII. Sada ima godin 50. L.
<hi rend="center">I to Neka bude od oviuh doſti.</hi>

</div3>

</div2>

<!-- 64. STRANICA -->
<pb n="64" facs="0065.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="5" xml:id="DK1800-IIII-05">
<head><hi>NACSIN</hi><lb/>
Velle Koriſtan, kojegabi dobro na pamet<lb/>
znati, za berzo proeſapiti.<lb/>
Jedan put, ali jenkrat jedan je jedan.
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-05-01">
<head></head>

<table>
<row>
<cell>1 krat 1 je 1</cell>
<cell>5 krat 5 je 25</cell>

</row>

<row>
<cell>2 krat 2 je 4</cell>
<cell>5 krat 6 je 30</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 3 je 6</cell>
<cell>5 krat 7 je 35</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 4 je 8</cell>
<cell>5 krat 8 je 40</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 5 je 10</cell>
<cell>5 krat 9 je 45</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 6 je 12</cell>
<cell>5 krat 10 je 50</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 7 je 14</cell>
<cell>6 krat 6 je 36</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 8 je 16</cell>
<cell>6 krat 7 je 42</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 9 je 18</cell>
<cell>6 krat 8 je 48</cell>
</row>
<row>
<cell>2 krat 10 je 20</cell>
<cell>6 krat 9 je 54</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 3 je 9</cell>
<cell>6 krat 10 je 60</cell>
</row>

<row>
<cell>3 krat 4 je 12</cell>
<cell>7 krat 7 je 49</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 5 je 15</cell>
<cell>7 krat 8 je 56</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 6 je 18</cell>
<cell>7 krat 9 je 63</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 7 je 21</cell>
<cell>7 krat 10 je 70</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 8 je 24</cell>
<cell>8 krat 8 je 64</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 9 je 27</cell>
<cell>8 krat 9 je 72</cell>
</row>
<row>
<cell>3 krat 10 je 30</cell>
<cell>8 krat 10 je 80</cell>
</row>
<row>
<cell>4 krat 4 je 16</cell>
<cell>9 krat 9 je 81</cell>
</row>
<row>
<cell>4 krat 5 je 20</cell>
<cell>9 krat 10 je 90</cell>
</row>
<row>
<cell>4 krat 6 je 24</cell>
<cell>10 krat 10 je 100</cell>
</row>

<row>
<cell>4 krat 7 je 28</cell>
<cell>10 krat 100 je 1000</cell>

</row>

<row>
<cell>4 krat 8 je 32</cell>

</row>

<row>
<cell>4 krat 9 je 36</cell>

</row>

<row>
<cell>4 krat 10 je 40</cell>

</row>

</table>

</div3>
<!-- 65. STRANICA -->
<pb n="65" facs="0066.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIII-05-02">
<head>NACSIN LASNO PROESAPITI</head>

<table>
<row n="1">
<cell>1</cell>
<cell>2</cell>
<cell>3</cell>
<cell>4</cell>
<cell>5</cell>
<cell>6</cell>
<cell>7</cell>
<cell>8</cell>
<cell>9</cell>
<cell>10</cell>
<cell>11</cell>
</row>
<row n="2">
<cell>2</cell>
<cell>4</cell>
<cell>6</cell>
<cell>8</cell>
<cell>10</cell>
<cell>12</cell>
<cell>14</cell>
<cell>16</cell>
<cell>18</cell>
<cell>20</cell>
<cell>22</cell>
</row>
<row n="3">
<cell>3</cell>
<cell>6</cell>
<cell>9</cell>
<cell>12</cell>
<cell>15</cell>
<cell>18</cell>

```
    <cell>21</cell>
    <cell>24</cell>
    <cell>27</cell>
    <cell>30</cell>
    <cell>33</cell>
    </row>
  <row n="4">
    <cell>4</cell>
    <cell>8</cell>
    <cell>12</cell>
    <cell>16</cell>
    <cell>20</cell>
    <cell>24</cell>
    <cell>28</cell>
    <cell>32</cell>
    <cell>36</cell>
    <cell>40</cell>
    <cell>44</cell>
   </row>
  <row n="5">
    <cell>5</cell>
    <cell>10</cell>
    <cell>15</cell>
    <cell>20</cell>
    <cell>25</cell>
    <cell>30</cell>
    <cell>35</cell>
    <cell>40</cell>
    <cell>45</cell>
    <cell>50</cell>
    <cell>55</cell>
   </row>
  <row n="6">
    <cell>6</cell>
    <cell>12</cell>
    <cell>18</cell>
    <cell>24</cell>
    <cell>30</cell>
    <cell>36</cell>
    <cell>42</cell>
    <cell>48</cell>
    <cell>54</cell>
    <cell>60</cell>
    <cell>66</cell>
    </row>
  <row n="7">
    <cell>7</cell>
    <cell>14</cell>
    <cell>21</cell>
    <cell>28</cell>
    <cell>35</cell>
    <cell>42</cell>
    <cell>49</cell>
    <cell>56</cell>
    <cell>63</cell>
    <cell>70</cell>
    <cell>77</cell>
    </row>
  <row n="8">
    <cell>8</cell>
    <cell>16</cell>
    <cell>24</cell>
    <cell>32</cell>
    <cell>40</cell>
    <cell>48</cell>
    <cell>56</cell>
    <cell>64</cell>
    <cell>72</cell>
    <cell>80</cell>
    <cell>88</cell>
```

```
  </row>
<row n="9">
   <cell>9</cell>
   <cell>18</cell>
   <cell>27</cell>
   <cell>36</cell>
   <cell>45</cell>
   <cell>54</cell>
   <cell>63</cell>
   <cell>72</cell>
   <cell>81</cell>
   <cell>90</cell>
   <cell>99</cell>
   </row>
<row n="10">
   <cell>10</cell>
   <cell>20</cell>
   <cell>30</cell>
   <cell>40</cell>
   <cell>50</cell>
   <cell>60</cell>
   <cell>70</cell>
   <cell>80</cell>
   <cell>90</cell>
   <cell>100</cell>
   <cell>110</cell>
  </row>
<row n="11">
   <cell>11</cell>
   <cell>22</cell>
   <cell>33</cell>
   <cell>44</cell>
   <cell>55</cell>
   <cell>66</cell>
   <cell>77</cell>
   <cell>88</cell>
   <cell>99</cell>
   <cell>110</cell>
   <cell>121</cell>
  </row>
<row n="12">
   <cell>12</cell>
   <cell>24</cell>
   <cell>36</cell>
   <cell>48</cell>
   <cell>60</cell>
   <cell>72</cell>
   <cell>84</cell>
   <cell>96</cell>
   <cell>108</cell>
   <cell>120</cell>
   <cell>132</cell>
  </row>
<row n="13">
   <cell>13</cell>
   <cell>26</cell>
   <cell>39</cell>
   <cell>52</cell>
   <cell>65</cell>
   <cell>78</cell>
   <cell>91</cell>
   <cell>104</cell>
   <cell>117</cell>
   <cell>130</cell>
   <cell>143</cell>
   </row>
<row n="14">
   <cell>14</cell>
   <cell>28</cell>
   <cell>42</cell>
```

<cell>56</cell>
<cell>84</cell>
<cell>98</cell>
<cell>112</cell>
<cell>126</cell>
<cell>140</cell>
<cell>154</cell>
</row>
<row n="15">
<cell>15</cell>
<cell>30</cell>
<cell>45</cell>
<cell>60</cell>
<cell>75</cell>
<cell>90</cell>
<cell>105</cell>
<cell>120</cell>
<cell>135</cell>
<cell>150</cell>
<cell>165</cell>
</row>

<row n="16">
<cell>16</cell>
<cell>32</cell>
<cell>48</cell>
<cell>64</cell>
<cell>80</cell>
<cell>96</cell>
<cell>112</cell>
<cell>128</cell>
<cell>144</cell>
<cell>160</cell>
<cell>176</cell>
</row>

<row n="17">
<cell>17</cell>
<cell>34</cell>
<cell>51</cell>
<cell>68</cell>
<cell>85</cell>
<cell>102</cell>
<cell>119</cell>
<cell>136</cell>
<cell>153</cell>
<cell>170</cell>
<cell>187</cell>
</row>

<row n="18">
<cell>18</cell>
<cell>36</cell>
<cell>54</cell>
<cell>72</cell>
<cell>90</cell>
<cell>108</cell>
<cell>126</cell>
<cell>144</cell>
<cell>162</cell>
<cell>180</cell>
<cell>198</cell>
</row>

<row n="19">
<cell>19</cell>
<cell>38</cell>
<cell>57</cell>
<cell>76</cell>
<cell>95</cell>

<cell>114</cell>
<cell>133</cell>
<cell>152</cell>
<cell>171</cell>
<cell>190</cell>
<cell>209</cell>
</row>

<row n="20">
<cell>20</cell>
<cell>40</cell>
<cell>60</cell>
<cell>80</cell>
<cell>100</cell>
<cell>120</cell>
<cell>140</cell>
<cell>160</cell>
<cell>180</cell>
<cell>200</cell>
<cell>220</cell>
</row>

<row n="21">
<cell>21</cell>
<cell>42</cell>
<cell>63</cell>
<cell>84</cell>
<cell>105</cell>
<cell>126</cell>
<cell>147</cell>
<cell>168</cell>
<cell>189</cell>
<cell>210</cell>
<cell>231</cell>
</row>

<row n="22">
<cell>22</cell>
<cell>44</cell>
<cell>66</cell>
<cell>88</cell>
<cell>110</cell>
<cell>132</cell>
<cell>132</cell>
<cell>176</cell>
<cell>198</cell>
<cell>220</cell>
<cell>242</cell>
</row>

</table>

NB. Ako trikrat 7. je 21. dakle takojer 7. krat 3. je 21. i tako na dalye eſapi.

</div3>
</div2>
<!-- 66. STRANICA -->
<pb n="66" facs="0067.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="6" xml:id="DK1800-IIII-06">
<head><hi>NACSIN</hi>
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-06-01">
<head>Pridavajucs Eſapiti.</head>

<hi>M</hi>etni jedinke pod jedinke ú ravan: â na livo deſetke pod deſetke, ſtotine pod ſtotine, pako pod nyima ucſini liniu, kako vidis kod Figure A. Pako od zdola, iz deſna pocſni, i reci: 3. â I. jeſu 4. pako gori malo viſce 4. toje 8. dakle pod lin u piſci 8. Zatim na drugom redku reci: 4. â 2. je 6. pako gori 3. dakle na livo piſci 9. i tako na dalye.
Sada za Probu, da vidis, jeſili dobro eſapio, nachini Krix, kako vidis pod Fig. B. Pako ú zdolynyem broju pod liniom, odmetni po 9. ſctoti oſtane, ono piſci na livo Krixa. 5. Potla nad liniom ú broju, odmetajucs 9. nahodis 5. tere na deſno Krixa poſci 5. Dak

<!-- 67. STRANICA -->
<pb n="67" facs="0068.jpg"/>
leſi dobro eſapio, jer drugacſiè nebi jednako izlazilo.
[Figure A, B, C i D]
Ovde drugih upitaj, navlaſtito od Fig. C. koje ſada ne mogu govoriti.

</div3>
</div2>

<div2 type="chapter" n="7" xml:id="DK1800-IIII-07">
<head><hi>NACSIN</hi>
</head>

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIII-07-01">
<head>Eſapiti odjimajucs.</head>

<hi>O</hi>Vde manyi broj metni na vecſega. Tako radbi znati, koliko ima godin, ſctoje Olſĩk bio Turcſin dobio, kadſzeje piſala godina 1627. nad ovu metni ſadaſcnyu godinu: 1748. pako pod ovima ucſini liniu, kako vidis Figuru F. tako reci: ako uzmem 7. od 8. ostane I. kojega pod liniu piſci. Ako 2. od 4. oſtanu 2. koje na livo pod liniom piſci, i tako

<!-- 68. STRANICA -->
<pb n="68" facs="0069.jpg"/>
na dalye. Ali: dati je tko duxan forinti 1748 pakoje platio 1627. Dakle kolikoje joſc duxan? to iſto ucſini kakoje recſeno: 7. od. 8. i tako na dalye. Jeli dobro, na Krix probai ovako: ú abodvojem dolynyem broju odnimaj 9. i ſcto oſtane pokraj Krixa piſci na livo. Pako onda ú ſamom gornyem 9. odnimaj, i ſcto oſtane, piſci na deſno Krixa. Fig. G. Pako od ovih, i drugih vecs pitaj od drugih.
[Figure F, G, H i K]
Ako ova neumies, upitaj, navlaſtito od Fig. K. od koje ovde nemogu dati nauka.

<figure>
<graphic url="pics/graphic2.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>

<!-- 69. STRANICA -->
<pb n="69" facs="0070.jpg"/>
<figure>
<graphic url="pics/graphic3.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>

Sva ova neka budu Bogu na vecſu Slavu, Marie na poſtenye, vilaetu na koriſt, â virnih Lyudih na vichno ſpaſenye. Amen.

<figure>
<graphic url="pics/graphic4.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>

</div3>
</div2>
</div1>
</body>
</text>
</TEI>

# Prilog 2 – Označavanje teksta pomoću TEI-a na primjeru knjige Od Pri Szvetoga Troisztva

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<?xml-stylesheet type="text/xsl" href="../xsl/xhtml/tei.xsl"?>
<!--<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" xml:id="DK1800-III" xml:lang="hr">-->

<TEI xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0" xml:id="DK1800-III" xml:lang="hr"
   xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
   xsi:schemaLocation="http://www.tei-c.org/ns/1.0 file:/D:/Obrazovanje/Doktorski/Digitalizirano/XSD/tei_all/tei_all.xsd">

   <teiHeader xml:lang="hr">
      <fileDesc>
         <titleStmt>
            <title>Od Pri Szvetoga Troisztva: elektronička verzija</title>
            <editor>
               <persName>Zoran Velagić</persName>
            </editor>
            <funder>Filozofski fakultet u Osijeku</funder>
            <principal>Zoran Velagić</principal>
         <respStmt>
            <persName>Milijana Mičunović</persName>
            <resp>lektoriranje</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Boris Bosančić</persName>
            <resp>konverzija u TEI format</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Tomislav Jakopec</persName>
            <resp>programiranje aplikacije za prikaz TEI dokumenata</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Ivana Čadovska</persName>
            <resp>OCR teksta</resp>
         </respStmt>
         <respStmt>
            <persName>Tihomir Vranješ </persName>
            <resp>OCR teksta</resp>
         </respStmt>
         </titleStmt>

         <editionStmt><p></p></editionStmt>

         <extent>15 300 dpi G4 TIFF images</extent> <!-- rezolucija i format slika -->

         <publicationStmt>
            <idno>DK1800-IIIII</idno> <!-- vrijednost atributa xml:id u korijenskom TEI tagu -->
            <publisher>Filozofski fakultet u Osijeku</publisher>
            <pubPlace>Osijek</pubPlace>
            <address>
               <addrLine>L. Jägera 9</addrLine>
               <addrLine>31000 Osijek</addrLine>
            </address>
            <availability><p></p></availability>
            <date when="2010"></date>
         </publicationStmt>

         <notesStmt>
            <note></note>
         </notesStmt>

         <sourceDesc>
            <biblStruct> <!-- Bibliografski opis (Marijana) -->
               <monogr>
                  <author>
                     <persName></persName>   <!-- nedostaje autor -->
                  </author>
                  <title level="m" type="marc245a">Od Pri Szvetoga Troisztva</title>
```

```
            <imprint>
               <pubPlace></pubPlace>
               <publisher></publisher>
            </imprint>
         </monogr>
         <note></note>
      </biblStruct>
   </sourceDesc>
</fileDesc>

<encodingDesc>
   <projectDesc>
      <p>Digitalizirani i označeni tekstovi starih knjiga na hrvatskom jeziku za potrebe Digitalne knjižnice hrvatske baštine do 1800. god. i istoimenog znanstvenog projekta</p>
   </projectDesc>
   <editorialDecl n="4" xml:lang="en">
      <p xml:lang="hr">Elektronički tekst nastao je postupkom optičkog prepoznavanja znakova. Obavljene su ispravke teksta u navedenom postupku. Označavanje je provedeno na osnovi preporuka za Razinu 4 (Level 4) označavanja "Vodiča za TEI u knjižnicama". Digitalizirane slike su povezane s elektroničkim tekstom.</p>
      <p xml:lang="en">This electronic text file was created by Optical Character Recognition (OCR). Some corrections have been made to the OCR-ed text. Encoding has been done using the recommendations for Level 4 of the TEI in Libraries Guidelines. Digital page images are linked to the text file.</p>
      <p>Soft hyphens encoded as U+00AD</p>
      <p>Hard hyphens as U+002D.</p>
   </editorialDecl>
   <tagsDecl>
      <!-- CSS za oznaku poravnanja teksta na naslovnoj stranici; CSS će biti pozvan na samoj stranici preko rendition atributa -->
      <rendition xml:id="center" scheme="css">text-align: center;</rendition>
      <!-- Primjer objašnjavanja čemu služi pb element u dokumentu -->
      <namespace name="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
         <tagUsage gi="pb" occurs="8" withId="8">Koristi se za oznaku prijelaza na novu stranicu</tagUsage>
      </namespace>
   </tagsDecl>
   <refsDecl>
      <!-- Primjer izražavanja kanonske reference odnosno identifikacijskog sustava koji se koristi za oznaku broja knjige i broja stranice -->
      <p>Atribut <att>xml:id</att> u svakom <gi>div</gi> elementu sadrži kanonsku referencu u formi 'DK1800-XX-YY-ZZ' gdje je XX broj knjige označen rimskim brojevima, YY broj poglavlja u knjizi označen arapskim brojevima, a ZZ broj potpoglavlja označen arapskim brojevima. U slučaju kada nije sigurno da li je riječ o poglavlju ili potpoglavlju oznake YY i ZZ iskazuju se također rimskim brojevima a vrijednost atributa <att>type</att> u <gi>div</gi> elementu je "undetermined".</p>
   </refsDecl>
   <appInfo>
      <!-- Aplikacije koje su se koristile za stvaranje i uređivanje dokumenta -->
      <application ident="AbbyFineReader" version="10.0" notAfter="2009-09-01">
         <label>Abby FineReader</label>
      </application>
   </appInfo>
</encodingDesc>

<profileDesc>
   <!-- Da li ovdje Zoran može nešto napisati o porijeklu dokumenta? -->
   <creation>1736</creation>
   <!-- 90% se koristi hrvatski jezik 18. stoljeća, a 10% današnji hrvatski jezik u dokumentu -->
   <langUsage>
      <language ident="hr-HR" usage="10">hrvatski</language>
      <language ident="shr-HR" usage="90">hrvatski 18. stoljeća</language>
   </langUsage>
   <textClass> <!-- Ovdje će se označiti Zoranovi POJMOVI i SIMBOLI -->
      <keywords scheme="">
         <term></term>
      </keywords>
   </textClass>
   <!-- SLUČAJ KADA SU KONTROLIRANI RJEČNICI TERMINA (context.xml) UNUTAR TEI HEADERA
      <particDesc>
      <listPerson type="historical">
      <person n="1" xml:id="PN01">
      <persName>
      <forename>Petar</forename>
      <surname>Regalat</surname>
      <addName type="alias" xml:lang="es">Regalado</addName>
      <addName type="alias" xml:lang="la">Regalatus</addName>
```

```
            <roleName>svetac</roleName>
            <roleName>španjolski franjevac</roleName>
            <state type="life" from="1390" to="1456"></state>
            </persName>
            </person>
            <person n="2" xml:id="PN02">
            <persName>
            <forename>Franjo</forename>
            <surname>Asiški</surname>
            <roleName>svetac</roleName>
            </persName>
            </person>
            <person n="3" xml:id="PN03">
            <persName>
            <forename>Abraham</forename>
            <roleName>patrijarh</roleName>
            </persName>
            </person>
            </listPerson>

            <listPlace>
            <placeName key="GN1" n="1" xml:id="GN01">
            <settlement type="city">Valladoid,</settlement>
            <country>Španjolska</country>
            </placeName>
            <placeName key="CN1" n="2" xml:id="CN01">
            <settlement type="country">Španjolska,</settlement>
            <country>Španjolska</country>
            <bloc type="continent">Europa</bloc>
            </placeName>
            </listPlace>
            </particDesc>
            itd.
          -->
      </profileDesc>

      <revisionDesc> <!-- npr. kad Marijana pošalje bibliografski opis i on bude ugrađen u <biblStruct> -->
         <change who="#MARIJANA" when="2010-05-25">Header generated from export of MARC record</change>
      </revisionDesc>

   </teiHeader>

               <facsimile>
<graphic url="002.jpg"/>
<graphic url="003.jpg"/>
<graphic url="004.jpg"/>
<graphic url="005.jpg"/>
<graphic url="006.jpg"/>
<graphic url="007.jpg"/>
<graphic url="008.jpg"/>
<graphic url="009.jpg"/>
<graphic url="0010.jpg"/>
<graphic url="0011.jpg"/>
<graphic url="0012.jpg"/>
<graphic url="0013.jpg"/>
<graphic url="0014.jpg"/>
<graphic url="0015.jpg"/>
<graphic url="0016.jpg"/>
<graphic url="0017.jpg"/>
<graphic url="0018.jpg"/>
<graphic url="0019.jpg"/>
<graphic url="0020.jpg"/>
<graphic url="0021.jpg"/>
<graphic url="0022.jpg"/>
<graphic url="0023.jpg"/>
<graphic url="0024.jpg"/>
<graphic url="0025.jpg"/>
<graphic url="0026.jpg"/>
<graphic url="0027.jpg"/>
<graphic url="0028.jpg"/>
```

<graphic url="0029.jpg"/>
<graphic url="0030.jpg"/>
<graphic url="0031.jpg"/>
<graphic url="0032.jpg"/>
<graphic url="0033.jpg"/>
<graphic url="0034.jpg"/>
<graphic url="0035.jpg"/>
<graphic url="0036.jpg"/>
<graphic url="0037.jpg"/>
<graphic url="0038.jpg"/>
<graphic url="0039.jpg"/>
<graphic url="0040.jpg"/>
<graphic url="0041.jpg"/>
<graphic url="0042.jpg"/>
<graphic url="0043.jpg"/>
<graphic url="0044.jpg"/>
<graphic url="0045.jpg"/>
<graphic url="0046.jpg"/>
<graphic url="0047.jpg"/>
<graphic url="0048.jpg"/>
<graphic url="0049.jpg"/>
<graphic url="0050.jpg"/>
<graphic url="0051.jpg"/>
<graphic url="0052.jpg"/>
<graphic url="0053.jpg"/>
<graphic url="0054.jpg"/>
<graphic url="0055.jpg"/>
<graphic url="0056.jpg"/>
<graphic url="0057.jpg"/>
<graphic url="0058.jpg"/>
<graphic url="0059.jpg"/>
<graphic url="0060.jpg"/>
<graphic url="0061.jpg"/>
<graphic url="0062.jpg"/>
<graphic url="0063.jpg"/>
<graphic url="0064.jpg"/>
<graphic url="0065.jpg"/>
<graphic url="0066.jpg"/>
<graphic url="0067.jpg"/>
<graphic url="0068.jpg"/>
<graphic url="0069.jpg"/>
<graphic url="0070.jpg"/>
<graphic url="0071.jpg"/>
<graphic url="0072.jpg"/>
<graphic url="0073.jpg"/>
<graphic url="0074.jpg"/>
<graphic url="0075.jpg"/>
<graphic url="0076.jpg"/>
<graphic url="0077.jpg"/>
<graphic url="0078.jpg"/>
<graphic url="0079.jpg"/>
<graphic url="0080.jpg"/>
<graphic url="0081.jpg"/>
<graphic url="0082.jpg"/>
<graphic url="0083.jpg"/>
<graphic url="0084.jpg"/>
<graphic url="0085.jpg"/>
<graphic url="0086.jpg"/>
<graphic url="0087.jpg"/>
<graphic url="0088.jpg"/>
<graphic url="0089.jpg"/>
<graphic url="0090.jpg"/>
<graphic url="0091.jpg"/>
<graphic url="0092.jpg"/>
<graphic url="0093.jpg"/>
<graphic url="0094.jpg"/>
<graphic url="0095.jpg"/>
<graphic url="0096.jpg"/>
<graphic url="0097.jpg"/>
<graphic url="0098.jpg"/>

```
<graphic url="0099.jpg"/>
<graphic url="0100.jpg"/>
<graphic url="0101.jpg"/>
<graphic url="0102.jpg"/>
<graphic url="0103.jpg"/>
<graphic url="0104.jpg"/>
<graphic url="0105.jpg"/>
<graphic url="0106.jpg"/>
<graphic url="0107.jpg"/>
<graphic url="0108.jpg"/>
</facsimile>

        <text>
    <body>
                <pb n="1" facs="002.jpg"/>

    <div1 type="book" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-00">
      <!--   Prihvaćen primjer ako se naslov i podnaslov shvate kao dijelovi body-a -->

      <div2 type="undetermined" xml:id="DK1800-IIIII-front">
      <head>
        <title type="main">
          <emph>OD PRI SZVETOGA TROISZTVA</emph>
        </title>
        <title type="sub">
          To jeszt OCZA, SZINA, J DUHA SZVETOGA
                                        Pod SZLAVNIM, IMENOM I Raſzvienom Zaſztavom, u Czerqvi Druſtva Iſzuſzovogh, dâvnò
zidánoj, i pravlyenoj, po ſzvetome Ladislau Krályu, ù Szlobodnome i Pervome Kralyévskome Grádu <placeName key="GN5"
ref="context.xml#GN05" type="city">Budimu</placeName>;
                                        Po, uzviſenome Kralyévszkom Mácsárſzkóme Duóru, poſzli lſzukerSztovogh porodgyénya, lita
1725. drugi dán Nedilyni Miſzécza Ruina, Szlavnò podignuté Congregátie Knyixicza.
                                        MDCCXXXVI.
                                        </title>
      </head>
      </div2>

                            <div2 type="undetermined" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-i">
        <head></head>
        <p>
                                        Stámpáno ú Gradu <placeName key="GN5" ref="context.xml#GN05"
type="city">Bndimu</placeName> po Ivanu Gerog Nottenſtein, 1736.
                                        </p>

                                        </div2>
                                        <!-- 2. STRANICA -->
                                        <pb n="2" facs="003.jpg"/>
                                         <div2 type="undetermined" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-ii">
        <head></head>
        <p>
                                        Bláxeni Národ, komu jezt Goſzpodin Bogh nyegov; Púk, kogáe obrao za bacſtinu ſebbi. Pſal.
32.V.12.
                                        Na fályénye ſzlavé miloſztivnozti nyegové. Eph. 3.v.6.
                                        </p>

                                        </div2>

      <!-- 3. STRANICA -->
                                <pb n="3" facs="004.jpg"/>
      <div2 type="chapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-01">
                                  <figure>
        <graphic url="pics/graphic1.jpg"/>
        <head></head>
        <figDesc></figDesc>
       </figure>
        <head>PERVO POGLÁVJE.</head>
        <p>Od tomacsénya, ovogh Bratinzva, ſzvété Troicze.</p>

                                         <div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-01-01">
        <head><hi rend="center">§. I.<lb/>
                                        Stoje ovo Bratinztvo ſzvetoga Troiztva?
```

</hi></head>

<hi>O</hi>VO nie drugo, nego na ovome ſzvitu, verno, náj ſzlávnie, i prid Bogom náj dráxie Druſtvo, ù komu, xivujuchiégh i pravednogh, (a) od vika, i uvike,

<!-- 4. STRANICA -->
<pb n="4" facs="005.jpg"/>

(b) vazda, ſzvagdi buduchégh Boxánztva, (c) nevidgenogha necſujenogha, i nepromignivlivogh bittia (d) ſzvemoxnogha jákogha Moguztva, (e) verhovnogha Goſzpodztva i blaxenztva, (f) ſzvaká videchiégha Znánya, neprivarlyivé mudrozti, (g) bezkrájne pravednoſti i miloſzerdnozti, (h) nedoſztignuté lipoté i ſzvetozti, (i) ſvakojáke dobrote i ſzverſ[?]tozti, (k) jedno Boxanztvene Náravi, á u trimá nerazdillyenij kipovij (l) JEDNOGA Boga, (m) tojezt: Boga ocza, ſzina, i Duha ſzvetóga, (n) nepriſztance, nochiom i dányom, (o) s Angyeoſzkim fálenyii (p) fáli, z dobrima dili poſtuje, (q) iz ſzviu Národá, i porogyényá, puka ſzvakogh, i ſzviu jeziká, (r) obráni Národ, krályevsko Popovztvo ſzveto porogyénye, odkuplyeni púk, (s) tojeſt na vicſni Xivot Ztvádni, i obráni Virni (t) Xivujuchégh Boga ſzinovi, (u) kojeie Bogh, napoklon, lyubavi ſzvoe (x) primilovao (y) tojeſt obrao

<!-- 5. STRANICA -->
<pb n="5" facs="006.jpg"/>

prie, negoje ſzvit ſztvorio, (z) i kádſzé joſt niſzu rodili (aa) obrao za ſzinove po Iſzuſzu Iſzukarztu, o ſzebi, po odluki vollyé ſzvojè, za poſáliti ſzlavu miloſzerdnozti ſzvoje. (bb) Poszli porogyennia nyiovog, Boxána zverhu lyubav uli u ſzercza nyiouá (cc) da jednákogh ſzercza buduchi, jednim uztma poſtuju blágoga Boga. (dd) Iz ovoga Tomacſénya, gdiſze fali, i kazuje: Stoche rechi Brátinztvo ſvét; oga Trojſtva, dobri kerſtyanine ſtiuchii, raſumichies.

<hi rend="italic">Perui pút,</hi> Da ova rics diacskì Congregatìo dalmatinszkì ſzkupſtina ovde drugo ne jávgla, nego poboxno jedno Bratinztvo, ſabráno i ſzaſztavglyeno od muski glavá i Xenszki, u Kome Bratinzvu, na ovome ſzvitu, iz megyu ſzinová ſzvita, po miloſzti Boxioj, obráni (ee) Xivujuchég Boga ſzinovi (ff) Boxánztvenóm lyubavju gánúti, ſzveto Troiztvo jednoſzercſno, s jednim uzma fále. (gg)

<!-- 6. STRANICA -->
<pb n="6" facs="007.jpg"/>

Zato ovo Bratinztvo ſzvetoga Troiztva moxeſzè pravô rechi: Dajè Druſtvo, ſzkupſtina, aliti Bratinztvo, uiko Verhovno, náj ſzlávnie, i prid Bogom náj draxe pribráno, ſzkladeno, i ſzaſztavlyeno od ſzámj ſzinová Xivujuché Boga.

<hi rend="italic">Drugi pút,</hi>Ova ſzvétá Congregatia, Kazujéſze Congregatia ſzvétoga Troiztva, jer Virni, Koyſze u nyoi Nahodé, pervi pút pod imenom i Záſztavom ſzvétoga Troiztva zovu. Drugi pút, ſzvétu Troiczu oſzobitim náccſinom ſzlavé i falé. Trechi pút, nyegovu Boxánvenu Szlavu ſzvuda gláſzé i ſcſire.

<hi rend="italic">Trechi pút,</hi> Daje ová ſzvetogha Troiztva Congregatia, na ſzvitu ovome, nájperva otudiſze poznae, jer kakógod ſzveta Troicza nadmeché ſzve koliche ſzvécze, tako i ova ſzvetá Congregatia nádmeché i nadviſuje ſzve koliche oſztálé Congregatie, kojéſzu pod imeni ſzvetik Boxii.

<!-- 7. STRANICA -->
<pb n="7" facs="008.jpg"/>

<hi rend="italic">Cſetverti pút,</hi>Ovoga ſzvétogha Troizva Congregatia kazujéſze náj ſzlávnia Congregatia, jer u nyoi buduchi Virni; ne ſzamò uſztmá oſzobitim náccſinom fálé, nego i z, dobrima dilii ſzlávé ſzvetu Troiczu.

<hi rend="italic">Pétí pút,</hi>Ovoga ſzvétogha Troiztva Coogregatia kazujéſze prid Bogom náj dráxja Congregatia, jer ſzvéta Troicza, ſzvoje lyubovnike, fáli i poſtenike, lyubi, (hh) i yubi- che na ovome ſzvitu, i u Tilu i u Duſi cſíni blaxene, á na drugom ſzvitu vechom ſzlavom kruni.

<hi rend="italic">Séſzti pút,</hi>razumiches, da u ovoi ſzvétogh Troizva Congregttii, buduchi Virni, u iſtinu jéſzu obráni ſzinovi xivujuchégh Boga, jér ſzvétu Troiczu pravò lyubiti, fáliti, i ſzlaviti nitie otichega, nitie tercſechega, nego milujuchéga Boga (ii) tojezt: ſzvétu Troiczu nitko nemoxe pravó fáliti, niti lyubiti, niti ſzláviti, nego ſzamò oni, koga ſzveta Troicza pri mi

<!-- 8. STRANICA -->
<pb n="8" facs="009.jpg"/>

lovála jeſzt (kk) tojezt, obrála jezt prie negoje ſzvit ſztvoren (ll) na poſáliyénye ſzlave miloſztivnoſzti nyégove (mm) i potim, poſzle nyegovogha rodgyenya (nn) boxanztvenu lyúbav lie u ſzercze nyegovo (oo) da nyu lyubi, fáli i ſzlavi. Otud Tkoſzegod upiſé u ovu ſzvetu Congregatiu, gánuvſiſze iz ove Boxántzvene lyubavi, i potom, priko ſzvegá xivota ſzvoga, pored Regule, áliti Uredgyényá ſzveté ové Congregatié, pravó lyúbi, fáli, i ſzlavi ſzvetu Troiczu, iztinito; czillo zlaménye jeſt, daje on ſzin xivujuché Boga, i baſtinik kralyévztva nebeſzkóga.

<hi rend="italic">(a) 1. Theſ. 1.v.9. (b) Dan. 6.v.26. (c) Bar. 3.v.25. (d) 1. Tim. 1.v.17. (e) Gen. 17.v.1. (f) Iſa. 3.v.1. (g) Dan. 13.v.42. (h) Joel. 2.v.23. (i) Jer. 32.v.19. (k) Exod. 33.v.19. (l) 1. Joan. 5.v.8. (m) Exod. 6.v.3. (n) Math. 28.v.19. (o) Apoc. 4.v.8. (p) Iſa. 6.v.8. (q) 2. Pet. 1.v.10. (r) Apoc. 7.v.9. (ſ) 1. Pet 2.v.9. (t) Apoc. 17.v.14. (u) Rom. 9.v.26. (x) Rom. 3.v. 24 (y) 1. Joan. 4.v.19. (z) Epheſ.

<!-- 9. STRANICA -->
<pb n="9" facs="0010.jpg"/>

1.v.4. (aa) Rom. 9.v.11. (bb) Epheſ. 1.v.5. (cc) Rom. 5.v.5. (dd) Rom. 15.v.6. (ee) Rom. 3.v.24. (ff) Rom. 9.v.26. (gg) Joan. 15.v.5. (hh) Rom. 15.v.6. (ii) Prov. v.17. (kk) 9.16. (ll) Joan. 4.v.19. (mm) Epheſ. 1.v.4. (nn) Epheſ. x.v.5. (oo) Rom. 5.v.5.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-01-02">
<head><hi rend="center">§. II.<lb/>
Kakvu ſzverhu imádé ová ſzvéta Congregatia?
</hi></head>

<hi>T</hi>ri ſzveté i ſzaránitelne ſzverhe imádé ovo, ſzveto Druſtvo iliti Bratinzvo.

<hi rend="italic">Perva,</hi>Da u nyemu buduchi Virni ſzvetu Troiczu, na ovome ſzvitu, ſonim nácſinom fále, kakogod nyu fále na nebéſzi, vazda, nepriſzſtancze, nochom i danyóm Angyeli, i ſzveti. Nato glédéchi, ová ſzvétá Congregatia, hotivſi ſzvétu Troiczu, na priliku Angyeoſzku fáliti, i vidivſi, da naovome ſzvitu, nitko ne moxe od mloghi poſzlová, nyu, né
<!-- 10. STRANICA -->
<pb n="10" facs="0011.jpg"/>
priſztaneſze, nochom i danyom vazda fáliti, uz ti uzrok kolikogodie u cziloi godini ſzaâti, aliti Urá, à imádéij 8760. onoliko Troroghi czedulicza, jeſzu prigotovili, i na nyima ſzve kolikè one Ure aliti ſzaâte upiſzali, i na te czedule ſzvoi pecſat uſtampála, dajuch jednu po jedu Virnim, kadſze koi upijſſe, da ſzvaki, po reguli aliti Urredbi, ove ſzvete Congregatie, za jednu czilu Uru aliti ſzaât ſzvetu Troiczu fáli, i dajoiſze moli i poklanya za one Virne, koiſze nahodé u Congregatii ovoj ſzvetoj. Náiprie za ſzvaku tilesnu in Duhovnu dobru ſzrichu onizii, koij xive. Izátim za laku i blaxenu ſzmert oniziî, koi u ſzmertni boleſzti jeſzu. Trechi pút Mertvim za Dúſe nyine. Odovud kádé u ovoi ſzvetoi Congregatii buduchi Virni tolikoſze umloxé, da ona Ura, aliti ſzahat godiſnyi, troiczi, jali ſeſztoriczi, jali i deſzetoriczi dopadnè, kolikoche to
<!-- 11. STRANICA -->
<pb n="11" facs="0012.jpg"/>
Bogu drágo bitti, à i nami na ſzpaſzenyé, kade toliki nepriſztancze, nochom i danyóm ſzvetú Troiczu, faliti budú, i za náſz nyu moliti! O Kolikoje blaxen, koi u ovakoj priſzvétoj i ſzpàſzenoi Congregátii moxe bitti!

<hi rend="italic">Druga</hi>ſzverha i odluka ove ſzveté Congregatie jeſzt ová, da u nyoi buduchi Virni ne ſzamo brezpriſztancſze, vazda, ſzvetu Troiczu, fálé, nego dà i gláſzé i ſiré fálu nyeizinu ſzvudé, navlaſztitò u ovoj naſſoi Zemlyi Macſarſzkoi. Po zarádi togá, daſze po ovoi ſzvetoj Congregatii ſzvude ráz ſiri ſzlava i fála ſzvete Troicze, u ovu ſzvetu Congretiu, megyu ſzinove xivujuche Boga. Muxi i xene od ſzvakoga plemena, verſzte, i jezika upiſzatſze hoche. Na tó glédì ova ſzvéta Congregatia uzdiſuch xéli, da u ovoj ſzvoi Zemlyi naſſoj, buduchi právi, dobri Duhovni Paſztiri ſzámi ſzebe,
<!-- 12. STRANICA -->
<pb n="12" facs="0013.jpg"/>
ſza ſzvoim Ouvczami dadu upiſzat u Knyigú bratinszku ſzvete Troicze, i upiſzávſi ſznami rávnim ſzerczem fále i ſzlavé ſzvetu Troiczu. O Kolikobi ſzveto, i Bogu drago, à nami na ſzpaſzénye bilo, kadbi, ſtojegod u Zemlyi ovoi náſſoi Paſztirá Duhovni, ſza ſzvoim poſzluſnim Ovczami, ſzvaké nedillyé i ſzvakogh ſzvécza falili ſzvetú Troiczu.

<hi rend="italic">Trecha</hi>ſzverha, ove ſvete Congregatié ova jezt, da u nyoi buduchi Virni, Kakono prifacheni ſzinovi Boxij, ne ſzámó ſzvétu Troiczu fálé, i nyeizinu ſzlavu ſzvude gláſzé i ſiré, nego da nyu iz dobrij aliti Kripoſtiniî diliî proſzlavé, i tako <hi rend="italic">po dobriî dilliî da upoſzluju, nekaje iſtinito i czilo zuanye obráne nyino.</hi> 2. Pet. 1.v.10. Togá rádi, da u ovoj ſzvétoj Congregatii buduchi Virni, na Vicſnyi xivot doſztojná mlogá dobrá dilá ſzátvoré, ova ſzvetá Congregatia dala jeſzt ucſinit jednu blagoderxnu skrignu, aliti
<!-- 13. STRANICA -->
<pb n="13" facs="0014.jpg"/>
ſzanduk, u kojuskrigniu, ſzvaki Brat, priko godiné, tri novcza, ilimu tri groſicha, viſſé ja manyé, po moguſtvu ſzvojemu metnuti hoche, i iz ovii nováczá, ſzaké godiné. Pervi pút, Trij ſziromaska, oſztatna, i ſzirotna Dicza zaoditſze hoche, i daticheſze na skulu, jali ako nie za to, daticheſze na zanát koigod, dok naucſi pakcheſze; iz ſzlobodit, da unapridak ſzvrimenom more tileſzna; Duhovna pogibéllyá obichi, i ſzvoim naukom, jali zanátom poboxnò xiviti: Na ovu ſzverhu i trima ſziromaskim i ſzirotam Divojkami daticheſze pomoch Kojagod, daſze mogú poſteno udomiti. <hi rend="italic">Drugi pút,</hi> ſzvaké godiné Poſtovani Otacz, Paeſes ſzáveſztom, i dogovorom oſztalé Bráché, na czilu godinu pogoditſze hoche z Docturom aliti Likárom, z Berberinom, i z, Apotekárom, koi ſzve kolike u ovoj ſzvetoCongregátii budu ſziromae i poj
<!-- 14. STRANICA -->
<pb n="14" facs="0015.jpg"/>
tribite boleſtnike nágledati i licſiti hoche; koima, za nyinu trudbu i likarie iz ovii novaczá plachatiſze bude. Trechi pút, ako izvan ovoga, joſt koi novacz oſztane u skrinyi, priko godine dobrimcheſze podilit onakovim ſziromahom, koi u golemoi nevolyi buduch, proſzit nemogú. Ove tri odluke i ſverhe imádé ſzveta Ova Congregatia, koje prid Bogom kolikoſzu drége, i nami kolikoſzu na ſzpaſzényé, ſtijuhiî kerſchanine promiſzli.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-01-03">

<head><hi rend="center">§. III.<lb/>
U cſemú imádé rázliku ová ſzuetá Congregatia, od oſztáli ſuveti Congregatióna?
</hi></head>

<hi rend="italic"><hi>P</hi>ervi pút u dobrii diliî:</hi>Jer ová ſzvetá Congregatia; polák ſzvoje regule aliti Uregyenyá, radi Boxie lyubavi, oſzobitu ſztaroſzt imáde na ſzirote, i
<!-- 15. STRANICA -->
<pb n="15" facs="0016.jpg"/>
ſzvaké potribniké, uz ti rázlogh, poklem ova ſzetá Coogregátia, ſáv ſzvoj dohodak derxi i troſi ſzamò na razſirényе ſzlavé Boxié, i podpomágánye potribnikov, doſztoinô Moreſze imenovat Dom blàgodivni, lyùdij potribnij.

Drughi pút is Boxij Fáalényii: Jer ová ſzvetá Congregátia, oſzobitim Nácſinom ſzvetu Troiczu Angyeoſzkimii i Apoſtolſzkimii falenyii fáli. Zató u ovom ſzvetome Druſtvu buduchi Virni, niſzu drugi, nego oni Xivujuchi Bogu pravi Bogomolyeſi, koim Iſzukerſt rekao jeſzt: <hi rend="italic">Doitiche, Vrime, i jurue jeſzt, kadé právi Bogomolitiche Ocza u Duhu i právdi, jer i otacz ovaki tráxi, koiſze molé nyemú.</hi> Joan. 4.V.23.

Trechi pút, U razſirényu Szlavé Boxie: Jer u ovoy ſzuetoj Congregátii buduchi Virni, oſzobitim nácſinom ſiré ſzvuda ſzlavu i fálu ſzvétoga Troiſztva, ſtonoie na Dusé ſzpáſzé
<!-- 16. STRANICA -->
<pb n="16" facs="0017.jpg"/>
nye nái koriſztnia. Zató Bogbi dao, daje ſzvágdi, navlaſztitò u Zemlyi náſſoi, po ſzvi miſzti, ová ſzvetá, ſzlávná Congregatia! Onda bi bio doiſzta práui i trajuchi mir u Zemlyi, tihòta, jedinoz, ſzpaſzényе, i ſzvaki blagoſzov Boxii.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-01-04">
<head><hi rend="center">§. IV.<lb/>
Dakle ſzvetu Troiczu né ſzvi lyudi ſzlave.
</hi></head>

<hi>S</hi>zvetu Troiczu doiſzta maloye Koi ſzlave, Jer mlogo je Zváni, ali maloje obráſti (a) mlogoye ſztovoreni, ali malochey bitt ſzpáſzeni (b) vecheiie koiche poginut, negoli koicheſze ſzaránit (c) toga rádi, ako poglednés ſzvita ovogh cſetiri ſztráne, tojeſt: Afriku, Ameriku, Aſiu, i Europu, Náiprie: Náchiches neſzámo megyu pogani, nego i megyu kerſchanii, mloge brez broja Bogotájcze, Ather,
<!-- 17. STRANICA -->
<pb n="17" facs="0018.jpg"/>
Athee, tojeſt: Diavoráue, Pliniáne, Pitagoráne. Druſinu Caligelae i Neruna, <hi rend="italic">Koima Bogh jeſzt terbúnyi (d) Koi u ſzerczu vele: Nejma Boga: (e) tkoje ſzvemogúchi da ſzluximo nyemu? i ſtoche naſz pomoch akoſze molimo nyemu (f) brezpoſzlen jeſzt, koi Bogu ſzluxi (g) haedimo dakle i uxivájmo dobrá ſzadaſnyá ſzkupim Uinon is pomaſzti napunimoſze, da nie polya ni jednógh, kude neche hodit bludnoſzt naſſà, da pritiſznemo ſziromaha pravednogh, i ne hodimo Udovicſni &c., jer ovo jeſt hiſze naſſe, i nas xdrib. (h)</hi>

<hi rend="italic">Drugi pút,</hi>Náchichès od cſetiri verſzte mloge pogane. Pervò onakvé, koy jali Ognya, jali Vatru, jali trepecha aëra aliti Daha, jali okrugloſzt Zvizdá, jali berzu vodu, jali ſzuncza; Miſzécſa Bogom nazivlyu (i) Takò Hereclidáni nebéſzá, Anaximanderáni Zvizde, Anaxagoráni ſzuncze, Heraclitáni vatru, Anaximenáni trepécha Aëra aliti Daha: Prodicanu
<!-- 18. STRANICA -->
<pb n="18" facs="0019.jpg"/>
vodu za Bogove derxe. Drugò Imáde i onakvi i koiſzu <hi rend="italic">prominili; prineſzli cſaſzt i ſzlavu neumerloga Boga, na obraz umerloga cſoveka, pticzá, cſetvoronoxni, i puzechii Xiviná.</hi> (k) Ovako za Bogove derxe Aſſiriani Golúba: Archivani Zmiu, Babiloniani Asdaju, Trogloditáni Kornyacſu; Theſaliani Ródu; Ambraciani Lava; Delficani Vuka; Samiani Ovczu; Thebaniani Tvora; Tenediáni Kravu; Aegypcziani Tele. Trechiput náchiches i onakve, Koij prikázuju ſzinove i kchere ſvoje Gyavolom (l) Ovako Filiſtincti Dagonu (m) Amonite Molochu (n) ſidonczi Aſtartu (o) Moabite Aſtarotu (p) Samiritáni Baalu (q) Ninivire Neſrochu Boxanztva poſzveta prikazujú, i ovima, u Idoli pribivajugyijm, Gyávolom, na poſténye, ſzvoju Diczu, nemilomczè xive ſzaxegú. <hi rend="italic">Cſetverti pút</hi> Imade pogáná Idolaczá, koij piſzáne, jáli diláne lyudſzke kipove miſzto xivujuchega Boga poſtuju (r)
<!-- 19. STRANICA -->
<pb n="19" facs="0020.jpg"/>
Ovako Ninus, Nemrodov ſzin, po ſzmerti ocza ſzvoga, zapovidi pribivajuchmii u zemlye Aſſirijſzkoi, da obraz aliti priliku nyegovu ouak poſtuju i ſzlavé, kako iſztóga Boga ſzvoga (s) takogyer u Aegyptu Syrofanes zapovidao jeſzt daſze lyudi klanyaju obrázu ſzina nyegovogha, kako Bogu (t) poti nácſin Nabugodonoſor (u) i oſztáli oholii królyevi, Poglavicze, i Goſzpoda i ſzamiſzebe, i xene ſzvoje, i Diczu, i junaſtvom glaſzne i Virne ſzlughe ſzvoje, hoteliſu proſzláviti obráze nyine kako Bogove, Boxánztvenom ſzlavom zapovidili jeſzu proſziti i za Bogove imenovati, i derxati. Odovud megh ovi pogani, mlogé nebrojene himbene i laxlyive Bogove Zlamenujuchá Idoli jeſzu.

<hi rend="italic">Trechi pút</hi>Náchiches mloge nebrojene Mahometove ſzinove i nyn zákon prem dáſzeje na cſetiri ſztráne razczipio (pervi imenujeſze Melich koga Affricáni ſzlide; Drughi Azaf, koi jeſt
<!-- 20. STRANICA -->

<pb n="20" facs="0021.jpg"/>
u Medchi, Arabii, i u Damasku Trechi Alambeli, koga jeſt prifatila Armentzka i Perſiánszka Zemlya, Cſetverti Buhanfi, koi jezt potugima lyudma u Alexandrii i Syrii) niſtanemanyè ovi ſzvi koliczi ſzvetu Troiczu táje, i u ſzamome jednom kipu àliti ſzobſtvu buduchega Boga izpovidaju, kakoono u pervoi Azoar, aliti u pervom poglávju Turszkogha Alcorana ocſitò ſztoi.

<hi rend="italic">Cſetverti pút</hi>náchiches Nebrojene, od cſetiri verſzte Xidove, aliti Cſifute; prililke rádi: Saducce (x) Fariſee (y) Samaritáne (z) Eſſenuſe (aa) koi ſzada ſzvi pogerdgyuju ſzvétú Troiczu, kojojſzuſze ſztári Xidovi klányali, govorechi: A A A Goſzpodine Boxe Jer. 14.v.13. Ezech 4.v.14. Joel 1.v.25. i nazivaliſzu nyu ovijm ricſma: Abrahamov Bogh, Iſakov Bogh, Jakovlyev Bogh. Tob. 7.v.15.

<hi rend="italic">Peti pút</hi>Náchiches meghu kerſtyani mloge razlicſite odmetnieke, koi taje
<!-- 21. STRANICA -->
<pb n="21" facs="0022.jpg"/>
ſzvetu Troiczu, takovi jeſzu: Ariáni, Sabelliani, Cerintani, Ebionite, Macedoniáni, Apollinári, Eutycheſiáni, Antitrinitani, Unitariani, Origeniſtae i Affreani Oczipniczi. Zakona ovezi odmetnigá, tajúchij ſzvétu Troiczu, premdaſzuſze iztribili i digli, niſtanemanye po Macſarſzkoi, Polyáſzkoi, i po Erdelyu koi gdi gdi pooſztajaliſzu izopirczi nyini i bokluſtine; iz megyu koi jedni ſzina Boxiegai Bogom taje; jedni Duha ſzvetóga; jedni ocza, ſzina, i ſzvetoga Duha tri Boga razlicſita kazuju; jedni ocza, ſzina i Duha Szvetóga, za jednogh kipa aliti ſzobſta Boxánſtvenogh izpovidaju. Jedni Viruju daje otacz vechi kip, ſzin manyi. Duh ſzvetu nájmanyi. Schizmatici Raczi, Ruſugáczi, Moſquályi i Perczi: tajuch izhodenye Duha ſzvétogh od Boga ſzina mloge od ſzvetoga Troiztva, ſzrampotne ricſi, ſzvi raſávſi, glágolye. Od ofztáli odmetniga, po
<!-- 22. STRANICA -->
<pb n="22" facs="0023.jpg"/>
Nacſarskci, (ki právogha nauka neche da terpi, nego po ſzvojoi voli, ſzebika Meſtrove Kupi, i cſujénye ſzvoje odvrátivſi od právde, nagonétke ſze obrachaju) (cc) néchemo ovde govorit, nego ſzvetu i ſzlávnu Troiczu nepriſztanczè molimo, da ij proſzvitti, i proſzvitlyeni po Viri právoi, ſznami za jedno, pravò da fálé i ſzlavé ſzvetu Troiczu.

<hi rend="italic">Seſzti pút</hi>u Rimſzkoi ſzvetoj Majki Czerqui, navlatſztitò u Zemlyi náſſoi Apoſtolſzkoj, o goleme xaloſzti! ſtaije naiprià Naucsni, koi od ſzvetoga Troiztva, malò, já i niſta neznadú; kroz neznánozt ſzvoju ſzvetu Troiczu nitti fálé niti ſzlavé. Drugò: ſtaije ucſeni, koi prem daſzu, po Viri, ſzvetu Troiczu poznali, niſtanemanyé nyu niti fále ni ſzlavé, nego volé ſzluxiti ſztvorényu, negoli ſztvoritelyu Bogu ſzvojémú. Trechè: ſtaije krotki i Virni, koi prem da náſztojé sluxiti Bogu, niſtane manyé ſzvetú Troiczu Angyeoſzkimiſ falenyj ne ſzlavé.
<!-- 23. STRANICA -->
<pb n="23" facs="0024.jpg"/>
Rádtoga, da ſzveta Troicza, ſzvágdi, á navlazitò u náſſoi, s' mlogii Odmetniczii, napunyenoi Zemlyi, od kerſchána Virni, vazda, nochom i danyóm, nepriſztancſzè, pofályena i proſzlavlyena bude, Verná Kralyevſzka Macſarszka Curia: tojezt: Verna i priſzvitla ſeptem Virálſzka, i promolvena Krályévska, ſzudſzke Table, po Iſzuſzovv porodgyenyu, lita 1725. drugé Nedillyé Miſzecza Rújna, ú dánaſnyoi Czérqui Druſtva Iſzuſzovogh s' velikim Ceremoniami, na rázeſirényе ſzláve ſzvetóga Troiztva, na ſzpaſzényе mloghim Duſami, na pomiroványe, blazenztvo i napridak Zemlye náſſe, ovu ſzvetu Congregatiu podigli jeſzu; u cſiu Knyigu po Iſzſzovim porodgyényu, lita 1727. ſznami ſzebe upiſzali jeſzu. Náiprie Priuzviſeni VI. Carolus Rimſzki Czeſzar, I okrunyeni Krály nas, i priuzviſena Kralyicza Goſzpoja naſſa. II. put, Mlogá ſzvitlá
<!-- 24. STRANICA -->
<pb n="24" facs="0025.jpg"/>
Goſzpoda Czerkovna; ſzvitovna, mlogi Nemeſczi, aliti plemeniti Goſzpodári. III. put iz megyu ochenſzkoge púka nikoliko hillyád. Koje, ſzveta Troicza ſzvákim tileſznim i Duhovnim dobrom da blagoſzovi, joſt na ovome ſzvitu, á na drugom ſzvitu da ij obogati vikoviſnyom ſzlavom i ſzpaſzényem.

(a) Math. 22.v.14. (b) 4. Eſd. 8.v.3. (c) Ibidem cap. 9.v.15. (d) Phil. 3.v.19. (e) Pſal. 13.v.1. (f) Job. 21.v.15. (g) Malath. 3.v.14. (h) Sap. 2.v.6. (i) Sap. 13.v.2. (k) Rom. 1.v.23. (l) Pſal. 105. v. 37. (m) 1. Reg. 5.v.1. (n) Iev. 18.v.21. (o) 3. Reg. II.v.6. (p) Jud. 6.v.6. (q) 3 Reg. 16.v.31. (r) 4. Reg. 19.n.37. (ſ) Sap. 14.v.17 (t) Antiqu. Hiſt. (u) Dioph. Hiſt. (x) Dan. 3.v.1. (y) Math. 22.v.23 (z) Act. 15.v.5 (aa) 4. Reg. 17.v.29. (bb) Math. 14.v.6 (cc) 2. Timot. 4.3.

</div3>

</div2>

<!-- 25. STRANICA -->
<pb n="25" facs="0026.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-02">
<figure>
<graphic url="pics/graphic2.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head>DRUGO POGLAVJE.</head>

Od Angyeoſzke krunicze ſzvetóga Troiſztva.

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-02-01">
<head><hi rend="center">§. I.<lb/>
Stoje ova ſzvete TroiczéAngzeoſzka krunicza?
</hi></head>

Ovo nie drugo, nego nái ſzvétie Boxie proſzlavlyénye s koijm Angyeli, na nebu ſzvetu Troiczu ſzlavé, nepriſztanczè nochom i danyóm (a) govoréchi, Szvét, Szvét, Szvét
<!-- 26. STRANICA -->
<pb n="26" facs="0027.jpg"/>
Goſzpodin Bogh Sabaoth, puna jeſzt czila Zemlya ſzlávom nyegovom. (b) Blágoſzov i ſzvitloſzt, i mudroſzt, i zafálnoſzt, poſténye i jákoſt Bogu naſſému uvike vikom Amen. (c) Zato ova ſzvetogh Troiſztva krunicza imenujeſze krunicza Angyeoſzka, jer je poſztala od Angyélá; i ſzloxena aliti ſzaſztavita jeſzt od Angyeoſzkij proſzlavlyénya. Na to gledí, kedè Zajednò, jednákim ſzerczem i úſztma (d) govorimo ovu Angyeoſzku kruniczu, k Angyelomſze prilikujemo. (c)

(a) Apoc. 4.v.8. (b) Iſa. 6.v.3. (c) Apo. 7.v.12. (d) Rom. 14.v.9. (c) Apoc. 22.p.5.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-02-02">
<head><hi rend="center">§. II.<lb/>
Kákoje ová Angyeozka krunicza od Angyel poſztala?
</hi></head>

<hi>AN</hi>gyeli, u nebu, ſzvetu Troiczu vidivſi s liczem u licze, (a) i
<!-- 27. STRANICA -->
<pb n="27" facs="0028.jpg"/>
u nyoi, brezkrájnu Boxáuſztvenu dobrotu nyeizinu (b) i k, nyima veliku lyubav nyejzinu (c) hotivſi nyu uzaimiczè lyubiti, i oſzobitim nacſinom ſzlaviti, odma kako biſe ſztvoreni, pocséſe ſzvetu Troiczu ſzláviti, ovim nácſinom: Serafini verhovni Angyeli rekoſe: Szvét, Szvét, Szvét Goſzpodin Bogh Sabaoth &c. (d) à oſztáli Angyeli za nyimá: Blagoſzou i ſzvitloſzt &c. (c) s koima proſzlávlyényi ſzveta Troicza ſzlaviſze od Angyélá, nepriſztanczè nochom i danyóm (f) od pocséla ſzvita, i uvike vikom. Odávdeje poznat kolikoje dávnaſnya; ſzlávna, i prid Bogom drága ova ſzvete Troicze krunicza Angyeoſzka.

<hi rend="italic">(a) Cor. 13.v.12. (b) S. Aug. lib. de Trinit. cap. 3. (c) Ibidem. (d) Iſai. 6.v.3. (e) Apoc. 7.v.13. (f) Apoc. 4.v.8.</hi>

<figure>
<graphic url="pics/graphic3.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
</div3>

<!-- 28. STRANICA -->
<pb n="28" facs="0029.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-02-03">
<head><hi rend="center">§. III.<lb/>
Kákoje ova Angyeoſzka krunicza iz neba, knami dosla?
</hi></head>

<hi>N</hi>ajprie Iſaia Prorok u sztarome Zekonu (a) á <persName key="PN17" ref="context.xml#PN17">ſzveti Ivan Evangeliſta</persName> u novom Zákonu (b) cſujuchi kakvim nácſinom Angyeli ſzlave ſzvetu Troiczu Angyeoſzkimi proſzlavlyènyi, obiáviſe lyudma. Odovud, iz megyu lyudii, ſtaije god odrégyenii na vicſnyi xivot (c) kako obráni ſzudovi, (d) uztopczè pocséſe ſzlaviti ſzvetu Troiczu: Ovakò ſzvaki bogovetni dán, ſzlavlyáſe nyu Daniel po triput (e) <persName key="PN11" ref="context.xml#PN11">ſzveti David</persName> ſzedam puti (f) ſzveti machárion 48. puti. (g) <persName key="PN23" ref="context.xml#PN23">ſzvéti Bártol Aboſtol</persName>, i ſzvèta Divicza Márta 200. puti. (h) ſzvéti Pávao puſztinyák 300. puti. (i) ſzveti Egidio i ſilveria 10000.
<!-- 29. STRANICA -->
<pb n="29" facs="0030.jpg"/>
puti.(k) á ſzveta Maria Mandálina, takóje u puſztinyi ſzlávila ſzvetu Troiczu, daje ſzvaki dán, po ſzedam púti u Air gore dignuta. (l) odvisè ſzveti Auguſtin tolikoje ſzlavio ſzvetu Troiczu u ſzvom xivotu, dá i poſzle ſzmerti, ſzercze nyegovo (kojenoje Angyeo nyegov ſztraxanin, po ſzmarti ſzvétoga Auguſtiga, u jednóme biſztróme ſztaklu poklonio Sigisbertu Biskupu Lugdunskomu) ſzvake godine veſzelò igrá po váſzdugi dán na dán ſzvetoga Troiſztva; i koligogod púti tkogod govori prid nyim, jali Angyeoſzka proſzlávlyénya, jali ſzpoméné ime ſzvetoga Troiſztva, jali poſztavi pored nyegá knyigu onu, kojuje ſzveti Auguſtin piſzao od ſzvétoga Troiſztva; A gdiſze derxi ſzercze ſzvétogh Auguſtina onde nemore dochi nikakav poganin, jali odmetnik, i ako ukrádom i unigye, ú ti nia napriko umre.

<hi rend="italic">Drugi pút,</hi>Apoſtoli, Krozi promo
<!-- 30. STRANICA -->
<pb n="30" facs="0031.jpg"/>
trivſi doſztojánſtvo ſzlavè Angyeoſzké. ſzvétu Troiczu ſzlavili jeſzu, ne ſzamo Angyeoszkimi proſzlávlyényij, negoſzu joſt Angyeoſzkoj ſzlavi pridáli ovo Apoſtoloszko proſzlávlyénye Szlava Ocz, i ſzinu, i Duhu ſzvetome, (n) Koima ricſma, u ſzáboru Niceiſzkomu, ſzvéta Májka Cerqva, pridade ová ſzlova: Kako u pocsélu bi, i ſzadá, i vazda, i uvike vikom Amen. (o) Koim Angyeoszkim i Apoſtolzkim proſzlávlyenyém, ſzvi Kerſchani ſzlávili jeſzu ſzvagdi ſzvétú Troiczu, za tri ſztotine godiná. Potim, za Iſzukerſztovim porogyényém lita 324. U AEgytu, u grádu Alexandriiskomu , Arius, ſza ſzvoimi Ueſeniczi, Zabludéché Duhve, i Diávolſzke Náuke ſzluſajuch, po liczomirſtvu, las izrekávſi (p) Zatája ſzvetu Troiczu, i toliko privari ſzvita ovogh, daje ſzav ſzvit ſzamóga ſzebé Arianom ſcinio (q)

<hi rend="italic">Trechi pút,</hi>Radi ſzlave, i poſténya
<!-- 31. STRANICA -->
<pb n="31" facs="0032.jpg"/>
ſzvétóga Troiſztva, po Arij i drughi odmetniká, ukinute, i priſztale, ſzvéta Troicza ſzvoju ſzlavu i poſténye s'mlogimi cſudéſzami opetdixe i ponovi. Pervi put po Iſzukerſztovom porogyényu, lita 446. u Czarigrádu, tolikoſzeje Zemlya tráſzla, daſzye pod Grádom nepriſztanczè tako nihala, Kako Móre, kad velike talaſze dixe, pedeſzet i ſzedá Kúli oborileſzejeſzu i ſzvi domovi.

Toga ráni Theodoſius Czeſzar, i Proclus Biskup, s Púkom zajednò, u pollye odbegávſi kade poſzli mlogiî molitává diczu vodechi ú proceſſinu hodiſe, gdi jedno malano Ditencze na nyih, ocſi bih vgrablieno ú nebbo od onud po Angyeoszkoi kripoſzti, kadſze povráti, drugo ne recſe, nego iſztó na nebu cſujenu Angyeoszku ſzlavu: Szvet, ſzvet, ſzvet &c. Koju ſzlavu kako izgovori, tè cſasz i umri. Czeſzar i Biskup, iz ovoga Boxiega cſuda razumiſe, da Angyeoszkom ſzlavom vallyádé nyima ſzlaviti ſzvetu Troizu,
<!-- 32. STRANICA -->
<pb n="32" facs="0033.jpg"/>
ako xele izbavitiſze iz onolikogh pogibéllya; kako Angeoszkim proſzlavlyényém pocſéſe fáliti ſzvétu Troiczu, taki priſztade i u Grádu tréſnya Zemlye, i kuga megy lyudma- To promotrivſi, poszli toga ú kercſánzkoi Zemlyi, i po drugi Dexava, púk szlavlyáſe ſzvétu Troiczu Angyeoſzkimiî proſzlavlyenyiî. (r) Drugi pút, po Iſzukerſztovom porodyényu lita 566. Radegundis Krályicza, Elcſiiu ſzvógh poszla k Czeſzaru, koi za 40. nochi, i 40 daná, od veliki vitrová i gólemogh talaſza, na móru nikudſze niſzu mogli ganuti. Poſzli nyiné mlogé molitvé, jedan bili golúb, lágyu, ú kojoj biáu, triput obleti, á ſzoti zimſzeje jávlyalo da ſzvetu Troiczu fálé, ako zele od pogibéllya, daſze oproſzté, kakoje fálit pocſéſe i závit ucſiniſe, dachie ſzvude gláſzit i cſi(n)it ſzlávu ſzveté Troicze, takiſze móre utiſi, radi toga kade zdravò i mirnò, ſzrechni, doma ſztigoſe, ſzla
<!-- 33. STRANICA -->
<pb n="33" facs="0034.jpg"/>
vu i poſténye ſzvetóga Troiſztva ſzvude jeſzu gláſzili. (s) Trechi pút, po Iſzukerſztovom porodyényu lita 1068. Gottifredus Princip od Lotharingie, ſza ſztó hillyádmii kogniczii, i ſeſzt ſztotin hillyadmii Picſzii, Kerſchánszkimi Voiniczi ſzvu Antiochiu od Pogáná otte, i u nyoi od nebrojeni Pogána obuzet bi; od velikogh gládá vojnike ſzvoje pogubi, s nikolikii nejákii oſztade, hotiuſiſze s Poganii udarit, pri boja, kako ſzvetu Troiczu Angyeoſzkimii proſzlavlyényii fáliti ſztade, taki odma na nyih ocſi gledì, tri Muſke glave iz neba na pomoch dógyoſe, i ſnyima zajednò protiva Pogani takoſzuſze bili, daje iz megyu Turáká ſztó hillyádá palo, á oſztaliſzu odbigli. Kerſzſanszki Vojniczi oni neja ki, oſztadoſe ſzvi na broju, nitko od nyi nepogibe. (t) Cſetverti pút, kade Turczi, i odmetniczi ſzvetu Rimſzku Apoſtolsku Czerqvu oſzobitim nácſinom ſza ſzvi ſtráná progonit pocſéſe,
<!-- 34. STRANICA -->
<pb n="34" facs="0035.jpg"/>
onde Rimſzki Pápa, peti Pavao, kakono ſzvete Májkè Czerqué pervi i verhovni Paſztir, hotivſi Poganom i Odmetnikom, s Boxiom pomochu, ſzuprot ſztat, i Pogane ſza ſzvima odmetniczi iztribit, u Rimu digao jeſzt Congregatiu ſzvétoga Troiſztva, cſiu pomoch i dobrotu promotrivſi Kerſchani, po mlogi miſzti digoſe ovu ſzvétogh Troiſzrva Conqregatiu. Otud i mi u dobrom uffányu joſzmo, dache i u náſſoj. Macſarszkoi Zemlyi Czerkovna i ſzvitovnya Zemalyszka Goſzpoda, Duhovni Paſztiri, i ſzvi koi duhovno ſzpaſzénye zaktivaju národi, kakono obráni ſzinovi Boxij, u Knyigu ové Congregatie od ſzvetogh Troiſztva, ſzami ſzebé datti upiſzat, i buduch upiſzáni, poſzvi Miſzti, gdi ſztoje, ſzvude dignut hochie ovu ſzvetogh Troiſzva Congregatiu. Naſtoi ſzveta i ſzlávna Troicza pomogla. Ondache ova naſſa Zemlya proczvitat: Rajemcheſze ſzatvorit, kade lyudi, po
<!-- 35. STRANICA -->
<pb n="35" facs="0036.jpg"/>
ſzvi miſzti, gdi ſztoje, s jednim ſzerczem, jednom vollyom pervi réd ſzvetu Troiczu fáliti budu s' Angyeoſzkom Kruniczom; Drugi réd, ovo ſzveto proſzlavlyénye hochie ſzvudé cſiriti: trechi réd, na ſzirote, potribnike, i boleſtnike dobru ſztaroſzt hochie imati.

<hi rend="italic">(a) Iſa. 6.v.3. (b) Apoc. 4.v.8. (c) Act. 13.v.48. (d) 2. Tim. 2.v.21. (e) Dan. 6.v.13. (f) Pſal. 118.v.164. (g) Pa?ed. Hil. cap. 19. (h) Mar. lib. v. 1. (i) Sozom. lib. 6.29. (k) Lud. de Aug. 1.6. (l) in Vita S. Maria (m) Vita S. Ang. (n) Litur. S. Jacobi (o) Conc. Valenſe. (p) 1. Tim. 4.v.1. (q) Conc. Nicaen. (r) Niceph. l. 14. cap. 46. (s) Baron. tom. 7. ad Annum 566. (t) Paulus AEmil. lib. 4. Hiſt.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-02-04">
<head><hi rend="center">§. IV.<lb/>

U cſemú ſztoi, i kakoſze govori ova Angyeoſzka krunicza?
</hi></head>

<hi>U</hi>Trima deſzetinami ſztoi, i ovako ſze govori: Pervi put govoriſze
<!-- 36. STRANICA -->
<pb n="36" facs="0037.jpg"/>
Virováye Apoſtolszko, tojeſzt: Virujem u jedinoga Boga otza ſzvemoguchiéga &c. ſzve dokraja. Drugi pút, za Viroványem govoriſze Angyeoſzka popivka: Blagoſzov i ſzvitloſzt, i mudroſzt i zafálnoſzt, poſtenye i jakoſzt Bogu naſſemu uvike vikom Amen. I zatim: Ocſe nás koi jeſzi na nebéſzi &c. ſzve dokraja. Poſzli ocſenáſa, opet Angyeoſzka popivka: Blagoſzov i ſzvitloſzt. &c. Poſzli ovoga, deſzet puti za ſzebiczè govoreſze Angyeoſzke i Apoſtolſzke fále, ſzvet, ſzvet, ſzvet, Goſzpodin Bogh Sabaoth, punaje ſzva Zemlya fálom nyegovom. Szlava Otzu i Szimiu i Duhu ſzvetomu, kako ú pocſelu bi, i ſzad, i uvike vikom Amen. Trechi pút, druga i trechia deſzetina opét s ovimſze nácſinom govori: Blágoſzov i ſzvitloſzt &c. I zatim: Ocſe nas. &c. poſzli nyega: Blágoſzov i ſzvitloſzt &c. i deſzet puti: Szvet, ſzvet, ſzvét Goſzpodin Bogh Sabaoth &c. ſzlava otzu i ſzinu, i Duhu ſzvetóme &c. Cſetverti pút, poſzli tre
<!-- 37. STRANICA -->
<pb n="37" facs="0038.jpg"/>
chie de ſzetiné, govoriſze: <hi rend="italic">Zdrava Maria, Kcheri Boga otza, Majho Boga ſzina; Zarucſnicze Duha ſzvetogh, Kralyiczo Neba i Zemlyé, Goſzpojo ſzvakogh ſztvorénya, Goſzpodin ſztobom, blazena ti jeſzi megyu xenami. &c.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-02-05">
<head><hi rend="center">§. V.<lb/>
Sto zlamanuju ove Angyeoſzke i Apoſtolſzke fále?
</hi></head>

<hi>N</hi>Aiprié: po ovimá trima ricſmi: Szvét, ſzvét, ſzvét, zlamenujeſze u jednomu xivujuchemu Boxánſztvu, tri nerazdillyena kipa, aliti ſzobſtva Boxanſzteena, tojeſzt: otacz, ſzin i Dúh ſzveti. Otud ove tri ricſi: Szvét, ſzvét, ſzvét govorechi, ne ſzámo fálimo tri kipa Boxánſztvena, nego zajedno i izpovidámo, da kakogodje Otacz u kipu ſzvomu ſzvét, brezkrajan, vicſnyi lip, mudar, jáki &c. i u ſzvakome dilu ſzvómu pravedan, do
<!-- 38. STRANICA -->
<pb n="38" facs="0039.jpg"/>
bar, miloſztiv &c. takávje i ſzin, takav i Dúh ſzveti.

<hi rend="italic">Drugi réd,</hi>ová rics Xudijzckì Sabbaoth Dalmatinszki Mloxina Boga naſſéga ime jeſzt, koimſze imenom u ſztarome zákonu dviſztotin puti imenuje. Otud ovu rics Mloxina izrekávſi, jávlyámo, da nas u trima kipovi budúchi Bogh, ſzvaké mloxiné, tojeſzt, ſzvakogh ſztvorénya Bogh jeſzt. Trechi réd; po ovima ricſmi: Goſzpodin Bogh, zlamenujéſze, daſzu tri kipa Boxánſztvena iſztom, a jedán Goſzpodin, jedna Boxánſztvena Nárav, vollya, jedna ſzvétoſzt, jedna lipota, jedna dobrota, jedna mudroſzt, jedno Boxánſztvo. Otud Angyeli, tri kipa Boxánſztvena fálechi, i triput rekávſi, Szvét, ſzvét, ſzvét, ne vele tripút Goſzpodin Bogh, niti Goſzpodá Bogovi, nego cigli jedán pút, jednogh Goſzpodina, jednogh Boga imenuju, jávlyajúchi daſzu tri kipa Boxánſztvena iſztom jedan jedini Goſzpodin, i jedan Bogh.

<!-- 39. STRANICA -->
<pb n="39" facs="0040.jpg"/>
<hi rend="italic">Cſetvérti réd,</hi>ove ricſi: puna jeſzt ſzva Zemlya ſzlavom nyegovom, zlamenuju da ſzveto i ſzlávno Troiſztvo, po ſzvomu Boxánſztvenom bichu, vazda, ſzvagdi, u ſzvakom ſztvorényu jeſzt, i ü nyemu ſzvako ſztvorenye xivi, micſeno jeſzt, i nyemu, u ſzvakom ſztvorényu ſzlava jeſzt.

<hi rend="italic">Péti réd,</hi>Po ovoi Angyeoſzkoi popivki: Blagoſzov i ſzitloſzt &c. Naipriè dajémoſze ſzvétome Troiſztvu, gdi brezkrájno i vikovicſuye Boxénſztvo, ſzvétoſzt, lipotu, dobrotu, blexenſztvo, &c. imáde. Drugi réd, uzdiſuch xelimo, da ove Boxánſztvene brezkrajne dobrote u nyemu vazda uvike vikom oſztanu. Trechi réd, zaktivámo dáſze, na ove Boxánſztvene brezkrájne dobrote glédi, ſzvéto Troiſztvo ſzlavi, od ſzvakogh ſztvorénya, uvike vikom.

<hi rend="italic">Seſzti réd,</hi>s ovom Apoſtolzkom fálom: ſzlava otzu, i ſzinu, i Duhu ſzvetóme, fálu uzdájemo ſzvetóme Tro
<!-- 40. STRANICA -->
<pb n="40" facs="0041.jpg"/>
iſztvu, gdi náſzje ſztvorio, odkupio, poſzvétio, xivit, cſini, derxi, Kreche, odivá, csúvá, ucſi, tileſznim i Duhovnim nácſinom ráni, i megyu ſzinove ſzvoie obraojeſzt.

<hi rend="italic">Szédmi réd:</hi>Ovimá ricſmá: Kako u pocsélu bi, i ſzad, i vazda, i uvike vikom. Amen. Zlamenujeſze da ſzveto Troiſztvo dvoſztruku ſzlavu imáde. Perva jeſzt ne ſztvorena; bezkrájna, ſzkojom tri Boxánſztvena kipa, odvika, vazda, i ſzad, i uvike vikom ſzlavé ſzami ſzebe, ovim nácſinom. Otacz vidéchi u ſzinu i u Duhu ſzvetome, brezkrainu Boxánſztvenu

dobrotu, ſzlavi ſzina i ſzvetóga Duha. Szin opét vidivſi onu iſztu brezkráinu Boxanſztvenu Dobrotu u Oczu i u ſzvetóme Duhu, ſzlavi Otza i ſzvetoga Duha Dúh ſzvéti opét vidivſi onu iſztu brezkrájnu Boxánſztvenu dobrótu u otzu i ſzinu, ſzlavi otza i ſzina.

<hi rend="italic">Drugá</hi>ſzvetogh Troiſztva, ſzlava, jeſzt ſztvorena i brezkráinò nixa,
<!-- 41. STRANICA -->
<pb n="41" facs="0042.jpg"/>
skojomſze ſzlavi od ſzviu ſztvorényiâ; i ová ſztvorena ſzlava opét je dvoſztruka. Perva, kada ſztvorénye nyega ſzlavi ſzamò zarad nyega iſztogh, na nyegovu brezkrájnu dobrotu gledì; tojeſzt, kada nyega fáli, ſzamo iſztom kroz to gdi u nyemu jeſzt brezkrájna lipota, jali dobrota, jali ſzvétoſzt &c. Drugá ſztvorena ſzlava jeſzt, Kada ſztvorénye ſzlavi ſzveto Troiſztvo, za ſzvoju horiſzt, tojeſzt: Kadé nyegá fáli zató, gdie nyega ſzveto Troiſztvo ſztvorilo, odkupilo, derxi, bogátogh cſini &c. I obechialo jeſzt nyemu, Rajſzku ſzlavu. Ova druga ſztvorena ſzlava, prem daje prid Bogom mila i doſztojna, ali mlogoje milia ona perva ſztvorena ſzlava: jer cſovik kolikogod puti ſzvétó Troiſztvo, zarad nyega iſztoga ſzlavi, za nyegovu brezkrájnu Bovanſztvenu dobrotu, onoliko púti opraſtajuſze nyemu ſzvi koliki griſzi nyegovi ſzve ono pokárányе i kaſtiga, koje biſe zaſzluxio
<!-- 42. STRANICA -->
<pb n="42" facs="0043.jpg"/>
ſzvoijm griami. Otud mi, kadé s Angyeoſzkom kruniczom ſzlavimo ſzvetó Troiſztvo, ſzlavimo nyegá ne ſzamó na koriſzt naſſu, nego na nyegovu Boxánſztvénu dobrotu gledimo i xelimo (daje mogúche) pézkrájnom Boxánſztvenom ſzlavom ſzlaviti, kakonoſze ſzlavé Boxánſztveni kipovi megyu ſzobom.

<figure>
<graphic url="pics/graphic4.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
</div3>

</div2>

<!-- 43. STRANICA -->
<pb n="43" facs="0044.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-03">
<figure>
<graphic url="pics/graphic5.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head>TRECHE POGLAVIE.</head>
Od opproſtenyaâ ové Congregaczié ſzvetóga Troiſztva.

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-03-01">
<head><hi rend="center">§. I.<lb/>
Kakva opproſtényaâ jeſzu u ovoi ſzvétoj Congregaczij?
</hi></head>

<hi>X</hi>III. Benedicto ſzveti Rimſzki Pápa, po Iſzukerſztovome porodgyé
<!-- 44. STRANICA -->
<pb n="44" facs="0045.jpg"/>
nyu, lita 1726. 5ti dán miſzécza Trávna Aprila, ovoj ſzvetoi Congregatij troſztruko opproſténye na viké dade; Naipervo: Od ſzviu griha opproſténye. Drugi pút: opproſténye, koje traje za ſzedam godina, zajedno s Cſeterdeſznicczami opproſtenyi. Trechi pút: opproſtenye od ſeſztdeſzét dáná.

</div3>


<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-03-02">
<head><hi rend="center">§. II.<lb/>
Na ſtoſzu ovaâ opproſtényaâ?
</hi></head>

<hi>N</hi>Aipriè: od ſzviu grihá opproſtenye, na to jeſzt, daſze s ovim Vrimenito pokárányе i kaſtiga s grióm zaſzlúyena ſzvim opproſzti: Jer Bogh prem da, po iſzpovidi i pokori, oppraſtá grihe cſoviku, i vicſnyu kaſtigu s griom zaslúxenu, od ſzamoga miloſzerdgya ſzvoga, na Iſzukerſztova doſztojánſtva gledech (a) niſtanema
<!-- 45. STRANICA -->
<pb n="45" facs="0046.jpg"/>
nye Vrimenito pokárányе ne oppráſtá, negoga do Vrimena kárajuch oſiniva. Na Priliku: Prem da biſe opproſztio grihe <persName key="PN32" ref="context.xml#PN32">Adamu</persName> (b) <persName key="PN11" ref="context.xml#PN11">Davidu</persName> (c) Marij Moyſievoj ſzeſztri (d) u puſztinyi mermlyajuchiém Xudiom (e) Moyſii i Aaronu (f) niſtanemanyé Vrimenitim pokárányem ocſu <persName key="PN32" ref="context.xml#PN32">Adama</persName> (g) <persName

key="PN11" ref="context.xml#PN11">Davida</persName> (h) Mariu (i) Xudie (k) Moyſiu i Aarona (1) Otud prem da Bogh oppроſzti grihe Petru (m) Mandalini (n) niſtanemanyè i Petar i Mandalina mucſnu pokoru u ſzvem Xivotu derxaſe (o) iſztom da bi ij Bogh Vrimenitim pokárányem ne oſínuo. Zato, poklem Bogh oppráſtaiuch Cſoviku grihe, i grihom zaſzluxeno vicſnye pokárányei ne oppráſtá Vrimenitu kaſtigu, nego nyega, jali na ovome ſzvitu, jali po ſzmerti, u Purgaiorii ocſíbiva (p) potribno je da cſovik zadovolynoſzt ucſíni Bogu za ovo Vrimenito pokaránye ſzvoje. A odkudeche cſovih zadovolznoſzt ucſí

<!-- 46. STRANICA -->
<pb n="46" facs="0047.jpg"/>
nit, za ovo ſzvoje Vrimenito pokárányе? jeda ſzvoimi doſztojanſzti; tojeſzt mucſnom pokorom ſzvojom? teſkò. Odkudcke dakle lákſé? Iz blága ſzveté Májké Czerqué, tojeſzt iz doſztojánſztviî i zadovolynoſztiî Iſzukerſztoviî, Divicze Marié, imlogiî oſztaliî nebrojenij ſzvetiî, kojaâ doſztojanſztvâ, i zadovolynoſzti u ſzvetoi Majki Czerqui, kakono u blagodivnom Domu, ſzloxena ſzrojé. Ali kakoche cſovik zadovolynoſzt ucſínit s ovim ſzloxenim blágom ſzkupim? jedali moxe ſzvojom vláſzchiu iz ovoga blaga ſtogod izvadit, i dat Bogu za ſzebe? Ni po koi nácſín. Jer Goſzpodin Iſzukerſzt ſzamò iſztom <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">ſzvetome Petru</persName>, i nyegovim Námiſztnikom, kakonoſzveté Majké Czerqué verhovnijm Paſztirom, pridade od Doma nyegovogh blagodivnogh klyucſeve (q) otud dakle Rimſzki Papa, kakono Námiſztnik <persName key="PN13" ref="context.xml#PN13">ſzvetóga Petra</persName>, i verhovni Paſztir- Czerkovni, iz blága Czerkovnóga

<!-- 47. STRANICA -->
<pb n="47" facs="0048.jpg"/>
daje od ſzviu griha oppроſtenye, da Cſovik po ovomu, zadovolynoſzt ucſíni Bogu za Vrimenito pokáránye ſzvoje.

<hi rend="italic">Drugi pút.</hi>Oppроſténye za ſzedam godiná; i za ſeſztdeſzet dáná, na tojeſzt, da pognyimá Bogh Cſoviku oppроſzti onu mucſnu pokoru, kojubimu vallyalo podnéti po ſztárom obicſáju i ſzúdú ſzveté Májke Czerque, za szedam godiſtá, jali za ſeſzdeſzé dána. Kakò u dávnasnye Vrime, za jedán ſzmertni grih, po ſzudu Czerkovnomu, za deſzet, za dvajeſzt godiſta pokoru derxáli jeſzu Kerſtiani ali poklem ſzade, na izhodku ſzvita, oládila ſzejeſzte lyubav, á zlochia ſzeje razisla, nahodeſze onakovi lyúdi, koima, akobi vallyalo po Czerkovnom ſzudu terpiti, nebi ijm ni hillyadu godiná doſzti bilo. Zato za ovake godiſnye brojeve, ſzluxe ovakâa oppроſtenyâa. Po oppроſtényu cſeterdeſzéto biſze od one pokore, koju

<!-- 48. STRANICA -->
<pb n="48" facs="0049.jpg"/>
bi imali podneſzti, po ſzudu Czerkvenome.

<hi rend="italic">(a) Rom. 3.v.24. (b) Sap. 10.v.2. (c) 2. Reg. 12.v.13. (d) Num. 12.v.14. (e) 14.v.29. (f) Num. 12.v.24. (g) Gen. 3.v.19. (h) 2. Reg. 12.v.1. (i) Num. 12.v.15. (k) Num. 14.v.23. (l) Deut. 32.v.48. (m) Luc. 22.v.61. (n) Math. 19.v.5. (o) Vita S. Petri, & Mar. (p) Matth. 13.v.34. (q) Math. 16.v.19.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-03-03">
<head><hi rend="center">§. III.<lb/>
Kadé i Kakvim nácſínom dobivaju ovaâ oppроſtenyaâ, u ovoj Congregaczij buduchii Virnii?<lb/>
Od ſzviu griká puno oppроſténye do bivaju.
</hi></head>

<hi>N</hi>Aipriè oni dán kadſze upiſu, ako oni dán pervó izpovidivſíſze, poboxnò uxivaju ſzvéto i ſzlávno Tilo i Kerv Iſzukerztovu. <hi rend="italic">Drugi put,</hi> na cſaſz od ſzmerti, ako izpovidivſíſze

<!-- 49. STRANICA -->
<pb n="49" facs="0050.jpg"/>
Iſzukerſztovo Tilo uxivaju, jali ako to nemore bitt, iſztom pokornim, kroz grihe, pokajányem, Iſzuſzovo ime, uſztmi ſpoménu i jali akobi i to nemoglo bitt, u ſzerczu to ſzveto ime uzimádu, i na pomoch zovu.

<hi rend="italic">Trechi pút:</hi>Szvaké godiné na dán Nedelyni ſzvetóga Troiſztva, na dán Zacsécha Blaxené Diviczé Mariae, na málu Goſzpoinu, na dán od Naviſténya blaxené Goſzpé; na veliku Goſzpoinu. Takogyer na dán ſzvétóga ſztipána králya; ſzvétóga Imré Duke; Lojola ſzvétogh Ignaczié; Xaverie zvetogh Franceska; i Borgié ſzvétoga Franceska, ako na ove dnéve izpovidivſíſze, i Iſzukerſztovo ſzveto Tilo primivſi, Budmiszku Druſtva Iſzuſzovogh Czerqvu pohoditi budu, i u nyoi ſtogoditſze uzmolé za jedinſztvo megyu Poglaviczam Kerſchánszkim; za iztriblyénye odmetnikov, i za uzvisénye ſzvété Májké Czerque.

</div3>

<!-- 50. STRANICA -->
<pb n="50" facs="0051.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-03-04">
<head><hi rend="italic">Oppроſténye za ſzedam godina, S. Cſeterdeſzetniczom zajedno dobivaju ſzvaké godine.</hi></head>

<hi>P</hi>Ervi pút, treché Nedilyé po Vodokerſchu. Drugi pút, treché nedilyé korizmé. Trechi pút, treché nedilye po Uſzkerſzu. 4ti pút, drugé Nedilye Miſzécza Rujna, ako na ove dnéve iſzpovidivſíſze, i ſzveto Iſzukerſztovo Tilo primivſi, Budimszku Druſtva Iſzuſzovgoh

dávnáſnyu Czerqvu, pohoditi budu, i ú nyoi ſtogodirſze uzmolé, za jedinſztvo megyu Poglaviczam Kerſchánſzkim; za iztriblyénye Odmetnikov, i za uzviſénye ſzvete Májké Czerqué.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-03-05">
<head><hi rend="italic">Oppроſtényé za ſeſztdeſzet dáná dobivá ſzvaki.</hi></head>

<hi>P</hi>Ervi pút; Szváke Nedillye, i kolikogod puti dogyè na Miſzu ſzvé
<!-- 51. STRANICA -->
<pb n="51" facs="0052.jpg"/>
té Congregáczie. <hi rend="italic">Drugi pút:</hi> Kolikogod púti Angyeoſzku Kruniczu zajedno govori s oſztálom Bráchom. Trechi pút: Kolikogodſzeputi potrudi na Proceſſion ſzvété Congregáczié, jali na drugu Boxiu ſzlusbu nyeizinu. IV. pút: Kolikogod puti u ime ſzvetóga Troiſztva, jali gládnogh naráni jali xèdnogh napoi, akoche iſztom i s jednim napitkom friske i biſztre vodicze, jali gológh zaodié, jali ſzuſnya oſzlobodi, jali boleſztnogh nagledá, jali putniku konak dá, jali Ubogu lemoſynu pruxi. V. pút: Kolikogod puti megyu onakvima koiſzuſze poſzvagyali, i lipoſze ne gléde, mir ucſíni, jali po ſzebi, jali podrugóme. VI. pút: Kolikogod púti ſze potrúdi na pokopánye Brata kogágod, jali i drugogh mertvogh Cſovika; jàli ako to nemoxe bitti, pet ocſenáſa, i pét Zdravi Mariá, za nyegovu Duſu namini. VII. pút: Kolikogod púti ſzètogh i ſzlavnogh oltár
<!-- 52. STRANICA -->
<pb n="52" facs="0053.jpg"/>
ſzkogh Sacramenta (kadſze u proceſſiúnu, jali k boleſztniku noſzi) odprati, jali ako to nemoxe bitti, cziglò jednogh ocſenáſa, i jednu Zdravu Mariu izgovori. VIII. puti: Kolikogod púti Odmetnika na Viru právu, jali griſnogh na pokoruu, obráti, jali ſze u razſirényu Viré právé trudi, jali ako ſto za Viru právu térpi. IX. pút: Kolikogod púti praediku, jali drugogh kogágod duhovnogk Nauka pomlyivò sluſa. X. pút: Kolikogod púti ſzvoju Dicſiczu, jali kojegod gruge Neuke, na poboxne ſztvari naucſi, jali ako to od nyegá nemoxe bitti akoij poſalye na nauk Kérſchánszki i Duhovni. XI. pút: Kolikogod púti zaradi Boxie lyubovi, kogágod griſnika za grihe nyegove pokárá, jali ako bi to bilo bezkoriſznò neka Duhovnim, jali ſzvitovnim Birovom dokáxe. XII. pút: Koliko god púti, jali neveſzelogh razveſzeli jali Brixnome dobro ſzvitoványe dá
<!-- 53. STRANICA -->
<pb n="53" facs="0054.jpg"/>
de, jali u Tileſzni i Duhovni poſzlovi, kogágod pomogné. XIII. pút: Kolikogod púti ſzamóga ſzebe, jali drugogh od griha, ſtete, pogibéllya, nevollye ſzacſuvá i obráni. XIV. pút: Kolikogodſze púti ſzveſzerdò trudi na kakvemagod poſzlove ové ſzveté Congregáczié. XV. pút: Kolikogod puti Zlotvoru ſzvomu oppроſzti, jali oproſtènye od nyegá, zaiſte jaliſze Bogu moli za nyegá, jali ſnyime kojegod drugo dobro ucſíni XVI. pút: Kolikogod púti Zlè miſzli iz Uma ſzvoga iztira, jali ſze od koi ſzvéti i poboxni ſztvári razmislyává. VVII. pút: Kolikogod púti drugogh Cſovika; za neprikladne i griſne ricſi pokárá, jaliſze od poboxni ſztvári prid drugim, razgovárá. XVIII. pút: Kolikogod púti ſzvoju Duhovnu ſzvieſzt izkusává, grihe ſzvoje placzé i izpovidá, Iſzukerſztovim ſzvetim Tilom Xivi, ſzvete Knyige ſtié, jali kad ſze ſtiu, pomlyivo ſzlusá.
<!-- 54. STRANICA -->
<pb n="54" facs="0055.jpg"/>
XIX. pút: Kolikogod púti, u Ime ſzvétóga Troiſztva s koleni poboxnò poklon ucſíni, ſza Zlaményém ſzvétogh krixa prikerſzti i kakvámugod poſzla i trúda pocſme, iſztom da zlo nebudné. XX. pút? Kolikogod púti zaradi lyúbavi ſzvétoga Troiſztva, ú cſemúgod ſzamóga ſzebe ponizi; druge po doſztojánſztvu poſtuje drugimáſze pokori, i poddádé, prid drugimá poſztidnò ſza ſzobom vládá, i dobru priliku dáje drugim. XXI. pút: Kolikógod púti zarádi ſzvétóga Troiſztva radó terpi, od drugi, kojugod laxlyivu ſzumnyu, iz, dáványe, jali pokáránye, ſtetu, nenávidoſzt, merſzkochu, i kojumugod drágo protivnu ſztvár. XXII. pút: Kolikogod púti Zimu, Uruchinu, i Kakvumugod drágo nezgodu, jali boléſzt, jali ſziromaſtvo, i kakvogagod od Boga poſzlánogh bicſca veſzelò terpi. XXIII. pút: Kolikógod púti, tileſznom i Duhovnom po
<!-- 55. STRANICA -->
<pb n="55" facs="0056.jpg"/>
gibélyu ú nevolyi, u potribi,u hudnom ſztányu, ſzaſzvimſze oſzloni na Boxiu volyu. XXIV. pút: Kolikogod púti s drugim kojúgod pravìczu, jáli miloſzergye, jáli umilynoſzt, i kakvomugod drágo tileſzno i Duhovno dobro ucſíni. XXV. pút: Kolikógod púti, od griha (na kógh najveckmá ſzebé prignútógh náhodi) uzderxi ſzamógá ſzebe. XXV. pút: Kolikógod púti s poſztom, diſzciplinom, s Cziliczíom, i cſim mugod drágo ſzvoje Tilo, zarádi Boga namucſí. XXVII. pút: Kolikoſzegod púti od ſzvétóga Troiſztva razmislyáva, jaliſze u nyegovoj Boxànſztvenoj dobroti naſzládgyuje, jali knyemu uzdâne, jali nyega ſzlavi, jali nyegovo poſténye ſiri, jali na razſirénye poſténya nyegovogh prilike, medulyicze &c. cſiniti dáje. XXVIII. pút: Kolikogod púti, u jutru, ú podné, u vecſér ſzvetóga Troiſztva Angyeoſzkim proſzlavlyényém fáli i pozdravlya.
<!-- 56. STRANICA -->
<pb n="56" facs="0057.jpg"/>
XXIX. pút: Kolikogod púti, na poſtenye ſzvetoga Troiſztva, u jutru, ſzvojá ſzvahá miſzlyényá, ricſi, dilá, terplyenye, prikáxé, i namini, i priko dán onamo derxi; á u vecſer ſzvójú ſzvieſzt izkusává i grihe xali. XXX. pút: Kolikogod púti ove ſzvete Congregáczié od ſzvetóga Troiſztva Virne, primloxi i ſiri.

<figure>
<graphic url="pics/graphic6.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>

</div3>
</div2>
<!-- 57. STRANICA -->

<pb n="57" facs="0058.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-04">
<figure>
<graphic url="pics/graphic7.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head>CSETVERTO POGLAVJE.</head>
Od Regulâa ové Congregáczie Szvétóga Troiſztva.

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-04-01">
<head><hi rend="center">PERVA REGÚLA.<lb/>
OD UPYZANYA.
</hi></head>

<hi>D</hi>Aſze xivi Bogh, na ovome ſzvitu od ſzvoj Virni, ſuudé fáli, ú to ime, u ovo ſzvéto i ſzlavno Druſtvo, ſzvaki, koi Boga xivógh miluje, i Duſévno ſpaſzénye iſté, Kerſchanin, i Kerſchánka, Musko i Xenſzko, od kogámugod kolena, plemena, jezika, Réda, i Miſzta bio, bádavá, i brez pláché upiſzatſze moxe ſzvagda,
<!-- 58. STRANICA -->
<pb n="58" facs="0059.jpg"/>
návlaſztitò na dán nedilyni ſzvétóga Troiſztva; Treché nedillyé po Vodokerſchu; Treché nedillyé korizmè; Treché nedillyé po uſzkerſzu; i drugé nedillyé Miſzécza Ruina. Otud na Duhovno Paſztirſztvo od Boga obráni Poſtováni Plebánoſi, Kakono na Duhovno ſzpaſzénye Voditelyi, mogu i ſzámi ſzebe, i pod nyimá buduche Virne, ſzvagda datti upiſzat, ovim nácſinom: Peti pút: Rázgovetnò iztomaczéchi Virnim ſzvoim, pod praedikom, odluku, ſzverhu, i Regule, ovoga ſzvétogk Druſtva, nekaijm napoménu da u ovo ſzveto Druſtvo dadu ſzami ſzebe upiſzat. II. pút: Razumivſi vollyu nyinu, neka javè Poſtovánome oczu Praeſeſu, kolikoije, hoijſze upiſzat zaktivaju. III. pút: Poſtováni otacz Praeſes, ſzvakome Poſtovánom Plebánoſu onoliko pòſzvécheni Czedulá imá poſzlati, kolikogod ije onde, koijſze zaktivaju upiſzat u knyigu naſéga ſzvétogh Druſtva.

</div3>
<!-- 59. STRANICA -->
<pb n="59" facs="0060.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-04-02">
<head><hi rend="center">DRUGA REGULA.<lb/>
Od Náredbé Upiſzánya.
</hi></head>

<hi>K</hi>Oigod zaktivá, ſzamoga ſzebé, u ovo ſzvétó Druſtvo datti upiſzat, ili ovde, ili doma kod Poſtovánogh Plébánuſa ſzvóga. I. pút. Izpovìdivſiſze od grihâa, ſzvéga Xivota, i ſzvéto Tilo Boxié k ſzebi primivſi, ſza ſzvim imádé ſzamóga ſzebé odlucſit i poſzvetit na ſzlavu ſzvétóga Troiſztva, i na razſirénye ſzlavé nyegové, i na to imádé ſzámogh ſzebé Závitom zadúxit. II. pút. Szvoje kerſztno ime, i prizime imá upiſzat, jali upiſzati dat, megyu Virne. III. pút. Onde taki, iz ſzúda, godiſnyéga ſzaâta ukazujuchi jednu czedulu imá ſzebi izvaditi, izdruge ſztráné, ſzvoje ime neka upisé, jali upiſzati dàdé Ovim nácſinom i Poſtováni Plébánoſi ſzvoje ſzliſaocze imádú úpiſzáne ámò poſzlat Poſtovánome Oczu Praeſeſu
<!-- 60. STRANICA -->
<pb n="60" facs="0061.jpg"/>
koicheij u Album, aliti ú knyigu Bratinſzku upiſzat.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-04-03">
<head><hi rend="center">TRECHA REGULA.<lb/>
Od ſzvakdaſnye Falé.
</hi></head>

<hi>P</hi>Oklem ovo ſzveto Druſtvo, na ovome ſzvitu, prama odluké i ſzvérhe ſzvojé, duxno jeſzt ſzvetoga Troiſztva ſzvagda nepriſztanczé fáliti; uzti uzrok, koiſzegod u ovome ſzvétom Druſtvu náhodi imá dobro pámtit onogh ſzâata godiſuyéga, kogaje na czeduli 12. ſzúda izvadio, Iermu vallyá, doklegod Xivujé, za oni czio ſzáát, ſzvaké godiné, ſzvetoga Troiſztva fáliti, klecſechi poboxnò na koleni, i izgovorivſi tri Angyeoſzke krunicze, za buduche u ovom ſzvetom Druſtvu Virne, tojeſzt <hi rend="italic">I. pút Xivim, za ſzvaku Tileſznu i Duhovnu dobru ſzrichu. II. pút, Búduchém u ſzmertnoi boleſzti, za nyinu
<!-- 61. STRANICA -->
<pb n="61" facs="0062.jpg"/>
ſzmert bláxenu. III. pút, Za Dúſe Mértvé Brache.</hi> Akolibi tkogod ni po ſzebi, ni po kome drugome, ovu Boxiu szlusbu, nemogao dokonati, u oni nyegov ſzâat, koimuje dopao, nék odberé ſzebi, ilmu pri, ilimu poszlè onogh ſzâata nyegovogh, drugi koigod ſzáát, i zgodno Vrime, i onoga ſzâata, kogáje obrao neka prikáxe i poſzvéti ſzvétome Troiſztvu, miſztó onoga ſzâata, u kojem ſzâatu valyalobi dagaje fálio. A gdi néjmá ſzâati, neka ſzébi odberé jali pria poldne, jali po poldnevu kojegod zgodno Vrime, za koie tri Angyeoſzke krunicze moxe poboxno izgovoriti.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-04-04">
<head><hi rend="center">CSETVERTA REGULA.<lb/>
Od ſzvagdányé Poboxnoſzti.
</hi></head>

<hi>K</hi>Oi ú ovo ſzveto Druſtvo ſzamóga ſzebe upiſzao jeſzte, izvan ſzâata ſzvoga godiſnyéga, ſzvaki dán
<!-- 62. STRANICA -->
<pb n="62" facs="0063.jpg"/>
na ſzlavu ſzvétóga Troiſztva ſzve ſzvoje miſzli ricſi, i dilá, imáde naminit i poſzvétit; à térplyenye, i dobra dilá imáde prikázat ſzvetóme Troiſztvu, za Virne, koiſze nahode u ovómè ſzvétóme Druſtvu, tojeſzt, <hi rend="italic">I. pút, Xivim, za ſzvaku tileſznu, i Duhovnu dobru ſzrichu. II. pút, Buduchém ú ſzmertnoi boleſzti, za nyinu ſzmert ſzrichnu. III. pút, Za Dúſe Mertvé Bráché.</hi> Oſzim ovoga, ſzváki dan tri pút, tojeſzt u jutru, u póldne, i ú vecſer, klecſech na koleni, ſzvetóga Troiſztva imáde fálit, govoréchi: <hi rend="italic">Szvét, ſzvét, ſzvét Goſzpodin Bogh Sabbaoth, puna jeſzt ſva zemlya ſzlavé njegové i ſzlava Oczu, i ſzinu, i ſzvetóme, Duhu kako ú pocselu bí, i ſzad, i vazda, i uvike vikom. Amen.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-04-05">
<head><hi rend="center">PETA REGULA.<lb/>
Od poboxnoſzti ſzváké Nedillyé
</hi></head>

<hi>S</hi>Zvaki Nedilyni dán ovo ſzveto Druſtvo, imadé ſzvoju ſzvétu
<!-- 63. STRANICA -->
<pb n="63" facs="0064.jpg"/>
Miſzu i pod kojom Virni, zajednò, na gláſz, Angyeoſzku kruniczu molé, za Virne koi jeſzu ú ovoj Congregáczij, tojeſzt: <hi rend="italic">I pút, Xivim, za ſzvakú Tileſzxu, i Duhovnu dobru ſzrichu. II. pút, Buduchém u ſzmernoi boleſzti, za nyinu ſzmert, blaxenu. III. pút, za Dusé mertvé Bráché.</hi> Otud, akobi tko nemogao bitti na ovoj ſzvétoj Miſzi; tú Angyeoſzku kruniczu, na ovú odluku, jali doma s cſelyádma, jali akobi i tó nemoglo bitti, gdigod, na ſzámu, imádé izmolit. A Poſtováni Plébánoſi (koiſzu ſzebe i ſzvòje ſzliſaocze megyu náſz upiſzali) Doma, u Czerqui s Púkom zajednò, prid Miſzom, jali praedikom, ovu Angyeoſzku kruniczu, na gláſz u jednò imádu molit. Iedna ſztrána púka imáde izgovorit polák Viroványa Apoſtolſzkóga, i polak ocſenaſa, á drugu polu, druga ſztrána púka. Opétjedna ſztrána ima réchi: Szvét, ſzvét, ſzvét &c. A drugá: Slava Oczu &c.
<!-- 64. STRANICA -->
<pb n="64" facs="0065.jpg"/>
U drugoj deſzetini, opèt drugá ſztrána imá rechi: Szvét, ſzvét, ſzvét, &c. â pervá: Szlava Oczu. &c.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="6" xml:id="DK1800-IIIII-04-06">
<head><hi rend="center">SESZTA REGULA.<lb/>
Od godiſnyé poboxnoſzti.
</hi></head>

<hi>P</hi>Oklem ovo ſzvéto Druſtvo, priko godiné, pét vlaſztiti ſzvétkoviná imáde; tojeſzt: Na dan nedilyni ſzvétoga Troiſztva. Tréché nedilye po Vodokerſchu. Tréché nedilyé korizmé. Tréché nedilye po Uſzkerſzu. Drugé nedilyé Miſzécza Rujna. Uzti uzrok, po ovi ſzvéczi, Naiprì na dan nedilyni ſzvetoga Troiſztva, tojeſzt na pervoi ſzvetkovini; i drugé nédilyé miſzécza Rujna, u jutru jeſzt Proceſſion, poſzli toga, Macsárſzká, Nimacská, ſzlovacská, i Dalmatinſzka Praedika, u jednò, po rázliclíti Miſzti. Poſzli ovoga ſzvéga, pivána Velikà ſzveta Miſza, pod
<!-- 65. STRANICA -->
<pb n="65" facs="0066.jpg"/>
kojom jeſzt Offertorium. A po drugi dnevi ſzvétkovni, naiprié govoriſze Angyeoſzka krunicza Macſárſzki, poſzli nye, Praedika Macſarſzká. Potim Angyeoſzká krunicza govoriſze Nimacski, poszli nye Praedika nimacſká; po Praediki jeſzte Proceſſion okolo priliké ſzvétoga Troiſztva; á poszli ſzvegá ovogá, pivána Miſza jeſzt, á pod nyom Offertorium. U ovi dnévi Poſtovani Plebanoſi (koi ſzu u naſsému ſzéetome Druſtvu) ovu poboxnoſzt i ſzlusbu Boxiu, doma mogu ſzverſiti. Akolibi tko od Bráché u ovi recſeni dnévi ſzvetkovni, ovdi nomogao bitti, á on na komugod miſztu budné, imádeſze izpovidit i pricſeſztit, i jednu Angyeoſzku kruniczu réchi, i kákvugod lemoſinu ſziromau pruxiti; jali akobi to nemoglo bitti; neka ucſiniikojégod dilo od miloſzérgya za one Virne koiſze nahodé u ovome ſzvetóme Druſtvu, tojeſzt. <hi rend="italic">I. pút, Xivim, za ſzvaku tileſznu i Du
<!-- 66. STRANICA -->
<pb n="66" facs="0067.jpg"/>
hovnu dobru ſzrichu. II. pót, Budúchém u ſzmertnoj boleſzti, za njinu ſzmert bláſenu. III. pút, Za Dúſe mértve Bráche.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="7" xml:id="DK1800-IIIII-04-07">
<head><hi rend="center">SZEDMÁ REGULA.<lb/>

Od ſzaverſiti Dobrótà.
</hi></head>

<hi>P</hi>Oklem <hi rend="italic">náſzje xivi Bógh zvao u Druſtvo, ſzina ſzóga, Goſpodina Iſzuſza Iſzúkerſzta (a) i obrao náſz je ú nyemu, prinegoje ſzvit ſztvoren, da ſzveti budnémo i brez pégé prid liczem njegovim</hi> (b) uz ti uzrok, da na ovome ſzvitu, prid nyime ſzverſitò hodimo, kako právi Szinovi nyegovi, potribneſzu nami ove ſzlideché ſzverſite dobróte. Perva; Xiva Vira (c) po kojoj poznávſi Boga naſſéga, i vidivſi nami prigotovlyeno nebeſzko Miſzto naſſe, mloga dobra dilá cſinimo (d) Druga; Jáko uffánye (e) po kojemu u ſzvacſemu jakoſze uzdá

<!-- 67. STRANICA -->
<pb n="67" facs="0068.jpg"/>
mo u Boga naſſéga, i od nyega, bez ſzvegá dvouménya cſekámo vicſnyi xivot (f) Trecha; Verhovna Boxia lyubav (g) s kojom Boga naſléga ſzamô zarádi nyegá iſztogh, ſzverhu ſzvéga, iz czilogh ſzercza naſſégh, lyubimo (h) IV.ta; prava ljubav iſzkernyega (i) s kojom bez obiránya, ſzve kolike iszkernye i blixnye naſſe, joſt i zlotvore, zarádi Boga naſſégh lyubimo, kako i ſzami ſzebe (k) Vtá, duboká poniznoſzt (l) po kojoj poznávſi tileſze i Dukovne nevolye naſſe, od ſzviu náj nixie, iz právogh ſzercza náhodimo i ſzudimo mi ſzami ſzebe (m) VItá; Poſztidna cſiſtocha (n) po kojoi, Um i pamét naſſu, ſzercze, uſztá, czilo Tilo i Duſu naſſu, vazda, ſzvagdi, prid ſzvimá, u ſzvacſemu, toliko poſztidnò cſiſztò i poſtenò derximo, da nitko ne more nikakovogh zlá protiva nam rechi (o) VIImá; Iſztinito Duhovno Uboſtvo aliti ſziromaſtvo (p) po kojoj

<!-- 68. STRANICA -->
<pb n="68" facs="0069.jpg"/>
joſt i Goſzpoda, zarádi Boga, ſzvako ſvitovnye Goſzdodſztvo, bogatſztvo, i náſzladgyénya pogerdivſi i omerznuvſi, kakono balegu (q) iſztom ono iſtu od Boga, ſtoijm potribuje da mogu xivit (r) i u ſzamome nyemuſze iſztom naſzlágyujú na ovome ſzvitu (s) VIII-má, obſztojecha Mira (t) po kojoj u jelu, pichu, i ſvacſemu, tako ſzámi ſzebé trizmenò derximo, da vazda i ſzvágdi, iſztom onoliko, i na tu ſzverhu jidemo, piémo, ſzpávámo, &c. da Bogu naſſému bolymà dallyè ſzluxiti moxemo (u) IXtà; Tileſzno Duhovno namucſenye (x) po kojoj Tilu i Duſi naſſoi, ſzve kolike zle xelye nyine, takò zauzdàmo, i poſztom, s diſciplinom, s cziliciom, i z drugojacſim na mucſényém na ſzlúxbu Boxiu natirujémo, da tileſznima i Duhovnima poxelyényém ſza ſzvim umrivſi, jedinò iſztom Bogu naſſém xivémo. X-ta, Szkruſena pokora (z) po kojoi

<!-- 69. STRANICA -->
<pb n="69" facs="0070.jpg"/>
grihe naſſe szkruſenim iz szercza kajanyèm placſuchi xalimo, gdismo milosztivnogh Boga naſſégh uvridili; otud Tilo Boxie cſesztò uxivajuch, vazda Cerqua Boxie jeszmo (aa) XIta; Mirno uzterplyénye (bb) s kojm od Boga na nász poszláne ſzvakojáke tileszne i Dukovne bicſeve radò podnoszimo (cc) XII-tà, poboxná pokornoſzt (dd) s kojom, vollyu naſſu, s vollyom Boxiom jako szasztavivſi i szajédinivſi, xelimo, dasze u szvacsemu vollya Boxia izpuni nad nami, otud vollye naſſé ſza ſzvim oſzlanyámo na vollye sztareſiná naſſi (ee) XIII-tá, ſzvahdaſnyá poboxnóſzt (ff) po kojoj, szvaki dán, Vrilim molitvama, naſſima traximo pervószvéga Boxie krályésztvo i právdu nyegovu. (gg) VIV-ta, Umilyno miloſzerdgye, po kom zarádi Boga ſzve potribnike szveszerdò ú szvacſemu pomáxemo. (ii) XV-ta; právo priatelyſztvo, po kom, szvako lukavtzt

<!-- 70. STRANICA -->
<pb n="70" facs="0071.jpg"/>
vo iz szercza naſſégh izgonivſi, szvimá pravò, govorimo, Virnò szluximo, i po nyinom dosztojánsztvu, nyi poſtujémo (II) XlV-tà, ſzvétó rasmislyivanye (mm) u komu, szvieszt Dusé naſſé pogledávſi, iz praznoszt ovogh szvita dobrotami ze nebeszkima primirivſi, na szlusbu Boxiu szami ſzebe ſza ſzvim dajémo. (nn) Po ovima Dobrotami, poklem ſzvimá nami u Ráj ulizti vallyádé, zato ſzvaki Viran, u ovima Dobrotami imáde okrétan bitti, i pria izpovidi ſzvojé promotrit imádé: gdi, kadé, s koim nacſinom, uzkoi uzrok je ſzagriſio protiv kojégod dobroté.

<hi rend="italic">(a) I. Cor. I.v.9. (b) Eph. I.v.4. (c) Heb. II.v.6. (d) Jac. 2.v.14. (e) Prov. 3.v.5. (f) Heb 6.v.19. (g) Deut. 6.v.5. (h) Matth. 22.v.36 (i) Luc. 10.v.27 (k) Mar. 12.v.31. (l) Eccl. 3.v.20. (m) Pſal. 21.v.7. (n) I. Tim. 2.v.2 (o) Tit. 2.v.8. (p) Math. 5.v.3. (q) Phil. 3.v.18. (r) Prov. 30.v.8. (s) Eſth. 14.v.18. (t) Eccl. 37.v.32. (u) I. Cor. 10.v.13. (x) 2. Cor. 4.10. (y) Gal. 2.v.19. (z) Math. 2.v.2 (aa) I.

<!-- 71. STRANICA -->
<pb n="71" facs="0072.jpg"/>
Cor. 3.v.16. (bb) Hebr. 10.v 36. (cc) Job. 13.v.16. (dd) I. Reg. 15.v.28. (ee) Hebr. 14.v.17. (ff) I. Theſſ. 5.v.17. (gg) Math. 6.v.33. (hh) Luc. 6.v.33. (ii) Eccl. 4.v.10. (kk) Prov. 17.v.17. (ll) Prov. 3.v.29. (mm) I. Tim. 4.v.15. (nn) Pſalm. 38.v.4.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="8" xml:id="DK1800-IIIII-04-08">
<head><hi rend="center">OSZMA REGULA.<lb/>
Od miloſzerdni Dilâa.
</hi></head>

<hi>D</hi>A' ovoga ſzvétogh Druſtva Virni, kakono obráni ſzinovi Boxii, po dobri dili iſztino i czilo ucſiné zvánje i obránye nyino (a) ſzvaki Viran, priko godine, u blagodivni ſzanduk ovoga ſzvétogh Druſtva, pod Offertoriom imádé metnuti tri novcza, jali tri groſicka, viſſé, ja mané, u koima novczi, poklemſze malaan i tanakan dohodak vidi, nato gledeh, nikká Macſarſzká Goſzpoda koima imená Jeſzu popiſzána na nebu (b) u knyigi xivujuchegh Jagancza (c) ne kupech ſzebi blágo na Zemlyi, nego

<!-- 72. STRANICA -->
<pb n="72" facs="0073.jpg"/>
na nebu (d) iſztinitu i obſztojechu Fundatiu u glavni novczi poſztaviti hoche, od kogá glávnogh, godiſnyi dohodak u blagodvni ſzanduk poſztavitſze hoche, i odonud ſzvaké godine troje ubogi i ſzirotinſzke Diczé zaoditſze hoche i poſzlacheſze

na skule; Tri na zanát datiſze hoche, á poſzli kad naucſé oſzloboditi; Trima ubogim i ſzirotinſzkim Divojkama daſze poſtenò Udomiti mogú, ſtogodcheſze pomochi datti. Oſzim ſzvega ovogá, vazda na mládo lito, Doctor aliti likár, Berberin, i Apotekár izplatiſze hoche. Od ovi ſto, oſztané, Boleſztnikom, i potribnikom, priko goginé podilitſze hoche iz ſzanduka blago divnóga, koiche imati tri klyùcſa, jedán imádé sztajat kod P. Ocza Praeſeſa, drugi, i trechi, kod ſzvitzké Goszpodé.

<hi rend="italic">(a) 2. Pet 2.v19. (b) Luc. 10.v.20. (c) Apoc. 21.v.27. (d) Math. 6.v.20.</hi>

</div3>
<!-- 73. STRANICA -->
<pb n="73" facs="0074.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="9" xml:id="DK1800-IIIII-04-09">
<head><hi rend="center">DEVETA REGULA.<lb/>
Od boléſzni i Mertvi Virni.
</hi></head>

<hi>K</hi>Akòſze koi iz megyu Virni ovogh ſzvétogh Druſtva razboli, odma nechaſze dá ná glaſz Poſtovánome Oczu Praeſeſu, koi po ſzvome moguſtvu, koliko jáki budé, i po ſzebi, i po drugima imatiche ſztaroſzt na nyega, á navlaſztitò na Duſu nyegovu. Ako ſzvojégh neuzimádé, i potribit budé, datichemu jednu czedulu, daga Doctor iliti Likár, jali Berberin nágledá, i Apotekár likarie da mu prigotovi i dádé. Akoli tko iz megyu Virni Umré, czedula nyegova ona, koja jeſzt godiſnyégh ſzâata nyegovogh ukazivala, imáſze datti P. Oczu Praeſeſu, koiche ime nyegovo upiſzat u knyigu; a onoga ſzâata, koi je bio na nyegovoi czeduli,upiſzache pa drugu czedulu i metnuvſi u ſzúd,
<!-- 74. STRANICA -->
<pb n="74" facs="0075.jpg"/>
datiche drugomu kadſze upiſzujú. A ime umerloga Bratá imáſze naviſztit odmá ú ſzlidéchu Nedilyu ſzvimá Virnim, koiche za duſu nyegovu, pod ſzvétom Miſzom izmoliti Angyeoſzku kruniczu, Akolibi koi od Fundatóra, aliti Dobrocſinioczá Umró, po Ugovorényu P. Ocza Praeſeſa i oſztálé Bráche, prama nyegovogh doſztoiánſztva, imáduſze za Duſu nyegovu ſzlusbe Boxie cſinit.

</div3>

<div3 type="subchapter" n="10" xml:id="DK1800-IIIII-04-10">
<head><hi rend="center">DESZETA REGULA.<lb/>
Od Náredbé.
</hi></head>

<hi>N</hi>Aipoſzlé, da u ovome ſzvetome Druſtvu, ſzvaká poſtenò i po rédu budnu I. Cor. 14. v 40. ſzvakè godiné Poſtováni Otacz Praeſes, imádé soſztálom Brachom ſztariom, ovoga ſzvétogh Druſtva dogovor i viche derxati I. pút, od razſirénya ſzvetóga Troiſztva. II. pút, od Dohodka ſzvetogh ovogh Druſtva. III. pút, od ſzirotâa i Potribnikâa.

</div3>

</div2>

<!-- 75. STRANICA -->
<pb n="75" facs="0076.jpg"/>
<div2 type="chapter" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-05">
<figure>
<graphic url="pics/graphic8.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head>PETO POGLAVJE.</head>
Od Litaniâa.

<div3 type="subchapter" n="1" xml:id="DK1800-IIIII-05-01">
<head><hi rend="center">PERVE LITANIE.<lb/>
U trimá kipovi aliti ſzobſtvi Buduchemu, k Iedinome Boxánſztvu.
</hi></head>

<hi>S</hi>zvét, ſzvét, ſzvét Adonai Bogh, (a) ſzmiluj ſze nami.
Szvét, ſzvét, ſzvét Goſzpodm Bogh Sabbaoth (b) ſzmilujſze nami.
Szvét, ſzvét, ſzvét Bogh ſzviu Bogóva (c) ſzmilujſze nami.
Brez pocséla, i bezkrajno Vikovicſnye Bitſtvo (d) ſzmilujſze nami.
Vazda Xivujuchá ſzveta Neumerloſzti, (e) ſzmilujſze nami.
<!-- 76. STRANICA -->
<pb n="76" facs="0077.jpg"/>
Szvagdi buduché bezkráino Velicsánſztvo. (f)
Cſudna Boxanstvena Nevidovnoſzti. (g)

Bez kraja bezkráiná verhovná blaxenoſzti. (h)
U tvojoi dobroti Neprominlyivoſzti. (i)
Szakaâ Nadometnuché ſztrahotno Goſpodárſztvo. (k)
Nebo i Zemlyu ſztvorécke ſztáro ſzvemoguſztvo. (l)
Nad ſzvakîmá goſpodujúche vikovicſnye Goſzpodſztvo. (m)
Verhovne miloſzti i umilyſztvá priſzvetá praviczo. (n)
Szvaké ſzverſitoſzti neizmirna Dobroto. (o)
Iednogh bicha i Náravi puno ſzveto Troiſztvo. (p)
U Trimá kipovi jedino Boxánſztvo. (q)
Szvakâa Vidéche i upravlyajucha Mudroſzti. (r)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmiluiſze nami.
<!-- 77. STRANICA -->
<pb n="77" facs="0078.jpg"/>
Szvakâa derxeche i noſzeché jákoſzti (s)
Szvakâa Xivéche i pazéché verhovnoſzti (t)
Szvakâa poſzvetyjuche ſzlávná ſzvetoſzti. (u)
Bezkrájne ſzvitloſzti neſztvorena lipoto. [x]
Megyu Trima ſzobſtvi nerazdillyena jednocho. (y)
Jedna Boxánſztvena vollyo, Náraví, jednáka ſzlavo. (z)
Od ſzvakojákogh griha, Oſzlobodi Náſz Boxánſztvo.
OdTileſznogh pogibéllya; Oſzlobodi Náſz Boxánſztvo.
Od Zlé ſzmerti; Oſzlobidi Nàſz Boxánſztvo.
Od tvojé ſzerditoſzti; Oſzlobodi Náſz Boxánſztvo.
Od múká pakleni.
Od ſzvaki Zli Xiviná.
Po tvóme vikovicſnyem bichu, bezkráinoſzti i neumerloſzti.
[dvije vitičaste zagrade na desnoj margini upotpunjuju okomiti tekstovi]: Szmiluiſze nami.
Oſzlobodi.
<!-- 78. STRANICA -->
<pb n="78" facs="0079.jpg"/>
Po tvojoj bláxenoſzti, ſzlavi, i Goſzpodſztvu.
Po tvojoj neprominlyvoſzti, Boxánſztvu i Goſzpodarſztvu.
Po tvóme ſzvemoguſtvu, jákoſzti, i dobroti.
Po tvojoj Nevidnoſzti, lipoti i i praviczi.
Po tvojoj miloſzerdnoſzti, mudroſzti, Velicsánſztvu.
Mi ſztvoſénye Tvoje, molimo te uſzliſi Náſz.
Da u právoj Viri,uffányu, Boxioj lyubavi do ſzverhé obſztoimo.
Da u cſiſztochi praviczi, i miloſzerdnoſzti tebi ſzluximo.
Da u poniznoſzti, poboxnoſzti, i neuvrieſzti vazda xivimo.
Da ſzmireni, poſztidni, pokorni budémo.
Daſze u ſzvakoj dobroti, i ſzverſitoſzti vazda zabavimo.
Daſze ſzvagdi mirnò,umilynò, i poboxno noſzimo.
[dvije vitičaste zagrade na desnoj margini upotpunjuju okomiti tekstovi]: Oſzlobod Náſz Boxánſztvo.
Molimo te uſzliſi náſz.
<!-- 79. STRANICA -->
<pb n="79" facs="0080.jpg"/>
Da Tilu, ſzvitu Gyávlu ni ucſem ne godimo
Da tebe ſzámò iz czilogh ſzercza, Dúſe i ſznágé vazda lyubimo.
Da ſzamò iſztom tebi Xivémo, tebe fálimo, i tebi mrémo.
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Molimo te &c.
O ne ſztvoreno Vikovicſnye Boxánſztvo; Pomozi Náſz na Ovâa.
O bezkraja bezkrájna Boxánſztvena ſzverſitoſzti. Daj nam ſznágu na ovâa.
U Trimá ſzobſtvi nerazdilyena jednocha. Pomozi náſz na ovâ.

<hi rend="italic">(a) Exod. 6.v.3. (b) Iſai. 6.v.3. (c) Pſal. 49.v.1. (d) 2 Eſzd. 9.v.5. (e) I. Tim 6.v.16. (f) Bar. 3.v.25. (g) Joan 1.v.18. (h) Iſa. 64.v.4. (i) Malath 3.v.6. (k) Pſal. 46.v.4. (l) Gen 1.v.9. (m) Exord 34.v.6. (n) Joel 2.v.13. (o) Exod. 33.v.19. (p) I. Joan. 5.v.7. (q) Joan. 10.v.30. (r) Hebr. 4.v.13. (s) Eccl. 34.v.13. (t) I. Tim. 6.v.13. (u) Exod. 15.v.11. (x) Sap. 13.v.3. (y) Joan 10.v.38. (z) Joan. 10.v.38.</hi>

</div3>

<!-- 80. STRANICA -->
<pb n="80" facs="0081.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="2" xml:id="DK1800-IIIII-05-02">
<figure>
<graphic url="pics/graphic9.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>

</figure>
<head><hi rend="center">DRUGE LITANIAE<lb/>
U jednom Boxánſztvu buduchim k Trima Boxánſtvenim ſzobſtvami.
</hi></head>

<hi>N</hi>Erogyeni Otacz (a) Szmilujſze nami.
Od ocza rodgyeni ſzinu (b) ſzmilujſze nami.
Od oboij izhodechi Duh Szveti (c) ſzmilujſze &c.
Szvet, ſzvet, ſzvet Goſzpodin Bogh Sabbaoth (d) ſzmiluiſze nami.
Szvet, ſzvet,ſzvet ſzvemoguchi Goſzpodin Bogh (e) ſzmilujſze nami.
Abrahamov Bogh, Iſaakov Bogh, Jakovlyev Bogh (f) ſzmilujſze nami.
<!-- 81. STRANICA -->
<pb n="81" facs="0082.jpg"/>
Otacz, ſzin, i Duh ſzveti (g)
Goſzpodin Bogh otacz Goſzpodin Bogh ſzin, Goſzpodin Bogh ſzveti. (h)
Od vika otacz, od vika ſzin, od vika Dúh ſzveti. (i)
Neumerli i nevidovni otacz, neumerli i nevidovni ſzin, neumerli i nevidovni Duh ſzveti. (k)
Szvemoguchi otacz, ſzvemoguchi ſzin, ſzvemoguchi Duh ſzveti. (l)
Bezkrájne dobroté otacz, bezkrájne dobrote ſzin, bezkrájne dobroté Duh ſzveti. (m)
Verhovnogh Goſzpodſztva otacz, Verhovnogh Goſzpodſztva ſzin, Verhovnogh Goſzpodſztva Dúh ſzveti. (n)
Vicnyéga blaxénſztva otacz, vicſnyéga bláxenſztva ſzin, vicſnyéga blaxénſztva Dúh ſzvéti. (o)
Primiloſztivi otacz, primiloſztivi ſzin, primiloſztivi Dùh ſzveti. (p)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilújuche nami.
<!-- 82. STRANICA -->
<pb n="82" facs="0083.jpg"/>
Bezkrajne Mudriné, ſzvetinyé i lipoté otacz, bezkrajne mudriné, ſzvetinyé i lipoté ſzin, bezkérájne mudriné, ſzvetinye i lipoté Dúh ſzveti. (q)
Sztvorirelyu otacz, odkupitelyu ſzin, utiſitelyu nas Dúh ſzvzti. (r)
Paſzitelyu otacz, paſzitelyu ſzin, paſzitelyu nas Dúh ſzvzti. (s)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilujſze nami.
Od ſzvakogh zabludénya, oſzlobodi náſz ſzveta Troiczo.
Od ſzvaké uffane-gubnoſzti,
Od ſzvaké na dobro-linoſzti,
Od ſzvakojákogh griha,
Od pogáná i odmetniká,
Od ſzvakojáki zlij lyudij,
Od zviradij, i naudni xiviná,
Od Gyavolá i zli Duhóvá,
Od tileſznii i ſzvitzkij napaſztij,
Od ſzvakojakogh zlá tileſznogh i Duhovnogh,
Po ſzinovglem porogyenyu, ſzkojmſzeje od ocza rodio, i ſzvu
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Oſzlobodi naſz. Szvéta Troicza
<!-- 83. STRANICA -->
<pb n="83" facs="0084.jpg"/>
Boxanſztvenu dobrotu od nyega uzeo,
Po izhodényu Duhá ſzvétogh, s kojm od ocza i ſzina jednakò izhodi,
Po ſzlavi Boxanſztvenoj, s kojom ſzobſtva aliti kipovi Boxanſztveni ſzami ſzebe ſzlavé,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Oſzl. naſz ſzv. Troicz.
Mi ſzvetogh Troiſztva ſzlusbeniczi, Molimo te uſzliſi naſz.
Da ſzvetu Troiczu pravò Virujémo ſzlavimo, i poſtujemo.
Da nyegovu ſzlavu i poſténué, ſzvudé i vazda ſirimo.
Da ſzvakim mislyényem, ricsjom i dilom nyega viſzimo.
Daſze iſztom u nyemu naſzladgyujemo, veſzelimo, i radujémo,
Daſzé u razmislyénju Boxánſztvené dobroté nyegové bavimo,
Da na ſzvitu ovome, ſzvud prid nyim ſzverſitò hodimo,
Da u ſzvemu viku naſſemu, nochom i danyom nepriſztanczè nyagá fálimo,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Molimo te uſzliſt naſz.
<!-- 84. STRANICA -->
<pb n="84" facs="0085.jpg"/>
Da na drugome ſzvitu od licza do licza nyega vidimo, Molimo te uſzliſi náſz.
O ne razdillyeno ſzveto Troiſztvo, ſzmilujſze nami.
U Trima ſzobſtvi jedno Goſzpodſztvo, ſzmilujſze nami.
Jedna Naravi, jedna Vollyo, jedno bláxénſztvo, ſzmiluiſze nami.

<hi rend="italic">(a) Joan. 5.v.26. (b) Pſal. 2.v.7. (c) Gal. 4.v.6. (d) Iſa. 6.v.3. (e) Aooc. 4.v.8. (f) Tob. 7.v.15. (g) Eccl. v.8. (h) Math. 28.v.19. (i) (k) (l) &c. I Joan. 5.v.7.</hi>

</div3>

<div3 type="subchapter" n="3" xml:id="DK1800-IIIII-05-03">
<head><hi rend="center">TRECHE LITANIAE.<lb/>
K Oczu Bogu.
</hi></head>

<hi>S</hi>Zina Boga Roditellyu Otacz, (a) ſimiluiſze nami.
Kerſzta Iſzuſza (b) ſzmiluiſze nami. Szvakom ſztvorényu Xivome Paſzitelyu Otacz (c) ſzmilujſze nami.
Nebeſzki miloſztivni Otaz nas, Koi jeſzi na nebéſzi (d) ſzmilajſze nami.
<!-- 85. STRANICA -->
<pb n="85" facs="0086.jpg"/>
Nebeſzki miloſztivni Otacz nas, Od kogá ſzakoſze ocſanſztvo nazivlyé na nebu i na Zemlyi, (e) ſzmilujſze nami.
[vitičastu zagradu na lijevoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Nebeſzki miloſztivni Otacz nas.
Koi ſztaroſzt imádé na ſzvakaá (f)
Koi izbroi Vláſzi glávé naſſe, (g)
Koi ſzuncze Tvoje izhoditi cſinis na dobre i na zle (h)
Koi dajés kiſu na pravedne i na laxcze, (i)
Cſie ruke Tilo naſſe u Majkinoj utrobi ſzaſztavile jeſzu (k)
Koiſzi náſz koxom i Méſzom za odio i s Koſztima is xila mi u jedno ſzazdao. (l)
Koiſzi Tilo naſſe Duhom xivim nadahnuo, (m)
Koiſzi Duſu naſſu na obraz i priliku Tvoju ſztvorio, (n)
Koi náſz, kakono Dojka na ruka tvoi noſzas, (o)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilujſze nami.
[vitičastu zagradu na lijevoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Nebeſzki miloſztivni Otacz nas,
<!-- 86. STRANICA -->
<pb n="86" facs="0087.jpg"/>
Koi ſzi takvu lyubav dao nami daſze Boxij ſzinovi nazivlyémo i búdemo (p)
Koi ſzi naſz prizvao u Druſtvo ſzina Tvoga Iſzuſza Goſzpodina naſſéga, (q)
Koi ſzi jedinò rodgyenoga ſzina tvoga na ſzvit ovi poſzlao, du xivemo po nyemu, (r)
Koi ſzi naſz obrao u nyemu pria ſzvorénya ovogh ſvita da ſveti budémo, (s)
Koi ſzi naſz za ſzinove tvoje prifatio, joſt kadéſze ni rodili niſzmo, (t)
Koi napoklon, iz tvoje miloſzti zvao naſz jeſzi za pofaliti ſzlavu milòſztivnoſzti tvoje (x)
Koi pomanye ucſinio jeſzi naſz, jedno malo od Angyélâa, ſzlavom ipoſtenyem okrunio náſz jeſzi (y)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilujſze nami.
<!-- 87. STRANICA -->
<pb n="87" facs="0088.jpg"/>
Nebeſzki miloſztivni Otacz nas, Koi ſzi ſzvakaâ pod noge naſſe poſztavio, Ovcze, volove, i ſzve polſzko zvirje, (z) ſzmilujſze nami.
O nebeſzki ſzlatki otacz! bud milosztiv namj.
O lyublyeni nas ſzvoritelyu! bud mileſtiv nami.
Od ſzvaké oholoſzti,
Od ſzvaké lakomoſzti,
Od ſzvaké bludnoſzti,
Od ſzvaké nénavidoſzti,
Od ſzvaké proxderloſzti,
Od ſzvaké ſzerditoſzti,
Od ſzvaké nádobro linoſzti,
Po tvojoj Boxánſztvenoi bezkrajnoj Dobroti,
Po Tvojj ſzvij Dilij,
Po Tvojoj ocſevnoj lyubavi, koju imás k nami,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Oſzlobodi naſz ocze Boxe.
Mi prifacheni ſzinovi Tvoi, MolimoTe uſzliſi náſz.
Daſze vazda ſzvudé ſzveti Ime Tvoje, Molimo Te uſzliſi náſz.
<!-- 88. STRANICA -->
<pb n="88" facs="0089.jpg"/>
Da kralyevſzto Tvoje k nami prigye,
Da budne vollya Tvoja, kako na, nebu, tako i na Zemlyi,
Da kruha naſſéga ſzvakdanyéga dades nami danaſz,
Da oproſztis nami grihe naſſe,
Da naſz u napaſz uveſzti ne dopuſztis,
Da naſz od ſzvakoga zla izbavis,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Molimo Te uſzliſi náſz.
O nebeſzki Paſzitelyu nas! ſzmilujſze nami.
O nas Miloſztivni ſztvoritelyu, ſzmilujſze nami
O nas vicſnyi i ſzveti Goſzpodine, ſmilujſze nami.

<hi rend="italic">(a) Pſal. 2.v.7. (b) Epheſ. 1.v.3. (c) Sap. 6.v.8. (d) Math 6.v.9. (e) Epheſ. 3.v.15 (f) Sap. 12.v.13. (g) Math. 10.v.30. (h) Matth. 5.v.45. (i) Ibidem. (k) Job.10.v.8. (l) Ibidem. (m) Sap. 15.v.11. (n) Gen. 1.v.26. (o) Oſee II.v.2. (p) I. Joan. 3.v.1. (q) I. Cor. I.v.9. (r) I. Joan 4.v.9. (s) Epheſ. 1.v.4. (t) Rom. 9.v.11. (u) Rom. 9.v.24. (x) Epheſ. 1.v.5. (y) Pſal. 8.v.6. (z) Ibidem.</hi>

</div3>

<!-- 89. STRANICA -->
<pb n="89" facs="0090.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="4" xml:id="DK1800-IIIII-05-04">
<figure>
<graphic url="pics/graphic10.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head><hi rend="center">CSETVERTE LITANIE<lb/>
K Szinu Bogu.
</hi></head>

<hi>O</hi>Cza Boga ſzine (a) ſzimulujſze nami.
Ocza Boga Priliko (b) ſzmilujſze nami.
Ocza Boga Ricſi (c) ſzmilujſze nami.
Xivóga Boga ſzine j jedino rogyeni ſzinu koi u nidri ocza jeſzi, (d)
Xivóga Boga ſzine, Boxia mudroſzti, i znánye, i viſzino Bogatſztva nyegova. (e) ſzmilujſze nami.
Xivóga Boga ſzine, u komu ſzve blágo znánya, i Mudrine Boxie, ſzakrivene jeſzte. (f) ſzmilujſze nami.
Xivóga Boga ſzine, prid cſijm ocſima, niſta ſzakriveno nie, (g) ſzmilujſze nami.
<!-- 90. STRANICA -->
<pb n="90" facs="0091.jpg"/>
Xivóga Boga ſzine, prid kime nie ſztvorénya nevidovnogh. (h) ſzmilujſze nami.
Xivóga Boga ſzine, prid kime pria nego ſztvorena jeſzu, ſzvakâ zanâ jeſzu, (i)
Xivóga Boga Szine, prid cſijm ocſima ſzvi lyudſzi putovi otvoreni jeſzu. (k)
Xivóga Boga Szine, koi vidis lyudſzká ſzercza, i tájine nyihne, (l)
Xivóga Boga Szine, koi zdaleka razumiés mislyenyá naſſă (m)
Xivóga Boga Szine, kogá ocſi mlogò ſzvitlie jeſzu od Szuncza (n)
Xivóga Boga Szine, koi znádés ſztvári proſaſzte, á od doſaſztij ſzúd cſinis, (o)
Xivóga Boga Szine, koi znádés ſzváke poſzlednye véſti, i ſztarine, (p)
Xivóga Boga Szine, koi otainy znanacz jeſzi, i ſzvakâ znás pria nego jeſzu, (q)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilujſze nami.
<!-- 91. STRANICA -->
<pb n="91" facs="0092.jpg"/>
Xivóga Boga Szine, koi ſzkrózi vidis ſzvitzka zlaménya, objavivſi proſaſzte i doſaſche viſti, (r)
Xivóga Boga Szine, koi cſovjku objávis i zlâ, i dobrâ, pria negoſzu priſzpila. (s)
Xivóga Boga Szine, prid cſijm ocſimá ſzvaka gola, i otkrivena jeſzu, (t)
Xivóga Boga Szine, koi poznájés lyudſzka ſzvâ, dila (u)
Xivóga Bogá Szine, koi brois mloxinu zvizda i ſzvakú imenom nazivlyés, (x)
Xivóga Boga Szine, koi ſzvaku lyudſzku ſztopu promotris, (y)
Xivóga Boga Sziné, koi lyudſzko ſzercze proglédas, i bubrége ny ne izkuſás (z)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Smilujſze nami.
O bezkrájna Boxanſztvena mudrina! ſzmilujſze nami.
O ne ſztvoreno Znanye! ſzmiluiſze nami.
<!-- 92. STRANICA -->
<pb n="92" facs="0093.jpg"/>
Od ſzvaké opáké ſzvitzké mudriné, ſzmilujſze nami.
Od ſzvakogh naudnogh tileſznogh nauka,
Od ſzvake lukavé mudroſzti,
Od ſzaké duhovné neznánoſzti,
Od ſzvakojáké ſzlipo dilnoſzti,
Po tvojemu Vicſnyemu porodgyenyu, koje od ocza imádes,
Po tvojoj bezkrájnoj mudroſzti,
Po tvojemu ne ſztvorenom znányu
Po tvojému Boxánſztvu,
Po tvojoj Boxánſztvenoj dobroti,
Po tvoji Boxanſztvenij dillj,
Tebe molimo uslispi nas.
Mi Nenaucſnij.
Da ſztvoiom Boxánſztvenom mudroſchu razum náſſu proſzvitlis,
Da ſzvakud odhodéchú pamét naſſu, Znányém tvoim potverdis,
Dana zlo prignutu volyu naſſu, na ſzvetu mudroſzt vodis,
Da po tvojoj ſzvetoi mudroſzti, i znányu ſzvakâa upoſzlujemo,

[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Tebe molimo uslispi nas.
<!-- 93. STRANICA -->
<pb n="93" facs="0094.jpg"/>
Da mudrò i razumnò vazda, u ſzvacſemu hodimo; ſzmiluiſze nami.
Xivóga Boga Szine, ſzmiluiſzé nami.
Priliko nevidovnogh Boga, ſzmiluiſze námi.
Mudroſzti i Znánya blagodivni Domu, ſzmiluiſze námi.

<hi rend="italic">(a) Pſal. v.7. (b) 2. Cor. 4.v.4. (c) Joan. 1.v.1. (d) Joan. 1.v.18. (e) Rom. II.v.33. (f) Coloſſ. 2.v.3. (g) Eccl. 39.v.42. (h) Hebr. 4.v.14. (i) Eccl. 23.v.19. (k) Prov. 16.v.2. (l) Eccl. 23.v.28. (m) Pſal. 138.v.5. [nedostaju bilješke n, o i p uz tekst na str. 81] (q) Dan. 13.v.42. (r) Eccl. 42.v.19. (s) Iſa. 48.v.3. (t) Hebr. 4.13. (u) Eccl. 16.v.20. (x) Pſal. 146.v.4. (y) Job. 34.v.21. (z) Jerem. 17.v.10.</hi>

<figure>
<graphic url="pics/graphic11.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
</div3>

<!-- 94. STRANICA -->
<pb n="94" facs="0095.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="5" xml:id="DK1800-IIIII-05-05">
<figure>
<graphic url="pics/graphic12.jpg"/>
<head></head>
<figDesc></figDesc>
</figure>
<head><hi rend="center">PETE LITANIE<lb/>
K ſzvetóme Duhu Bogu.
</hi></head>

<hi>D</hi>Uh Mudroſzti i Raznmnoſzti, Szmilujſze nami.
Dúh ſzavéſzti i jakoſzti, ſzmiluiſze nami.
Duh Znánya i cſudſznoſzti Boxánſztvene, ſzmiluiſze nami.
Utiſitelyu Duh Szvéti, koi s oczéem i Szinom jedán Bógh jéſzi (a) ſzmilujſze nami.
Utiſitelyu Duh ſzveti, koi od ocza i Szina iz hodis (b)
Utiſitelyu Dúh ſzvéti koi od Iſzukerſzta ſzvidocſanſztvo cſinis, Szmilujſze nami.
Utiſitelyu Dúh ſzvéti, koi náſz ſzvaku právdu ucſis, (d)
<!-- 95. STRANICA -->
<pb n="95" facs="0096.jpg"/>
Utiſitelyu Duh ſzvéti, koi pritis ſzvitu kroz grih ſzúd, i právdu, (e) ſzmilujſze nami.
Utiſitelyu Dúh ſzvéti, koi, ne oſzlobis Pogerdnika od uſzna nyegovi. (f)
Utiſitelyu Duh ſzvéti, koi, napunis okrugloſzt Zemlyè (g)
Utiſitelyu Duh Szvèti, koi ſzvakâ promotris, joſt i duboke véſti Boxanſztvene, (h)
Utiſitelyu Duh Szvéti, koi ſze molis za naſz s neizrecſenij uzdiſzányii, (i)
Utiſitelyu Duh Szvéti, po kome lyubav Boxanſztvena ulivena jeſzt u ſzercza naſſa, (k)
Utiſitelyu Dúh Szvéti, koi pomáxes ſzlaboſzt naſſu, (1)
Utiſitelyu Duh Szvéti, koi po Viri cſiſztis ſzerczá naſſaá, (m)
Utiſitelyu Duh Szvéti, koi u Duſu zlo hotéchu neulizes, (n)
Utiſitelyu Duh Szvéti, koi u utrobi
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmiluiſze nami.
<!-- 96. STRANICA -->
<pb n="96" facs="0097.jpg"/>
bi Divicze Mariae Szinu Bogu pribivaliſte ſzgotovio jeſzi, (o)
Utiſitelzu Duh ſzveti, koi na kerſtenogh Iſzukerſzta, u priliki goluba pao jeſzi, (p)
Utiſitelyu Duh Szveti, koi na Duhove, u priliki ognyeviti jeziká na Apoſtole pao jeſzi, (q)
Utiſitelyu Duh Szvéti, s cſiom Kripoſzchu Apoſtoli Iſzukerſzta ſzlobodnó glaſzili jéſzu, (r)
Utiſitelyu Duh ſzveti, koi u ſzvetoj Májki Czerqvi Duhovnijm Naucſitelyem dao jeſzi uſzta i mudroſzt, portiv koje ſztati ni ſta réchi protivniczi nemogú, (s)
Utiſitelyu Duh Széti, koi naſz iz távnoſzti u tvoju cſudnovatú ſzvitloſzt zvao jéſzi,
Utiſitelyu Duh Széti, koi s námi oſztajés do ſzkoncſáványa ſzvita, (u)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmiluiſze nami.
<!-- 97. STRANICA -->
<pb n="97" facs="0098.jpg"/>
Duh od miloſzti Radoſzti, i Mirnoſzti, Bud miloſztiv námi.
Dúh od terpénya, umilnoſti dobroté, Bud miloſztiv námi.
Duh od krotkoſzti, Vire, i Mira, Bud miloſztiv námi.
Od ſzvake tileſzné i Duhovne ruxnoché,

Od ſzlipogh pouzdánya u Boxie miloſzergye, i od uffánye gublyénya,
Od párbe protiv iſztiné poznáné,
Od nenavidoſzti protiv lyubavi Iſzkérnyégh,
Od bezpokornoſzti,
Od ſzvakogh gyavolſzkogh lukávſztva,
Od ſzvakóga zlogh Duha,
Po tvomu vicſnyému od ocza i Szina iz hodényu,
Po tvomu bezkrajnom Boxánſztvu.
Po tvojému Boxanſztvenom ſzobſtvu,
Po tvoij ſzvji dilij Boxánſztvenij,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Bud miloſztiv námi.
<!-- 98. STRANICA -->
<pb n="98" facs="0099.jpg"/>
Mi ſzvetogh Troiſztva ſzluxbeniczi Molimo te uſzliſi náſz.
Da po Duſi xivemo, i po Dúſi hodimo, Molimo te uſzliſi uáſz.
Da po Dúſi hodech tileſzna zaktiványa nedokonávámoMolimote uſzliſi náſz.
Da ſzvakome Duhu nevirujémo, nego da izkuſámo Duhove jeſzuli od Boga? Molimo te uſzliſi náſz.
Da Griſnike ucſimo s krotkoſzchom, Molimo te uſzliſi náſz.
Da u Duhu ſziémo, i u Duhu xanyémo xivot vicſnyi, Molimo te uſzliſi náſz.
Da nikakvoga griha neucſinimo, Molimo te uſzliſi náſz.
Da u ſzvakojákoj dobroti i ſzvérſitoſzti, vazda prid Bogom hodimo, Molimote uſzliſi naſz.
Duh od jákoſzti, miloſzti, i triznoche, Bud miloſztiv nami.
Duh od poniznoſzti,cſiſztoche i právde, Bud miloſztiv nami.
<!-- 99. STRANICA -->
<pb n="99" facs="0100.jpg"/>
Duh od Vire, uffánya, i lyubavi Boxie, Bud miloſztiv námi.

<hi rend="italic">(a) Joan. 5.v.7. (b) Joan. 15.v.26. (c) Ibidem. (d) Joan. 16.v.13. (e) Joan. 16.v.8. (f) Sap. 1.v.6. (g) Ibid. v.7. (h) I. Cor. 2.v.10. (i) Rom. 8.v.26. (k) Rom. 5.v.5. (l) Rom. 8.v.26. (m) Act. 15.v.19. (n) Sap. 1.v.4. (o) Luc. 1.v.35. (p) Math. 3.v.16. (q) Act. 2.v.3. (r) Act. 4.v.8. (s) Luc. 21.v.15. (t) 2. [?] 2.v.9. (u) Math. 28.v.20.</hi>

</div3>


<!-- 100. STRANICA -->
<pb n="100" facs="0101.jpg"/>
<div3 type="subchapter" n="6" xml:id="DK1800-IIIII-05-06">
<head><hi rend="center">SESZTE LITANIE.<lb/>
Od Iſzukerſzta.
</hi></head>

<hi>I</hi>ſzuſze Iſzukerſzte, ſzmilujſze nami.
Iſzuſze Iſzukerſzte, Pomiluj náſz.
Iſzuſze Iſzukerſzte; Szmilujſze nami.
Nebeſzki Ocſe Boxe, Szmilujſze nami.
Odkupitelyu Szinu Boxe, Szmilujſze nami.
Duk ſzveti Boxe, Szmiluiſze nami.
Szin Xivoga Boga (a) Szmilujſze nami
U Komuſzeje oczu vollya izpunila, (b) Szmilujſze nami.
Komuje Ime dáto, koje ſzverhu ſzva
<!-- 101. STRANICA -->
<pb n="101" facs="0102.jpg"/>
kogh imena jeſzte, (c)
Szmiluiſze namj.
Poglaviczo Mira, (d)
Goſzpodin Goſzpodé, i krályu kralyev,
Komuje dáta ſzvaká vláſzt na nebu i na Zemlyi, (f)
Verhovni Pope, ſzveti, nenaudni, i lipi, (g)
Jedini Megyu-hoditelyu megy Bogom i megy lyudmi, (h)
U Kogáſzu klyucſevi od ſzmerti i od pákla; (i)
Koi pút jeſzi, i právda, i xivot, (k)
Koi u Nazaretu, od ſzvetoga Duha, u utrobi Divicze Mariae zacſét jeſzi. (1)
Koi u Betleemſzkoi ſtali, u pol nochi rodgyen jéſzi (m)
Koi u povoje uvien, i na jaſzlá povalyen jeſzi, (n)
Komuſzu ſze poklonili Paſztiri i krályi, (o)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Szmilujſze nami.
<!-- 102. STRANICA -->
<pb n="102" facs="0103.jpg"/>

Koi obrizán, i u Czerqvi prikázan jéſzi, (p) Szmilujſze nami.
Koi od Iruda na ſzmert tráxen jéſzi, (q) Iſzzukerſzte ſzmiluiſze nami.
Koiſziſze u AEgyptu, megyu Idolczi, za ſzedam godiſta bavio, (r)
Koi ſzi u Nazaretu, za dvajeſzt i tri godine, Roditelyem tvoim pokoran bio, (s)
Koi ſzi od <persName key="PN12" ref="context.xml#PN12">ſzvetogh Ivana kerſztitelya</persName> kerſten, á od Gyàvla Nápaſztovan bio, (t)
Koiſzi, od <persName key="PN24" ref="context.xml#PN24">Judae</persName>, za trideſzet Nováczá prodán ' i s polyublyenyém izdán bio. (u)
Koi ſzi noge oprao Ucſenikom tvoijm, (x)
Koi ucſenikom ſzveto Tilo i kerv tvoju za jilo dade, (y)
Koi u vertlu Geczemánſzkom kervnim znojem znoioſze jeſzi, (z)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Iſzukerſzte ſzmilujſze námi.
<!-- 103. STRANICA -->
<pb n="103" facs="0104.jpg"/>
Koi od Ucſeniká oſztavlyen, i u Ruke Griſnikov pridat jeſzi, (aa)
Koi ſzvezan kako lupex po Jerozolimu potézan jeſzi, (bb)
Koi kod Annaſa Zauſán, á od Petra triput zatajen jeſzi, (cc)
Koi kod Kaifaſa po ſzvu noch, nepriſztanczè rugán, plyuvan, i bien jeſzi, (dd)
Koi u jutru od Szábora Xudijskogh na ſzmert oſzugyen jéſzi (ee)
Koi prid Pilátom, u mlogij, láxlyivò izdáván jeſzi, (ff)
Koi kod Iruda, u bilu Odichu obucſen, rugán jéſzi, (gg)
Koi kod Pilata nemilò bicſeván, ternyem krunyen, u czerlyenoi odicki rugán, i terszkom bién jéſzi (hh)
Koi ſzi ranyen bio za naſſe opacſine, i poterven za grihe náſſe, (ii)
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Iſzukerſzte ſzmilnjſze námi.
<!-- 104. STRANICA -->
<pb n="104" facs="0105.jpg"/>
Koi ſzi boleſzti naſſe noſzio, i tegobe naſſe podnoſzio, (kk)
Koi krixa tvoga noſzech, kako nimo Jágnye na ſzmert noſſen jéſzi. (ll)
Koi na Verhu goré Kalvarié, jidom omiſanim s mirhaſztim Vinom pojen, Szvucſen, na krix proſztert, prikovan, i s krixem zajednò podignut jéſzi, (mm)
Koi na krixu, megyu dvimá Lupexi, gól porugán, Ocztom pojen, tri ſzaata gorke muke podnoſzech, glávu tvoju ſzagnu, i Duh tvoj izdade, (nn)
Koi umri za naſſe grihe, i uſzker,ſznu za naſſe oprávdánye, (oo)
Miloſztivi odkupitelyu nas, Poſzluſái náſz,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Iſzukerſzte ſzmilujſze námi.
Lyublyeni Oſzloboditelyu, nas, ſzmilujſze nami.
Od ſzvakoga Griha, Oſzlobodi náſz Iſzuſze.
<!-- 105. STRANICA -->
<pb n="105" facs="0106.jpg"/>
Od zlá ſzvakóga, Ozlobodi náſz Iſzuſze.
Od ſzvakogh pogibélya,
Od vicſnyé ſzmerti,
Po zacſéchu, rogyényu iobrizovanyu tvojemu,
Po Velicſánſztvu ſzvétogh Iména tvóga.
Po Kerſztényu, poſztu, i molitvij tvoij,
Po hodenyu, potrugyenyu, i ſzvij dilij tvoij,
Po ſzvij tvoij boleſztij, tileſznij, i Duhovnij,
Po tvojoj xaloſztnoj ſzmerti, i ſzvako, jakij doſztojanſztvij tvoij,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Oſzlobodi naſz Iſzuſze.
Mi Griſniczi, Molimote uſzliſi náſz.
Da umrivſi grihu, ſzámoi právdi Xivemo, Molimo te uſzliſi náſz.
Da tilo krixu prikujémo s griami i s poxelyényii, Molimote uſzliſzi náſz.
<!-- 106. STRANICA -->
<pb n="106" facs="0107.jpg"/>
Daſze jedinò u ſzvétom Krixu tvóme ſzlavimo,
Da od Boga poſzláni Krix nas, ſzvi veſzelò noſzimo,
Da kerv tvoja izcſiſzti Duhovnu ſzvieſzt naſſu, i dilâ mertvij, na ſzluxbu Boga xivóga,
[vitičastu zagradu na desnoj margini upotpunjuje okomiti tekst]: Moli.te uſzliſi náſz
Jagáncſe Boxij, koi uzimás ſzvéga ſzvita grihe, Namoli ocza tvoga daſze ſzmiluje námi.
Jagáncſe Boxij, koi uzimás ſzvéga ſzvita grihe, Bud nami grisnikom miloſztivni.
Jagancſe Boxii, koi uzimás ſzvéga ſzvita grihe, Daj nam Duha ſzvétogh.

<hi rend="italic">(a) Math. 16.v.16. (b) Matth. 3.v.17. (c) Phil. 2.v.9. (d) Iſa. 9.v.6. (e) Apoc. 17.v.14. (f) Matth. 28.v.18. (g) Heb. 7.v.29. (h) I. Tim. 2.v.5. (i) Apoc. 1.v.18. (k) Joan 14.v.6. (l) Luc. 1.v.27. (m) Luc. 2.v.7. (n) Ibid. (o) Matth. 2.v.II. (p) Luc. 2.v.21. (q) Matth. 2.v.13. (r) Matth. 2.v.19. (s) Luc. 2.v.51. (t) Matth. 2.v.16. (u) Luc. 22.v.48. (x) Joan. 13.v.14. (y) Luc. 22.v.17. (z) Luc. 22.v.44. (aa)
<!-- 107. STRANICA -->
<pb n="107" facs="0108.jpg"/>

Matth. 26.v.56. (bb) Joan. 18.v.12. (cc) Matth. 26.v.74. (dd) Luc. 22.v.64. (ee) Luc. 22.v.66. (ff) Luc. 22.v.2. (gg) Luc. 23.v.2. (hh) Joan. 19.v.1. (ii) Ifa. 53.v.5. (kk) Ifa. 53.v.4. (ll) Joan. 19.v.17. (mm) Matth. 27.v.34. (nn) Matth. 27.v.39. (oo) Rom. 4.v.25.</hi>
</p>

</div3>
</div2>
</div1>
</body>
</text>
</TEI>

# Prilog 3 – Kontrolirani rječnici termina (datoteka context.xml)

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<list xml:lang="hr">
<listPerson type="historical">
   <person n="1" xml:id="PN01">
      <persName>
         <forename>Petar</forename>
         <surname>Regalat</surname>
         <addName type="alias" xml:lang="es">Regalado</addName>
         <addName type="alias" xml:lang="la">Regalatus</addName>
         <roleName>svetac</roleName>
         <roleName>španjolski franjevac</roleName>
         <state type="life" from="1390" to="1456"></state>
      </persName>
   </person>
   <person n="2" xml:id="PN02">
      <persName>
         <forename>Franjo</forename>
         <surname>Asiški</surname>
         <roleName>svetac</roleName>
      </persName>
   </person>
   <person n="3" xml:id="PN03">
      <persName>
         <forename>Abraham</forename>
         <roleName>patrijarh</roleName>
      </persName>
   </person>
   <person n="4" xml:id="PN04">
      <persName>
         <forename>Petar</forename>
         <surname>Villacreces</surname>
         <roleName>španjolski franjevac</roleName>
         <state type="life" from="+" to="1422"></state>
      </persName>
   </person>
   <person n="5" xml:id="PN05">
      <persName>
         <forename>Pavao</forename>
         <surname>Sv.</surname>
      </persName>
   </person>
   <person n="6" xml:id="PN06">
      <persName>
         <forename>Izabela Katolička</forename>
         <addName type="alias">Izabela I. Kastiljska</addName>
         <roleName>španjolska kraljica</roleName>
         <state type="life" from="1451" to="1504"></state>
         <state>vladala je u Kastilji od 1474.</state>
         </persName>
   </person>
   <person n="7" xml:id="PN07">
      <persName>
         <forename>Karlo II.</forename>
         <roleName>španjolski kralj</roleName>
         <state type="govern" from="1665" to="1700">vladao od 1665. do 1700.</state>
      </persName>
   </person>
   <person n="8" xml:id="PN08">
      <persName>
         <forename>Inocent XI.</forename>
         <addName type="alias" xml:lang="it">Benedetto Odescalchi</addName>
         <roleName>papa</roleName>
         <state type="govern" from="1676" to="1689"></state>
      </persName>
   </person>
   <person n="9" xml:id="PN09">
      <persName>
```

```
      <forename>Joannes de Sancta Maria</forename>
      <addName type="alias" xml:lang="es">Juan de Santa María</addName>
      <roleName>španjolski franjevac</roleName>
      <state type="life" notBefore="1551" to="1622"></state>
    </persName>
  </person>
  <person n="10" xml:id="PN10">
    <persName>
      <forename>Benedikt XIV.</forename>
      <addName type="alias" xml:lang="it">Prospero Lambertini</addName>
      <roleName>papa</roleName>
      <state type="govern" from="1740" to="1758"></state>
    </persName>
  </person>
  <!-- OPROSSTENJA OSOBITA -->
  <person n="11" xml:id="PN11">
    <persName>
      <forename>David</forename>
      <roleName>izraelski kralj</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="12" xml:id="PN12">
    <persName>
      <forename>Ivan Krstitelj</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="13" xml:id="PN13">
    <persName>
      <forename>Petar Apostol</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="14" xml:id="PN14">
    <persName>
      <forename>Pavao Apostol</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="15" xml:id="PN15">
    <persName>
      <forename>Andrija</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="16" xml:id="PN16">
    <persName>
      <forename>Jakov Stariji</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="17" xml:id="PN17">
    <persName>
      <forename>Ivan Evanđelist</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="18" xml:id="PN18">
    <persName>
      <forename>Toma Apostol</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
    </persName>
  </person>
  <person n="19" xml:id="PN19">
    <persName>
      <forename>Filip Apostol</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
```

```
   </persName>
</person>
<person n="20" xml:id="PN20">
   <persName>
      <forename>Jakov Mlađi</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="21" xml:id="PN21">
   <persName>
      <forename>Bartol</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="22" xml:id="PN22">
   <persName>
      <forename>Matej</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>evanđelist</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="23" xml:id="PN23">
   <persName>
      <forename>Šimun</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="24" xml:id="PN24">
   <persName>
      <forename>Juda</forename>
      <surname>Tadej</surname>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="25" xml:id="PN25">
   <persName>
      <forename>Matija</forename>
      <roleName>apostol</roleName>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="26" xml:id="PN26">
   <persName>
      <forename>Josip</forename>
      <roleName>sv.</roleName>
   </persName>
</person>
<person n="27" xml:id="PN27">
   <persName>
      <forename>Patritius</forename>
      <surname>Sporer</surname>
      <roleName>austrijski franjevac</roleName>
      <state type="life" notBefore="1683"></state>
   </persName>
</person>
<person n="28" xml:id="PN28">
   <persName>
      <forename>Johann Georg</forename>
      <surname>Reiffenstuel</surname>
      <roleName>austrijski franjevac</roleName>
      <state type="life" from="1641" to="1703"></state>
   </persName>
</person>
<!-- ABECEVICA 1737. -->
<person n="29" xml:id="PN29">
```

```
      <persName>
        <forename>Poncije</forename>
        <surname>Pilat</surname>
      </persName>
    </person>
    <person n="30" xml:id="PN30">
      <persName>
        <forename>Mihovil</forename>
        <roleName>sv.</roleName>
        <roleName>arkanđeo</roleName>
      </persName>
    </person>
    <person n="31" xml:id="PN31">
      <persName>
        <forename>Eva</forename>
      </persName>
    </person>
    <person n="32" xml:id="PN32">
      <persName>
        <forename>Adam</forename>
      </persName>
    </person>
  </listPerson>

  <listPlace>
    <placeName key="GN1" n="1" xml:id="GN01">
      <settlement type="city">Valladoid,</settlement>
      <country>Španjolska</country>
    </placeName>
    <placeName key="GN2" n="2" xml:id="GN02">
      <settlement type="city">Aguilera</settlement>
      <country key="CN1">Španjolska</country>
    </placeName>
    <placeName key="GN3" n="3" xml:id="GN03">
      <settlement type="city">Tribulos</settlement>
      <settlement type="alias" xml:lang="es">del Abroyo</settlement>
      <country key="CN1">Španjolska</country>
    </placeName>
    <placeName key="GN4" n="4" xml:id="GN04">
      <settlement type="unknown">Malupoteolana</settlement>
      <settlement type="unknown">Nepoznati toponim u Španjolskoj</settlement>
      <country key="CN1">Španjolska</country>
    </placeName>
    <placeName key="GN5" n="5" xml:id="GN05">
      <settlement type="city">Budim</settlement>
      <country key="CN1">Ugarska</country>
    </placeName>
    <placeName key="GN6" n="6" xml:id="GN06">
      <settlement type="city">Rim</settlement>
    </placeName>
    <placeName key="GN7" n="7" xml:id="GN07">
      <settlement type="city">Osijek</settlement>
    </placeName>
    <placeName key="GN8" n="8" xml:id="GN08">
      <settlement type="unknown">Mursa</settlement>
    </placeName>

    <placeName key="CN1" n="9" xml:id="CN01">
      <settlement type="country">Španjolska,</settlement>
      <country>Španjolska</country>
      <bloc type="sub-continent">Južna Europa</bloc>
    </placeName>
    <placeName key="CN2" n="10" xml:id="CN02">
      <settlement type="unkonown">Provincia od India</settlement>
      <settlement type="unknown">Nepoznata područja</settlement>
    </placeName>

  </listPlace>

  <listDate>
```

```
		<date when="1747">1747.
			<date type="occasion">godina tiskanja</date>
		</date>
</listDate>
</list>
```